

22

ՀԱՅ ՕՊՐԵՆ

Ո Օ Ե Շ Ա Խ Ե Ա Խ Ե Բ Ե Ք Ե

Ա Ե Ր Կ Ի Շ Ա Խ Ե Ա Խ Ե Բ Ե Ք Ե

— — — — —

Գ Ր Ի Գ Ո Ր Զ Ե Լ Ի Բ Ե Կ Ր Ե Բ Ե

Մ Ա Ր Ե Ֆ Ե Թ Ի Տ Ե Լ Ի Ս Ա Ն Ե Թ Ի Վ Ի Ց Ե
Թ Ե Ր Ձ Ի Մ Ե Շ Օ Լ Ո Ւ Տ Ո Ւ

Լ Ա Յ Ա Ռ Ե Վ Ա Վ Ե Վ Ա Վ Ե Վ

Խ Ե Ջ Վ Ի Ա Ե Վ Ա Ե Վ

Ա Մ Ա Ր Ե Վ Ա Վ Ե Վ Ա Վ Ե Վ Ա Վ Ե Վ

Պ Ա Ր Ե Վ

Տ Ա Ր Ե Վ Ա Վ Ե Վ Ա Վ Ե Վ Ա Վ Ե Վ

1860

دارالفنون - كشانه سی

$$\underline{84 - 3 = 94,35}$$

18754

Մ Ա Կ Գ Ա Տ Տ Ե Մ Ե

Հիսան աշխայը զէման վէ ասհապը տա-
նիշ վէ իրֆան ինտինտէ միւհթաճը տէլայիլ
օլմատըղը իւղըէ , թէսհիլը վէսայիլը սանաաթ
վէ հիրֆէթ վէ թավսի՞յը տայիրէի ի՞լմ վէ
մարփէթ զաղիյէսի Խւրորա միւէլիֆէրինին
հէտէֆը գալէմը լիսանը ֆէսահաթ պէյանէթրի
օլարագ հաստ ու հիսապա կէլմէզ քիւթիւղը
նատիրէ թէ՛լիֆ վէ տէֆա՛թլէ թէմսիլ վէ թաս-
նիֆ օլտուղը սըրատէ , զիւմրէի հիքեայէնուիսա-
նըն տախի լիսանը էֆրէնձիյէտէ Բաման թա՛-
պիր օլունան թէ՛լիֆաթը մաթպուէսի էղ'աֆ
միւզա՛աֆ մէրթէպէտէ թէդայիւտ վէ կիւնտէն
կիւնէ թէ՛ճէտտիւտ պուլըրագ , քիւթուղը իւ-
միյէ միւսիւլլու , պիւթիւն Խւրորանըն միւլը
միւթէմէտտինէսի նէզոտինտէ ըէհինը գապուլ
վէ գրաաթ օլարագ միւէլիփիյնէ մէնպա՛յը սէր-
վէթ վէ վէսիլէի շէօհրէթ օլտուղը մէշուտ
տըր *

Պու մագուլէ հիքեայէ քիթապլէրի հէմէն
քեաֆֆէսիտէ ա՛շգ վէ մուհապպէթ իւղէրինէ
եազըլմըշ օլուուղը ճիհէթիլէ խարապիյէթը
րուհ վէ ֆիքրի միւսթէլզիմ օլսուղունտան օ-
գունմագտան օգունմամասը միւրաճճահ իսէտէ .
իչլէրինտէն ջոգլարը պազը վէգահի՞ի մալիւմէյէ
մէրպութիյէթի օլարագ թէհզիպը ախլագ վէ
թէրթիպը մա՛լիւմաթը ու'մումիյէ զըմնընտա
գալէմէ ալընմըշ օլրաղէ , օգույանլէրէ հէմ
վէսիլէի թէնէզպիւհ վէ թէֆէրրիւհ , վէ հէմ

Դ

տաւսի լէքէտէն արի օլան մուհապպէթտէն սաստէթ' շաճառթտան շան վէ շէօվքէթ' ֆազիլէթտէն միւքեաֆաթ վէ նիճէ նիճէ սիֆաթը ճէլիլէտէն նամը գահցրէմանի հասըլ օլտուղընը պէյան վէ էքսէրի ահվալը սէ՛իէ վէ աթվարը մէզմումէնին նէթայիթը միւթէկստիւֆէսինի տէր մէյան իտէրէք հէր քէսէ պիրէր տէրսը իպրէթ նիւմաօլուրլար :

Կմտի Գիրանսանըն մէշչուր միւէլիֆլէրինտէն օլուպ զուվվէի ա՞դլ ու ֆիքրի պիւթին Նուրոբաժամալիւմ, վէ շէօհրէթը նամ վէ զեքրի հէր թարաֆտա մէջղում օլան Ըաթուպրիան նայ միւէլլիփին թէլիփաթը մազպուլէսինտէն թէրձիւմէ վէ զըշ կիճէլէրի փարատան չըգմասըն տէյութէաթրօյա կիթմէյէնլէրէ եախօտ Միլէր վէ Լանակնէ օյնամաք իշին ըէֆեք պուլմայանլէրէ պիր թէօխփէ օլարաք թազտիմէ ճէսարէթ իթտիյիմ իշպու Սօն Ապէնսէրած հիքեայէսի տախի անգէն զեքրի ոէպզաթ իտէն իքինձի զըսոր Պօման քիթապլարընտան մաստուտ օլսպիլիր Զինքիւ թէվարիինէ աշինա օլանլէրէ մալիւմ օլաճազը իւղրէ, Ափրիզա սահըալէրինտէ խայմէ նէշին իքէն թէտապպիրը զայրը մազուլէ վէ հարեքեաթը նամազպուլէ ելէ ըէֆը լիվայը պաղի վէ շէգավէթ վէ օինձի տէհրին եվայիլինտէ կեահ Պօմալլարտան վէ կեահ Վանտալլարտան մազլուպէն տուխուլը զազգէի իւթաաթ էթտիքտէն սօղքա, 8 ինձի տէհրին իսլթիտապ թայիփէլը իւլ պիրլէշէրէք քէսպը մայէի զայրէթ վէ սէրմայէի զուտրէթլէ Ապանիայը զապթ վէ թէսիսիր, վէ Կալլաբը թահթը հէօքիւմէթլէրինէ ալտըլլարնտա շան վէ շէօվքէթի թէքիր իտէրէք

15 ինչի տէհրէ գառար միւմթէտ օլան իտարէի
հէօքիւմէթլէրի էսնալերինոէ պիր թարաֆտան
շէճամթ վէ հէզագաթը զայրը մէսմուէ , իւ
լում վէ ֆինունը միւթէնէլիս , աթվարը վա-
դարէթշիար վէ ահվալը գահրամանքեարի իլէ
շէօրէթկիրը ձիհան , վէ տիկէր թարաֆտան
տախի շերազէի իթթիփագ վէ իթթահատը
պօղաբաք մուհարէսլաթը տախիլիէն խունենկիզ
իլէ թաճ վէ թահթը հէօքիւմթի եեկտիկէ-
րի էլինաէն զասպ իլէ ասասը մէվլուէի
հէօքիւմէթի շիւրիւտէրէք վէ սիփահաթ իլէ
թէսսէյիսպ տէրեասընա տալաբաք վաթանլաբն-
տան մահրում վէ քէրիշան օլան Ապանիս
Զէնահիլէրի վէ պունլաբըն զալիսլէրի օլան
Ապանիօլլաբըն ահվալ վէ սըֆաթլէրի պէյա-
նընա տայիր թէլիֆ օլունմուշ պիր հի-
քեայէ տիր :

Դայրէթքէշի վաթան վէ մէզհէպ վէ մու-
հապակէթին պիր պիրինէ միւխթէլիֆ օլան զուվ-
վէթլէրի կեահ զալիս վէ կեահ մաղլուպ օլ-
տուվը . վէ նիհայէթ իւլ էմր գուվվէի մէզ-
հէպ վէ գուվվէի հուսպը վաթան ու էճտա-
տըն գուվվէի մէյլ վէ մուհապակէթէ զալիպ
կէլակի պունտա միւշահիսէ օլունուր :

Խիթամը քէլամըմըլոտա խաթըրա խթուր իտէն
պիր թէֆէքիւրիմիղի պէյանտէն իհթիբազ ի-
տէմէյիզ : Հէր նէ քիթապ օլուր իսէ օլուն .
կէրէք թէլիֆ վէ կէրէք թէրահիւմէ օլուն .
մատէմ քի միլէթ իչին պասըլը . միլէթին
լիսանը իլէ գալէմէ ալմաք հէր քէսէ պիր
փարզը մուզատտէս օլուվղընը ասլա ինքեաը
իթմէյիզ իսէտէ . իշպու հիքեայէնին հէմէն
նըսֆը մուգատտէմա Բարիզտէ մուզիմ էհլէ-

Զ

յէթլու Պ . Ստեփան Ոսկանեան մարիֆէթիլէ
երմէնիճէյէ թէրժիմէ վէ Աբե-Ելք նաև ըի-
սալէտէ տէրժ օլունմուշ օլուուղու չէօյլէ
տուրսուն . լիսանը մատէրզատըմզ օլան էրմէ-
նիճէտէ պու մագուլէ փէք չօք քիթապլար օլ-
տուղը հալտէ . կեաչ վէ պիկեաչ թիւրքէ-
հիքեայէ քիթապլէրինին տախի արանըլմաքտա
օլուուղը մէշճուտիմզ օլառուղունտան իշպու
հիքեայէնին լիսանը աղէպ պէյանը թիւրքէյէ
թէրժիմէ օլունմասը թէճվիզ օլունմուշ տըր *

ԳՐԻԳՈՐ ԶԻԿԻՆԿԻՐԵ ԱՆ

ԱՕՆ ԵՊԵԿԱՐԵՎԱՃՐԵ

ՄԵՐԱԿԻՉԵՐԻ ՕԼԱՆ ՎՈՒԹՈՒԱԶԸ

ՎՐԵՆԱՏԱԿԱԾՆ սօն բատիշահը Պօապտիլ Ե
պա ու էջտարնուան զալմա իւլքեասընը
Ապանեօլլարա թէրք իթմէյէ մէջպուր օլառողը վա-
գ ըթ Բատիւլ տաղըն թէրէսինտէ պիրաղ տուրմաւ-
աըր . Ֆէլէյին զատրինէ ֆէտա օլան բատիշահըն
Ըփրիզայա կիթմէք իւզրէ կէչչէջի տէնիդ, քէվալիք
Կրընաթա, Վէկա, վէ Քսէնիլ, վէ Ֆէրտինանտ
իլէ Խզապէլլանըն պու չայըն քէնարընտա գուրուլ-
մուշ օլան չատըրէէրի պու եիւքսէք մահայտն կէօ-
րիւնիւրէք իտի: Պօապտիլ պու տիլֆէրիչ մ.հալլէ-
րի վէ հէնուզ էօթէտէ պէրուտէ պուլունան Խսլամ
մէզարլարընըն սէրլի աղաճ լարընը կէօրիւպ կէող
եաշը տէօքմէյէ պաշլատըղընտա, զաթէն վիւքէլլյը
հէօքիւմէթի վէշիմտի քէնատուսի իլէ պէրապէք սիւր-
կիւն օլան բիճալ վէ քիպարլէք բիփազաթ իտէն
վալիտէսի Առւլգտն Ըիզսա օղլունա տէօնիւպ,
“Երքէք կիպի հըֆդ իտէմէտիյին իւլքեա իւզէրի-
նէ շիմտի դարը կիպի աղլա” տէտի, վէ Ճիւմլէսի
տաղտան էնտիքլէրինտէ՝ Կրընաթա մուէպպէտէն
օնլարըն կէօղլէրինէ կէօրիւնմէզ օլտու:

Հէօքիւմտաղլէրինին հալը սէֆալէթինտէն հիս:

աէեազ օլան Ապանիա Օէնձիլէրի (1) Աֆրիկա իւ
շինտէ Էօթէյէ պէրիյէ տաղըլարլար . Օէկրի վէ
կոմէ զապիլէլէրի ան ասըլ Փաս թօփրաղընտան
իլէրու կէլիշ օլտուգ լարընտան եինէ պու իւլքեա-
տէ , Վանէկա վէ Ալազէ զապիլէլէրի տախի Օ-
րանտէն Շէզայիրէ զատար տէնիդ գըյըլարընտա ,
վէ նիհայէթ Ապէնսէրածլէր տախի թառնուս Ճի-
վարլէրինտէ սաքին օլարադ , վէ զապիլէ հիյէթի-
նէ կիրէրէք ախըդ վէ մէշարիպը պէհեյէ , վէ զա-
վանիւն վէ նիդամաթը միւսթահսէնէլէրի Ճիհէ-
թիլէ պիւթիւն Աֆրիկա Օէնձիլէրինտէն զիյատէ
իթիպար վէ շէօհրէթլէրի օլտուղու ել եէվլմ կէօ-
քիւլմէքու տիր :

Իշպու զապիլէլէր էսկի վաթանլէրինին զիքըը
Ճէմիլինի ունութմայարադ պու մահալը իսկեանլէ-
րինէ պէրապէր կէթիրմիշ օլտուքլարընտան Կըընա-
թանըն Ճէննէթի (2) ասլա խաթըլէրինտէն չըդմադ
ըտը :

Վալիտէլէր հէնուգ սիւտտէ օլան չօճուգլարը-
նա Կըընաթանըն խսինի թէքրարլամաքասն կէրի
գալմայուագ , պէշիրլէրինի Օէկրի վէ Ապէնսէրած-
լէրին թիւբքիւլէրինի չազըրարադ սալլարլար , վէ
հէր օն պէշ կիւնտէ պիր տէֆա Ճամփաէ մախուսէն
Կըընաթա թարաֆընա տէօնէրէք Ալլահա տուա ի-
տուա , պու իւլքեայը ֆէրահ ֆէզայը եինէ քէն-
տու իւմիթը մախուսէսինէ իհսան պուցուրմասը-
նը նիադ իտէրլէր իտի : Վաթանլարընտան
զօլուլմուշ օլան իշ պու զապիլէլէր Լօթօ-
ֆածլէրին մէմլէքէթի մէրվէլէրինաէն վէ սայ-
իր մահսուլաթընտան , սույունտան , չիմէնզաթ
մահալլէրինտէն վէ աֆիթազը միւնէվլէրինտէն պիթ

(1) Ֆրանողզար . Մոր :

(2) Le paradis de Grenade.

ՎԵՃՏԻԼ ԽօՆՈՒՄ ՕԾԱՅՈՒԹ , Ա. ԳուլԵՔՐԹԻՆ (1)
 ուզագ հեր հանկը մահալու օլուր իսէ օլուն . օն-
 լար իշխն նէ նէֆիս մէյլէ , նէ պէլրագ սու , նէ
 թաղէ եւշիւլեք վէ նէ տախի շայանը թամաշա կիւ-
 նէշ եօղ ըաը . Պակրատա օվալարը շայէտ սիւրիւն-
 չէրաէն պիրինէ կէօսթէրիլսէ իտի , պաշտնը սալ-
 լայարագ վէ տէսունը գալպինտէն ախ չէքերէք
 “ Կրրնաթա ” պաղըըը ըաը : Ապէնսէրաժէր մահ-
 ղա սէյրանկեահը շան վէ շէօհրէթէրինտէն , վէ
 ձէնկ վադթընտա Խուհապովէթ վէ Շէրէֆ տէյու-
 պաղըըը էօթիւրիւթէրի զըյըլարտան տաղը տէ-
 րունը այրըմը օլուոգ լարընտան , ձիւմլէտէն զիա-
 տէ պունլար վաթանլէրինին նոմը ձէլիւսինի սըտ-
 գը տէրունիէ խաթըրլարընտան սսլա չոդարմամը-
 ռ օլուոգ լարընտան , վէ արթըդ նէ սահրա իշխնտէ
 մըզըագ չէքմէյէ , վէ նէ տախի զրաաթ վէ ֆէ լա-
 հաթլէ մէշզուլ օլան պէր զասիլէ պէյնինտէ տէմիր
 քիւլահլէ պաշլարընը գաբատուգ հըֆկ իթմէյէ վէ-
 սիլէ պուլհատը լարընտան , ճանը եիւրէքտէն Ա-
 րապլար ինտինտէ , ֆէննը սիլահ կիսի , իթիսպարը
 զիատէ օլան նէպաթաթը թըպպիյէ ֆէննինին թահ-
 սիլէ դայալնա տիւշմիւշէր իտի :

Պու վէճտիլէ էվէլիլէրի եարա աշան պու ձէնկեա-
 լէր սիլսիլէ շիմափ եարայը գաբաթմագ վէ էյի
 ժթթք սէնսաթը իլէ մ. շլուլ օլուպ , ումուրու հաբ-
 պիյէտէ մէյլան վէ էհլիսէթը թապպիյէլէրի օլուու-
 զու միսիլի , պու սէնսաթ իշխնտէ տախի օլուուգ-
 չա մէյլան վէ էհլիսէթը թապպիյէլէրի օլուուզու ա-
 շիքեար ըաը . զիրա շվալիյէլէր քէնտու վուրտուք-
 լարը ախւշմէնլէրին եարէ լէրինի էքսէրի քէնտուլէ-
 րի պագուագ էյի եակըլէր իտի . Զաթէն սէրայլէր

իշխանէ օթուրմաւշ օլան պու Ապէնսէրաժլար խանէ տանընըն զուլիսպէսի տիկէր սիւրվիւն օլան Զէն Ճիւլիսին զուլիսպէլլըրի կիսի Վամէֆիլ տաղըն է թէյինտէ քեային քէ օյին իշխանէ օլմայուագ, իլլա տէնիզին քէնարընտա, ասըլ Գարթաժ երգընթըլարընըն արասընտա Աէն Առեինին քիւլ իւսթիւնտէ վէֆաթ էթուշի մահալուէ եափըլմըշ ըտը, քի օրատա հարա պիր իսչար վահանէթխանէսի վար տըր: Պու զուլիսպէնին տիւլարէրինէ արսլան բօսթունտան պիր թաղըմ դալզանէրո եափըշտըրըմըշ վէ չէր պիրինտէ կէօք իւսթիւնտէ թօփուղ իւէ պիր մէմլէքէթ փարալայան իքի եապանրլէր թասլիրի ըէսմ օլունմուշ, վէ պու սուրէթըր ըումուղի էթրա ֆընտա Ապէնսէրաժլլըրին նշանը խանէտան վէ ալամէթը հասպիհալլէրի օլան Ազ պիր շէյ տիր պու Սուդէթլէրի օգունուր ըտը: Գալզանլէրին եանընտա պէյաղ վէ մալի սանձադլէր իլէ տօնանըլմըշ մըզրագլէր, պուրնուղլար, սաթէնտէն պիչիլիշ գարութլար սրբալանմըշ օլուպ եաթաղան վէ խան չէրլէրին իշխանէ բարլայուալ ըէֆագ վէրիւլէր իւտի: Քէզալիք էօթէտէ պէրուտէ տէմիր էլսուլին լէր, զէյզըյմէթ միւճէվլէր իլէ տօնանմըշ հայլան կէմէրի, էնլի կիւմիւշ էօղէնկիւէր, վէ դընլարը ղաթէն բրէնսէսլէր մարիփէթլէրի իլէ սուղէնսազ օլուշ ուզուն զըլուջլար, վէ էվայիլտէ Խզէօլ Ժընիէլր վէ Օւիանլէրին տիւլավէր շվալիյէլէր իշուն իմալ իթափէրի ալմուն մահմուղլար ասըլ ըտըլար:

Հան ու շէրէֆի մուճիս իշ պու ֆիթուհաթ ալամէթլէրինին աշաղըսընտա թրաբէզալար իւղէրինտէ սուլշ վէ ասայիշտէ եաշայունա մախառւս պաշզա պիր զափէր նշանլէրի զօնուլմուշ օլուպ, պու նշանլէր Ռթլաս տաղը թէփէլլըրինտէն, Զատարա սահրասըն-

տան վէ եքսէրիոի Արընաթա օվալարընտան թօփ-
լանըլմըշ Փիտան վէ օթլարտան իպարէթ օլմաղլէ
պունլարտան պաղըլարը վիճուտ իլլէթլըրինին եյի
օլմասը , վէ ուղղըլարը տախի Ճան աղբըլարըն տէ-
Փի իշուն գուլանըլըր ըտը : Ապէնոէրաժլար մահ-
զա պէյչուաէյէ օլան տէրտումէնոտ վէ մէրագ իլլէ-
թէսավլուրաթը միւթէխոյիւլէնին տէֆինէ , վէ
սաստէթ վէ իգպալը աթիյէյէ տայիր տայիմա հա-
սըլ օլուպ տայիմա դայիլ օլան ումուտլարըն մահ-
վընա ֆայտէլի կէօրինէն օթլարը տիկէթ օթլար-
տան զիւտէ իթիպարլը թութարլար ըտը իսէտէ ,
նուհուսէթը զատէր իդթիզասընձա իշպու Փիտան-
լէրին պիր պիրինէ մուխալիփ զուվլէթլէրի օլուու-
զը Ճիշէթլէ , չոդ աէֆա վէթան չիշքէրինտէն
պիրինէն գոգուսունըն պու մէնֆիանը սահիպիւշան
հաղ զընտա ղէհիր կիպի հէօքիւ օլուր ըտը :

Արընաթա Ապանեօլարըն թահթը հէօքիւնէ կէ-
չլի շա սէնէ կէչլիշ օլուուզու հալտէ , պու աղ-
վաղըթ զարֆոնտա օն տէօրտ Ապէնոէրաժ եէնի
իդլիմ հավասը թէսիրինանէն , ավարէյէ կէշիրիլէն
պէօյլէ պիր էօմը վաղթընտա ղըհուրա կէլէն պէ-
լլյէլլըրաէն , վէ պա խուսուս ինսան զուվլէթինի
կիցէիձէ չերփիւտէրէք բէհինը ինզրագ իսէն թէէտ-
սիփը տէրուն վէ քէտէրտէն նաշի բէնչէի պի ա-
մանը էճէլաէն գուրթուրամամըշ օլուուզունտան ,
պու խանէտանը բէֆի՛ իւլինվանըն եկեանէի ուսիւ-
տի օլմագ իւզրէ եալընըզ պիր էվլստ պէր հայաթ
դալըլըշըրաը : Պու Ապէնոէրաժըն իմի Ապէն Ճա-
մէթ օլուու , Արընախա իշինտէ նամլէր վէ սահիպի
ան վէ տիլպէր օլան Առւլթան Արֆայիմայա տիլտա-
տէ օլսրագ պաշտան չգարմըշ օլտըզը . Օէկրիլէր
պէյնինտէ սէօյլէնիլիր իտի :

Ապէն-Ճամէտին հատալ զաթընտա էպա ու էճ-

տառշլնու մախսուս օլան տիլակերլիք՝ պահատըրլիք՝ ինսոնիյէթ վէ ալիձէնապըզ մէվճուտ օլուալ, վէ քարէթը գալութ չքիլէն ֆէ լաքէթ հէօքմիւնտէն չէջրէսինտէ պիր ինձէ նշանէի մէրագ վէ զամ, վէ քէնտուսինտէ հիւսնիւ հիւլէթ վէ ենտամ կէօրիւնիւր իտի : Բէտէրի էօլուիյինտէ շն եաշնա կիր միշ օլուուղունտան, արզույը տէրունինէ նայիլ օլ մադ, վէ վալիտէսինտէն պիւթիւն պիւթիւնէ կիզ լէմիշ օլուուղը պիր նիյէթը խաֆիյէսինի իձրա իթ մէք իչուն ֆամիլէա վէ խանէտանը վիլայէթինէ զիարէթէ կիթմէյէ զարար վէրէրէք թուունուս խա կէլիսինտէն կէմիյէ պինիպ, վէ միւսափա պիր ըիւզ կեար իլէ Քարթաձինէյէ եէթիշիպ, կէմիտէն աըշարը չըդարըզնտա տէր ագապ Աբընաթայա տողու եօլա չըդմըշարը :

Աըֆաթը զաթիյէսինի վէ նէ սիլուիլէտէն օլուու դունը քիմսէյէ անլաթմամագ իչուն արագ հէքիմ օլուուղունու վէ Աիերա Կէվատա զայալարը իշինտէն մուալիձէյէ աայիր ֆիտան վէ օժ թօփլա մաղա կէլուիյինի պէհանէ խտէրէք, մազլըմ պիր տիշի զաթըրա պինէրէք մուգատտէմա Ապէնսէրաժ լէրին Ճէնկեալլէր քիւհէյլանլէր իլէ թըյըրան իթ տիրէրի մէմլէքէթէ եավաշ եավաշ կիտէր, վէ եօնտէն տախի մախուսէն պիր և լազուզ չընդու տագլէր իլէ տօնանմըշ վէ թէնկեարէնք եուն գու մաշ տէնքլէրի իլէ եիւքլէնմիշ իքի զաթը կէօթիրիւր իտի :

Ապէն Համէտ Աիւրոի էյալէթինին պէօյիւք չա լը չըրփը վէ խուրմալըզ օրմանլէրի իչինտէն կէ չէրէք աղաճլարըն պէօյիւքլիցիւնի վէ էսկիլյինի կէօրտիյինտէ, բէտէր վէ տէտէլէրինին մարիփէթ լէրի իլէ տիզիլփիշ օլուուզլարընը մէմուլ խտէրէք զայէթ քէտէրլէնտի : Եօթէտէ կէօրիւնէն եիւքսէք

պիր գուլէ քի օհնաճիլէրին վէ խրիսթիյանլէրին
չէնլիշտիքլէրի վակթ իշխանէ պէքճի պուլունուր
ըտը , վէ պէրիտէ տախի սուրէթը ինշառը օհնաճի
լիր վաղթընտան զալմա օլտուղունա շոհառէթ իւ
տէն տիկէր պիր պինա խարազաթը պէտպախմթ Ռու
պէնտէրաժըն զալպինի խունը էլլմէ մշշուն իւ
տէրլէր իտի : Ապէն Համետ սէրպէօթձէ կէօզ
եաշը տէօթիք իշխն գաթըընտան աշաղը էնէրէք
օթ թօփլամագ պէհանէսիլէ պու ելզպնթըլարըն
արասընտա կիզլէնիր , վէ պատէհու եինէ եօլա
տիւշիւպ քէրլանըն չընզըրատգլարը շամաթասընը ,
վէ զլազուզուն պիր մագամ խզէրինէ պիր տիւ
զիյէ չըլզըրարը թիւրքիսյի այյնէյէրէք տէրին
տիւշիւճէլէրէ տիւշէր իտի Գլազուղ տախի պու
սօնու թիւրէնուզ թիւրքիւսինէ ասլա ֆէյսէլ վէր
մէյուպ , եալընըզ գաթըրլարընը թէշլիդ իշխն կիւ
գէլ վէ եիկիթլէր , վէ եախօտ թէքտիր իշխն թէն
պէլ վէ ինատճըլար աէյէրէք արա սըրա թիւրքիսյի
քէսէր իտի Գօյուն վէ զօս սիւրիւլէրինի օրուու
կիպի արգասընա թաղըգ գուրագ վէ մահսուլըդ
օվալարա կէօթիւրէն չօպան , վէ էօթէտէ պէրու
տէ կէօրիւնէն թէք թիւր եօլՃուլար եօլա հայաթ
նշանէսի վէրէճէք եէրտէ տահա զիատէ տէրտէն
կիզ վէ վէրան կէօստէրիրլէր իտի :

Պու եօլՃուլար պէլլէրինուէ պիրէր դըլք գուա
շանուշ վէ մանթօ իլէ եօրթիւլմիշ օլուպ , էնլի
վէ ախուղ շափիլալէրինաէն սփաթլարընըն հէմէն
նըսֆը կէօրիւնէզ իտի : Եօլուա Ամէն Համետ
սէլամլատըլարընտա , Ապէնսէրաժ օնլարըն պու
սէլար վէրմէք սուրէթը նազեքէլէրինատէ Ռլահ ,
Աէնեօր վէ շվալիտէ իսիմլէրինատէն պաշդա պիր
շէյ ֆարգ իտէմէզ , վէ ախշամը զօնագ եէրինտէ

Էջնէպելէրին արասընտա , օնլարըն ոօրկու սիվալ
թաստիաթընտան պէրի օլարագ , քէնտու եէրինէ
օթուրուր ըտը : Եօլքուլար տախի սիւքիւթ իտէ-
րէք Ապէնսէրաժըն սարըդ՝ զըյաֆէթ վէ սիլահ-
լէրինտէն ասլա թէաճճիւպ հարէքէթի կէօսթէր
մէզլէր իտի , վէ չիւնքի Ապանիա Հէնճիլէրի մա-
տամ քի Հաղդ թաալանըն իրառէյի իլահիսիսիլէ
սէվկիւշիւ վաթանլէրինի զայս իթմիշ օլսուքլարըն-
տան , Ապէն Հասէտ վաթանընա իսթիլա իտէն
ֆաթիչ Ապանեօլարա հէօրմէթ վէ բի'այէթ կէօս-
թէրմէքտէն ֆարիդ օլամազըտը :

Ապէնսէրաժ մահալը մազսուտինէ վարընճայա
զատար տահա շիտտէթ իլէ հէյճանը տէրուն վէ
խէլէճանը զալպինի մուճիու փէք չդ շէլէր կէօ-
րէճէք իտի . Կրընաթա՝ Աիէրա Վէվատանըն ե-
թէյինտէ վէ տէրին պիր տէրէ իլէ սյըըլմըշ օ-
լան իքի եիւքսէք թէփէլէր իւղէթինտէ քեային ,
վէ տէրէնին չուզուրունտա եօզուշ իւսթիւնտէ
եափըլմըշ օլան էվլէբտէն տօլայը եարը աչդ
նար շէքինտէ պիր պէլու օլուալ , պու Ճիհէթ-
տէն իսմինէ տախի Կրընատ (1) տէնմիշ աիր :
Քսէնիլ վէ Տուրօ նոման չայլար՝ պիրի ալթուն
գընթըլար , տիկէրի կիւմիւշ զումլար իշինտէն
տօլաշարագ իքի թէբէնին էթէքլէրինտէն կէշիպ
վէ պատեհու պիր պիրինէ զարըշարագ Վէկա տէ-
նիլէն չիմէնդար օվանըն օրթասընտան եըլանգավի
աքարըլլ :

Կրընաթանըն աշաղըունտա վագը՛յ իշ պու
Վէկա օվասընտա տիքիլմիշ օլան հատսըզ հիսապ-
սըզ ասմա վէ նար , ինճիր վէ թութ ալաճլարըն-
տան , էթրաֆընը միւթէհայիր պիր շէքլ վէ բէնք-

Ե գուշաթմբը օլսն տաղարտան , կեօք եիւզեւնին
ափլպէրլիյինոտէն վէ հեվանըն փադլըզը վէ ֆէր-
րահլըզնոտան ինսանըն օռւչինէ էօյլէ կիզլի պիր
տէրմանաըզլըզ վէ կեվշէքլիք հասըլ օլուր քի
պունա դարշը կեչէն եօլճը պիլէ անձար քէնոտու-
մինի հըֆդ վէ զապիթ իտէպիլիր :

Պու մէմլէքէթտէ մուհասպիթ սահիհ օլմագ ի-
շին տայիմա շան վէ շէօհրէթ իլէ պէրմազէր պու-
լունմաղա միւհթաճ օլմամըլ օլսա , մէյլանը աշդ
վէ մուհասպիթ մէյլանը դահրամանքեարիյի մահվ
իտէր օլսուզը անլաշըլըր : Արընաթա էպնիյէլքըի-
նին տամը վէ թէփէլըրի Ապէն-Համէտէ կեօրիւն-
մէյէ պաշլատըզլարընտա , դալպի օլ դատար շիտ-
տէթլէ չարփմաղա պաշլատը քի գաթըրընը տուր-
տուրմաղա , վէ էլլէրինի կեօքսիւ իւզէրինէ հաշ-
վարի գօյուզ վէ կեօզլէրինի պէլուէի մուդտուէ-
մէյէ չէվիրիս դըմըլուանմայարտդ սիւքիւթ իլէ
տուրմաղա մէճապուր օլսու : Գլազուզ տախի եօլ-
ճունուն պու հարէքէթինէ իմթիսալ էթտիյինտէ ,
Էֆքեարը չէլիլէ էօթէտէն պէրու Ապանեօլ ին-
տինտէ դօլսյձէ աղնաշըլըր ահվալուէն օլսուզը-
ճիհէթլէ , գալպի թէփրէնէրէք օէնճինին էսկի
վաթանընը թէքրար կէօրմէքտէ օլսուզունը փարդ
էթտի : Ապէնսէրաժ նիշայէթ հիյէթը սիւքիւ-
թինի պիր թարափ իտէրէք պաղըրտը :

“ Ուոթլու սանա , դլազուզ , հակիզաթը հալի
” կիզլէմէ պէնտէն , զիրս սէնին տօղտուզուն կիւն
” տէնիզ տալիալէրի իլիմանլըդ օլսուպ , այ հէլս-
” լիյէթինէ կիրմէքտէ իտի , շու եէշիլ օրման իւ-
” զէրինտէն երլարզար կիպի փարլայան դուլէլէր
” նէ՞ տիր , , :

“ Ալհամպաս տըր ” տէտի գլազուզ :

“ Ես օ պիր թէփէնին իւսթիւնտէ օլան տիկէր

սէրայ նէ տիր ” տէյու թէքարլատընտամ ,
Ապանեօլ ձէվապ վէրտի :

“ Ժէներալիֆ տիր օ , պու սէրայ իչենտէ պիր
” մէրսինլիք պաղէսի օլուալ , Ապէնսէրաժ Առու
” դան Արքահման իլէ օրատա պասըլտը տէյու իտ
” տաս օլունուը . պիրաղ էօթէտէ կէօրիւնէն Աւ
” պափղին տիր , վէ սանա տահա եադըն օլանլէր
” Աւ Գուլէլէր , , :

Գլազուզըն հէր պիր սէօղիւ Ապէն Համետին
դապինի տէլէր իտի . կէրչի էպա ու էծտատ է .
սէրլէրինի պիլմէք վէ թանըմագ իչուն եապանձը-
լարա միւհթաձ օլմագ , վէ ֆամիլեա վէ տօստլա-
րըն հիքեսցէի ահվալինի վազիֆէլէրի խարիճինտէ
օլանլէրէ նագէ էթուիրմէք նէ’ զատար աղըր վէ
աճը կէլիր ինսանա :

Գլազուզ Ապէն Համետին միւպթէլա օլուուզու
տիւշիւնձէլէրինէ խիթամ վէրմէք իչուն տէօնիւպ
սրազըրտը . “ եէօրիւյէլիմ սէնեօր Աօր , եէօրիւյէ .
” լիմ . Հագդ թէալէ պէօյլէ խթէտի՛ , զալպինէ
” դուվլէթ կէթիր , պիրինձի Փրանսուա պէօյիւն .
” քի կիւն Աատրիտիմիլ իչենտէ եէսիր տէյի՞լ մի
” տիր . Ալլահ պէօյլէ իսթէտի՛ , , :

Ապանեօլ հէմէն շափկասընը չգաբուպ , վէ եիւ
դիւնէ պէօյիւք պիր հաշ չգարարագ գաթըլարընա
վուրուպ տահ տէտի . Ապէնսէրաժ տախի քէնտու
դաթըրընա վուրուպ “ դատէր պուրմըշ , , տէյու
պաղըրուը վէ տօղըու կրընաթայա էնտիլէր :

Կրընաթանըն սօն բատիշահը Պօապտիլին վազ-
թը հէօքիւմէթինտէ Մուսա իլէ Գալաթըրավա ա-
միրինին վավզասընտան տօլայը շէօհրէթիիր օլան
պէօյիւք տիշ պուտագ աղաճընըն եանընտան կէչէ-
թէք , վէ Ալամ իտա նամ կէղինէջէք եէրինտէն
պօլաշաբագ կըլիիրէ գաբուսընտան մէմլէքէթին ի-

չինե տախիլ օլսուլար : Գատէհու Բամպլայա ըստ
գարադ հեր թարաֆը Օքնածիլէրէ մախուս սուս
թէթլէ եափըլմըշ օլան էվէրտէն գուշանմըշ պի՛
մահալէ կիթափիլէր : Գլազուղ Ապէն Համէտի
Վէկանըն իփէյի ախզուաթասը Ճիհէթիլէ սիւրիւ
սիւրիւ Կրընաթայա կէլէն Խփրիզա Օքնածիլէրի
իջին պու մահալու մախուսէն եափըլմըշ օլան
խանա կէթիրիպ պրազտըդտան սօղրա ոյըըլըպ
կիթտի :

Վապէնսէրաժ ըսթբապը տէրունինտէն վէ մահզա
վաթանընը կէօրէրէք հասլ օլան սրգլէթը գալ-
տինստէն նաշի , սաքին օլաճաղը պու եէնի մա-
հալուէ պիրագ օլսուն ըահաթլուդ պուլամատըզն-
տան վէ գալսինի ալթ իւսթ իտէն էֆքեարէ գար-
ը կէլէթտինստէն Կրընաթա սօդագլարընտա տօ-
լաշմագ իւզըէ կէճէնին եարըսընտա խանսէն աը-
շարը ըզգը , կէօզլէրի վէ ելլէրի իլէ րէուը ահ-
վալը իհթիարլար թարաֆընտան քէնսուսինէ հի-
քեայէ օլունմուշ օլան էսէրլէրին պիր գաջընը թա-
նըմաղա Ճահա իտէր իտի :

Գանբանըդտա աղ պուզուդ տիվարլէրի կէօրիւ-
սէն շու եիւքսէք պինա իհթիմալտըր մուգատտէ-
մա Վապէնսէրաժլէրին մէքեանը ըտը : Կրընաթանըն
շան ու շէօհրէթինի էվջը ուլայէ թէրփիյ ի-
տէն շէնլիք վէ զիափէթլէր իհթիմալտըր պու
թէնչա մահալուէ իժրա օլուր ըտը : Օրատա պի-
րիքիրլէր իտի սիւրէթը միւքէլէֆէ վէ տիսլալէր-
լէ կէյինմիշ գուշանմըշ օլան աթլու պէօլիւքլէրի .
օրայա կէլիրլէր իտի չիչք վէ սիլահլէ եիւքլէն-
միշ չիքթիրիլէր , ալմէշ բիւսիիւրէն վէ պէօյիւր-
լէրինտէ եիկիթ Ճէնկճիլէր կիզլէյէն տրազուն
ասկէրլէրի . աթվարը զէննէվազի վէ զէվզ իյաթըն
հիւնէրլէ իժառլէրի իտիլէր պունլար :

Ապելն հեյ վա՞հ ; անաֆէնլէրին սէսի , թրամա-
ֆէթալէրին շամաթասը , վէ պէսթէի աշգ վէ մու-
հապակէթ սէտասը եկրինէ Ապէն - Համէտին էթ-
րաֆընս տէրին պիր սիւքիւթ չէօքմիւշ իտի .

Աիւքիւթ իշխնոէ օլան պու մէմլէքէթին ահա-
լիսի տէյիշմիշ , վէ ղալիպէք մաղուպլէրին եա-
թադ լարընտա ույխու չէքէրլէք իտի . Տէլի դանլը
Զէնձի ինֆաալը տէրուն վէ հիատէթլէ , Ա՛հ ,
պաղըրաը , “ էլ հասըլ շու քիպիր Ապանեօլար .
” իշխնոէն աթալարմը դօվմուշ օլտուգլարը շու
” էվլէրտէ ույուզօրլար . վէ պէն Ապէնաէրած օլ-
” տուղըմ հալոէ , քիւլլիյէն մէթրուք , քիմսէյէ
” նամալիւմ վէ եափ եալընըդ բէտէրլէրիմին սէ-
” բայր էշյինտէ ույխուսըդ գալարագ սիւրիւնմէք .
” տէ յիմ , :

Պունըն իւզէրինէ Ապէն - Համէտ ինսանըն սէր
նիւվիւթի , ֆէլէյին ահվալը զայրը սապիթէսի ,
տէօվլէթլէրին ինգրադը , վէ նիշայէթ զէլզիյաթ
վէ սիֆահաթ արասընտա նակիհան տիւշմէնլէրին
եէտը ղապիթընս կէչէն , վէ անը վահիտտէ չիչէք
թաճլէրինի Զէնձիրլէրէ տէյիշտիրմիշ օլան Կրը-
նաթա իւզէրինէ տիւշիւնիր , վէ եանըն զըհուրի-
նի կէօրէրէք նիզամը վէ տիւզէնի պօզուլմուշ մի-
սաֆիրլէրին անսըզտան զիաֆէթ աալասընտան գաչ-
մաղա մէջպուր օլտուգլարը կիպի , հէմչէհրիլէրի-
նին էցամը բէսմիյէ ըուպալարը ելէ վաթանլէրինի
վէ էվլէրինի պրագարագ գաշմագաա օլտուգլարընը
կէօրիւյօր գանն իտէր իտի : Պիւթիւն պութէսավ-
վուրլէր վէ միւթալալէք պիր պիրինի թա՞դ իպէն
Ապէն - Համէտին զիհնինտէ ձէլէլան էթտիյին-
տէն , վէ մահղա զիատէսիյլէ մահղուն վէ տիւ-
խուն օլտուղունտան , Կրընաթայա միւթագիլ վէ-
սիլէի զիյարէթի օլան կիզլի նիյէթինին իճրասը-

նը տիւշիւնիւր իտի :

Վաղենուերաժ պագար քի սապահ օլմուշ վէ եօլունու շաշորաբագ իանտան ուզագ մէմլէքէթին սափ թարաֆընտա պիր վարուշ իշխնտէ պուլունուր ըտը : Հերքես հէնուզ ույխուտա , վէ դաբըլար , բէնչէրէլքը դաբալը օլուպ , Փուղարանըն էվինտէ ավտէթը միհնէթ վէ մէշղուլիյէթի խապէր վէրէն խօրօզ ոէսինտէն պաշզա սօդադ լարաա հիշ պիր սէս վէ սէտա եօլուտը :

Վաղեն-Համետ եօլունու պուլամայարագ խայլի աէ վագըթ էօթէյէ պէրույէ տօնիւագ տօլաշարդ տան սողըա պիր դաբու աչըլմասընը տույսու , վէ հէմէն էսկի մանասթըրլէրիմիզին թիւրպէլէրի իւզէրինտէ օյուլիուշ օլան էսկի զէման դրալիչալէրի կիպի կիսինալիշ պիր կէնձ տիշէհլինին տրշարը շրդտըղնը կէօրտիւ : Վէրգումէնին դարա քէհրէ պար տաշէր իլէ տօնանմըշ սիյահ իչ եէլէյինին տարլողը ճիհէթիլէ ինձէլիի օլան ֆիտան կիպի պօյու , վէ տար , գըսաա վէ տիւդ իչ ֆըստանը ալթընտան զարիֆ պաճադէրի , նազնք այագլէրի կէօրինիւրէր իտի . վէ պաշընա ալմըշ օլտուղը սիյահ մանթիլեայը պօղազ պաղը կիպի հաչվարի տիւրմիւշ վէ պիւքմիւշ օլարագ սօլ էլի իլէ չէն եէսի ալթընտան թութմուշ օլմաղլէ , ա՛լս վէ իրէ կէօղլէրինտէն վէ ալ տաւտադլարընտան պաշզա սուրէթինին հիշ պիր եէրի կէօրինամէզ իտի : Վայեէթինտէ պիր նազըրէսի վէ էօնիւնտէն կիտէր էլինտէ տուա քիթապը թութմուշ պիր չուհատարը օլուպ . պիրագ ուզագտան տախի տիկեր իւքի ուշագ հալլէրինէ մախսուս օլան պիր պիչիմ վէ բէնքտէ կիսինալիշ զուշանմըշ օլարագ քիմ օլտուղը նամալիւմ իշ պու տիլպէրին արդասը սըրա կիտէրլէր իտի : Վէրգումէ եաղընտան մանասթըրը

տան չալքնան չան սէսինտէն ույանուղ սապահ տուսաընը իթմէյէ կիտէյօր ըտը :

Վակէն Համետ Խսրաֆիլ մէլքյի եախօտ հուրիւլքին էն կէնձինի կէօրիւյօր զանն էթտի : Ապանեօլ տախի զիատէսիյլէ միւթէհայիբէ օլարագ՝ սիւլահ, էլպիսէ վէ սարըղը իլէ չէհրէսինէ տահազիատէ շիրինլիք կէթիրմիշ օլան Վակէնսէրածէտիզ պազար ըտը : Գուլունուուղը հալքայըթինտէն պիրազ քէնտուսինէ կէտիսինտէպու մէմլէքէթին տիշէհլիլքը մախսուս օլան սէրպէսթիչթ վէ նէզաքէթլէ եազընա կէլմէսինի եապանձըյա իշարէթ իտէրէք, “ Ոէնեօր Ոօր, ” “ կէօրիւնիւր քի Կըընաթայա եէնի կէլմիշին, սա ” “ գըն եօլունու շաըրմըշմըըն, տէյու սիվալ էթտիյինտէ Վակէն Համետ Ճէվապ վէրտի :

“ Զիշէքլէրին սուլդանը ” ինսան կէօզլէրինին “ սէֆասը, Զէրքէս սպաքիրէլքը ինտէն տահա տիլ ” “ պէր եա խըիսթիան եասըրէ, պիլուինիզ հալիմի .” “ պու պէտէտէ եապանձըյը պէն, վէ պու սէ ” “ բայլէրին իշինտէ եօլումը զայպ իթմիշ օլուու ” “ զումտան Զէնձիլէրին խանընը պուլամատը ” “ հազրէթը Ոուհամմէտ հէմէն զալպինիզէ մէր ” “ համէթ կէթիրիպ, միհմաննէվազլըզնըզա մու ” “ գապիլ միւքեաֆաթընըզը իհսան էթսուն,, ”

Սպանեօլ տուստաղը ալթընուան տատը պիր կիւլիւմսի իլէ թէքրարլատը

“ Տիշէհլիւր իլէ սուրէթը տիլ նէվազի իլէ ” “ լազըրտը իթմէք խուսուսունտա Զէնձիլէրին ” “ էօթէտէն պէրու շէօհըթլէրի վար տըր . լաքին ” “ պէն նէ շիշէքլէրին սուլգաննըյը, նէ եասըրէ ” “ յիմ, վէ նէ տախի Ոուհամմէտէ թալսիյէ օլ ” “ մագտան խօշնուառում. արգամտան կէլ, Ոէնեօր ” “ Վալիյէ, սէնի Զէնձիլէրին խանընա կէօ ”

"թիւրէյլիմ", :

Ապանեօլ զարիֆանէ պիր էտա իլի Ապէնսէրաւ ժըն էօնիւնէ տիւշէրէք իսանըն զարուսընա զատար կէօթիւրտի . էլի իլէ կէօսթէրտի վէ պիր սէրայ արդասընա կէշէրէք նա պէտիտ օլոռու :

Խնանըն բահաթը էօմրիւ նէյէ թէվագգուֆ խտէր էօյլէ իսէ :

Ապէն-Համէտին մէշըուլիյէթը զալղի արթըգ եալընըզ վէ պիւթիւն պիւթիւնէ վաթանը տէյիլ տիր : Կրընաթա Ապէնսէրածա արթըգ նէ վէրան ; նէ մուտաթթաւ, նէ թուլ վէ նէ տախի թէնչա օլմայուա , էվլէլինատէն զիատէ մուհիպպը տէրունի օլտը : Կէրչի մէմուլին զայրի վէ մի՛ջիւղէ նէ վինտէն պիր շէյ տիր պու քի վաթանընըն խարս պաթընը շերինէտիյօր : Բէտէր վէ տէտէլէրինին զեքըը Ճէմիլինէ շեմտի պաշգա պիր կիւղէլլիք տահա իւլավէ օլտու Ապէն-Համէտ Ապէնսէրած լէրին մէ զարիսթանընը պուլարագ տուա էթախին տէ , եէրէ զաբանտըննտա վէ էվլատա մախսուս կէօզ եաշը տէօբտիւյիւնտէ Ապանեօլուն պու մէ զարլար իւղէրինէ պիր գաչ տէֆա սրասը կէշորի յինի խաթըընա կէթիրիր , վէ պու սէպէպէ մէպնի պագար քի էպա ու էճտատը փէք տէ պէտպախա տէյիլ իտիլէր . Եալընըզ բէտէրլէրինին վիլայէթինէ օլան զիարէթինի իճրա իթմէյէ պէյհուտէ եէրինէ արզուլէր իտի . չին սապահ վագթընտա ֆիտան թօփլամաք իշին Տուրօ վէ Քսէնիլ չայլա ըըն քէնարլէրինէ նաֆիլէ եէրինէ տօլաշըր ըտը : Ծիմտի արթըգ արատըզ շիշէք տիլպէր իրիս թիյան դըզը ըտը : Ագլընը ֆիքրինի ալմըշ օլան մահպուպէսինին սէրայընը պուլմագ իշին պօշ եէրինէ նէ զատար չալցաը . բէհպէրը տիլպէրի իւլէ տօլաշըշ օլտուղու սօդադլարտան թէքրար կէշ

մէք իչուն զամ տէֆա թէջրիւպէյէ զալգըշտը : Ապանեօլըն մէսքէնի Ճիվարընտա օլան խօրօղըն սէսինի վէ շանըն վուրմասընը զամ տէֆա աճապ թանըյօր զանն էթտի : Պունա էմնալ սէսլէրտէն չոդ տէֆա ալտանարագ տէր աղապ շու թարափա դօշար , լաքին սէրայը տիլրիւպա կէօղիւնէ կէօրիւնմէդ . չոդ տէֆա Կրընաթա տիշէհլիլէրինտէն պիրինին պիր պիշմատէ կէյմիշ օլտուղը էլպիսէլէրինէ պազարագ պիր տագիգէ զալպի ումիտ իլէ տօլար , ուզագտան խրիսթիյան գարըլարը քէնտու սահիպէի գալպինէ պէնզէրլէր իտի խէտ եադընէ կէլուիքլէրինտէ հիշ պիրինտէ օնտոա օլան դուլվէի Ճազիպէյի վէ շիրինլիյի կէօրէմէդ իտի : Վապէն Համէտ քիմ օլտուղը նամնալիւմ օլան իշպու տիշէհլիյի պուլմագ իշին պիւթիւն քիլիսէլէրէ , տախի Ֆէրտինանտ վէ Խզապէլլանըն մէզար կեաչնա կիրմիշ վէ արամըշ ըտը . լաքին պու հարէքէթ վէ Ճէսարէթի աշդ ուղուրնա օ անէ տէսկին էթտիյի ֆէտաքեարըշգլէրին էն Ճէսիմի իտի : Վապէնսէրած պիր կիւն Տուրօնըն տէրէսինտէ ֆիտան վէ օթ թօֆլամագտա ըտը :

Ճէնէրալիքին պաղչէլէրի վէ Վալչամնպրանըն տիվարլէրի պու սէրէնին թարափը Ճանուպիսինէ տօղրու պայըրընըն կիւլչէն եօդուշը իւզէրինէ տայանմըշ օլուպ , թարափը շմալիսինին թէփէսի տաֆիի Վալպայիպին վէ կէօնիւլէ սէֆա վէրիր մէյժմէլիքլէր վէ տէրունլէրինտէ զաթէն հիսապսըզ սէքէնէյի հավի օլան մաղարալար իլէ տօնանմըշ օլարագ ինսանըն նազարը տիգպաթընը չէքէր պիր հիսյէթ կէօսթէրիր իտի . Տէրէնին զարպ թարափընտա օլան ուժտա եէշիլ մէշէ վէ սէրվի աղաճըշը իշինտէն սիւրիւ իլէ եօգարը չպըլու եիւք սէլմիշ օլան Կրընաթանըն չան դուլէլէրի , տիկէր

ուժունուա տախի շարդ թարաֆընս տօղրու իրե
գայալարըն թէփէլէրինսէ մանաստրլար , վահտէթ-
խանէլէր , էսկի Խլիպէրիանըն պիր զաւ երդըն-
թըլարը վէ ուղաղտաա Աիերա Աէվատանըն թէ-
փէլէրի վէ տէրէնին օրթասընտան տօլաշան Տուրօ-
նէհրի քէնարլէրինսէ եէնի տէյիրմէնլէր , շրգըր-
թըմըր սէլսէպիլէր , վէ Յօմալըլարտան եափըլ-
մա պիր սու եօլունըն խարապ օլմուշ քէմէրլէրի .
վէ Զէնճիլէր վաղթընտան դալմա պիր քէօբթիւ-
նին պադիյէլէրի կէօրիւնիւրլէր իտի : Վակն-Հա-
մէտ արթըգ նէ օ գատար պէտապախա վէ նէ տէ-
օ գատար մէ'սուտ օլմատրղընա մէպնի վահ-
տէթ սէփասընը սիւրէմէտիյինտէն , էյլէնմէ-
թարիկի իլէ պի գայտ վէ պի հաձէթ պու չի-
մէնզար վէ տիլշիքեար դըյըլարտա տօլաշըդ
տուրարագ , վէ կէլիշի կիւզէլ եէօրիւյէրէք Ալ-
պայիղին ողայըըընըն եօգուշու էթրաֆընը տօլաշան
պիր աղաճլըք եօլունտան իլէրիյէ վարտըդտա բօր-
թուդալ աղաճլարնտան տիքիլմիշ պիր օրմանճըք
իշինտէ եազ մէվսիմի իշին եաբըլմըշ պիր եվ
կէօրտիւ . վէ օրմանճըդա եանաշտըքտա պիր կիթա-
րա սէսի իլէ թիւրքիւ հալմասընը վէ սէտասընը իշ-
իթաի : Տիշէհլիլէրին սէսի իլէ սըֆաթը վէ նաւ
զարնտա էօյլէ մինսասիպէթլըր վար տըր քի աշգլէ
միւսթէլլի օլան ատէմի պիր վէջիլէ ալտատա-
մաղլար . Վակն-Համէտ “ Հուրիմ տիր պու , տէ-
տի վէ եիւրէյի թըփ թըփ աթարագ գուլագ վէրտի :

Վակնսէրաժլէրին իսմի տէֆամթլէ թէքրարըն-
մազտա օլուուղընը տույտուզտա դալմի տահա զիս-
տէ թէփընմէյէ պաշլատը :

Թիւրքիւյի չալըրան տիշէհլի Վակնսէրաժլէրին
վէ Զէկրիլէրին ըէսմը թարիխինի կէօսթէրիր պիր
Գրատիլեան պէսթէսի թէրէննիւմ իթմէքտէ իտի :

Ապէն - Համէտ ըսթրապը տէրունինի զապթ իտէ մէյէրէք մէ ըսինլիք չիթի իւսթիւնտէն ֆրլայուպ կէնձ գարը զըզան սիւրիւսիւ օրթասընա տիւշտիւ :

Տիւշլիւքը Ապէնսէրածը կէօրտիւքէրինտէ պաղըշարագ գաշմաղա պաշլատըլար, լաքին կիթարա տահա էլինտէ օլուագ, թիւրփիւսինէ հէնուզ խիթամ վէրէն Ապանեօլ՝ Ապէն - Համէտի կէօրտիւնտէ, տէր ագապ “թանըտըղըմ սէնեօլ Այօր տըր,, տէյու պաղըշրաբագ թէֆիդէլէրինի թէքրար եանընա չաղըբարը :

“ Ռինլիւրին մահպուպէսի, տէտի Ապէնսէրած,, ”
“ արապըն էօյլէն սըճագլըղնտա պունար արայինա ”
“ սը կիպի, հաբարէթ վէ հասրէթը տէրունլէ ”
“ սէնի արայօր ըտըմ, կիթարանըն սէսինի իշիթ,, ”
“ տիմ, վաթանըմ գահըտանէլէրինին մէտհիյէսի,, ”
“ նի չըղըրըյօր ըտըն, սէտանըն կիւզէլլիյինտէն ”
“ սէն օլտուղընը անլայաբագ Ապէն - Համէտին ”
“ գալպինի սէնին այաղընա կէթիրտիմսունմաղա,, ”
“ Պէն տէ, ճէվապ վէրտի Պլանգա, սէնի ”
“ խաթրըմա կէթիրէրէք Ապէնսէրաժլէրին պէսթէ,, ”
“ սինի չըղըրըյօր ըտըմ, սէնի կէօրէլի պէրու ”
“ Փիքրիմտէ էօյլէ թէսավվուր իտէրիմ քի օ ”
“ Օէնձի շլալիյէլքը սանա պէնպէրլէր իտի,, ”

Պլանգա պու լաղըրտըլարը սէօյլէր սէօյլէմէլ մահճուպիյէթինտէն աննընտա ինձէ պիր գըրմըզըլգ հասըլ օլտու :

Ապէն - Համէտ հէմէն Ապանեօլըն այաղընա գարանմագ վէ Ապէնսէրածլէրին սօնը վէ թօրնը օլտուղընը պի տիրմէք տէրէճէսինէ կէլաի իսէտէ, պիր իհթիրազ քէօշէսինտէն մէճպուր օլարագ քէնտուսինի զապթ էթտի, չիւնքիւ կըընաթա իշինտէ իսմի շէօյըրէթլի օլտուղըւնտան մէմէլէթին վալիսինէ վէսիլէի սըգլէթ օլմամագ իշին

զարգար, վէ օէնձիլէրին ճէնկի հէնուզ պիթա-
միշ օլտուղունտան պու էսնատէ պիր Ապէնսէրաժըն
օլ թարաֆտա պուղունմասը Ապանեօլլարա մուհագ-
դագ դօրդուլար վէրէպիլիր իտի . Ապէն Հա-
մէ տիին պուրալէրինի տիւշիւնէսի թէհլիքէյէ տիւշ-
մէք զօրգուսընտան նէշաթ իթմէյուպ, իլլա Տօն
Ռօտրիկին Կըզընտան այրըլլագ մէ Ճպուրիյէթի
խաթրընա կէլտիքչէ թիթրէր իտի :

Տօնա Պանդա՝ Կօմէլ Տըկօրմաս նամ Քօնթըն
զըզը Ծիմէնին վէ Աիտ ար Պիվարըն սիլսիլէ-
սինտէն իլէրու կէլմէ ֆամիլեանըն թօրնու ըտը :

Վալանս Լա Պէլ ֆաթիչինին սիլսիլէսի Գրա-
տիլ հէօքիւմ թինին նանքեօրլովա իւղէրինէ սէ-
ֆալէթ կիրտազընա թէքէրլէնէրէք իթիպարտէն
պիւթիւն պիւթիւնէ տիւշիւշ օլմազլէ , տէհըլէր ի-
լէ պու օձաղըն քեամիլէն սէօյիւնմիւշ հօլտուղու-
զանն օլունուր ըտը : Լաքին Կրընաթանըն ալըն-
տըզը վազըթլարտա Պլանդանըն տէտէսի պոււլու-
նան Պիվարլէրին շէջրէի սիլսիլէսինին սօն պիր
ֆիլիսի լազապ վէ շէրէֆը իւնլանընտան զիատէ
եիկիթլիյի շէօյրէթի իլէ հէրքէսին մալիւմիւ վէ
վէսիլէյի սէօհաէթի օլմուշ տըր :

Օէնձիլէր Կրընաթատան սիւրիւբոփտէն սօղ-
րա Ֆէրաբինանտ պիր չօդ Օէնձի ֆամիլեալէրինին
վարիյէթինի Աիտ սիլսիլէսինին թօրնու օլան պու
եիկիթէ հէալիյէ իտէրէք Տիւգ տը Վանթա-Ֆէ-
իւնվանը իլէ զատրինի թէրֆիյ էյլէտի : Եէնի
տուզա Կրընաթա իշինտէ զարար վէ իսկեան վէ
րիւշտը չաղընտա վէ ֆաթ իտուպ, եէկանէի էվլա-
տը Տօն Ռօտրիկ պէր հայաթ զալմըշ տըր քի էվ-
լի վէ Պլանդանըն բէտէրի իտի :

Տօն Ռօտրիկին էհլի Տօնա Թէրէզա տը Քսէ-
քէզտէն պիր չօձուք տօղուպ, իտի էպա ու էճ-

տատը կիսկի Տօն Բօտրիկ գոնմուշ իսէ տէ , բէ-
տէրինտէն այլրոտ օլմադ իչին Տօն Գարլօ շաղ-
րըլու :

Տօն Գարլօ կէնձլիյին էն կիւզէլ վագթընտտ
կօրտիւյիւ պէօյիւք պէօյիւք վըգուաթլարտան , վէ
հատտը ըիւշտ վէ թէմէյիզէ կէլիր կէլիզզ իւզէ-
րինէ տավէթ իթտիյի թէհլիքէլէրտէն տօլայը ,
պիթթապիյ սէրթլէշիշ օլան միզաճընա տահա-
ղիատէ ալիճէնապլոգ վէրէրէք խաթըր կէօնիւլ
պագմայան պիր զաթ օլմուշ ըտը , Գօրթէզ իլէ
պէրապէր Անքսիգօյա կիթտիյինտէ ԱԿ եաշընա ան-
ձագ կիրմիշ օլտուղը հալտէ , հէր պիր մուխաթա-
րայը կէօգիւնէ ալմըշ , վէ պու վըգուաթըր միւթէ-
հայիրէնին պիւթիւն տէհչչէթը հալինի կէօզիւ ի-
լէ կէօրմիւշ , վէ օլ վագըթա գատար զիյըը բէր-
աէտէ զալմըշ օլան տիկէր պիր Ճիհանըն սօն
հէօքիւմտարընըն ինոտիրասը հալինտէ հազըր պու-
լունմուշ ըտը : Պու ափէթտէն Յ սէնէ սօղըա Եւ-
րորայա կէլէրէք հէնուղ լէքէտէն արի օլան պիր
շէրէֆ վէ պահատրլուղըն (1) քէհէննէ աէտոը պի-
ամանը ֆէլէքլէ եէնիլիս ալթ օլմասընը կէօրմէք
իչին Բալիսա Ճէնկինտէ պուլունմըշ տըր , Եէնի
պիր Ճիհանըն սուրէթինտէն , հէնուղ քիմնէնին
կէչմէ ախիյի տէնիզզէր իչինտէն էթակիյի եօլՃու-
լուղ լարտան , իխթիլալաթ սէյրինտէն վէ ֆէլէյին
թէլէվվինը միզաճընտտան Տօն Գարլօնըն զուվ-
վէի խիւլեայը մէղչէպիյէ վէ տէրտէնկիզի պիւ-
թիւն պիւթիւն կէլշէմիշ օլտուղունաան , Գալաթ-
րալանըն շվալիյէլիք թարիգինէ կիրմիշ , վէ Տօն
Բօտրիկին ըիճալէրինի տիյնէմէյէրէք էլլէնմէք-
տէն սարֆը նազարլէ պիւթիւն վարկյէթինի հէմ-

շիրէսինէ թափախա իթմիշ իտի :

Տօն Գրարլօնըն հէմշիրէսի վէ օնտան տահա կէնձ օլան Պլանզա աը Պիվար՝ փէտէրինին նուրը չէշի վէ սէօվկիւլիւսի իտի . վէ վալիտէսի էօլ միւշ օլուալ , Ապէն Համէտ Կրընաթայա կելտի յինտէ թամ 18 եաշընա կիրմէքաէ իտի : Կէօրէնին ագլընը ֆիքրինի ալան պու տուիթմէրը նիք ախմէրին պիւթիւն հիյէթինտէ պիր գուվզէի Ճաղէպէ մէ վշուտ օլուալ , սէսի կէօնիւլ գաբըճը , բագսը պատի սապատան տահա հաֆիֆ , վէ քէյ ֆինէ կէօրէ , Արմիտ կիպի , եալընըզ պաշընա կեահ պիր հինթօվ իլէ էյլէնթէյէ չգար , վէկեահ , Թարիսթան վէ կալաօր օրմանլէրինտէ կէօրիւնէն բէրի գըզարը կիպի , Անտալուզիանըն էն սէրթքիւհէյլանը իւստիւնտէ ուչար ըտը :

Վաթինա , ալտանարաք Աորափայը՝ վէ Փարիզ տախի տայիրէյի սէրայտէ Ճիլվէ վէ աիլպէրլիյի իլէ հէր քէսին հայրէթինի մուճիպ օլմաղա պաշլայան Տիան տը Բոււթիւնի կէօրիյօր զանն իտէպիլիր իտի : Լաքին Պլանդատա ֆրանսըզ շիրինլիյի իլէ պէրապէր Ապանեօլա մախսուս օլան ախլադ վէ թապիաթ տախի նօդսան օլմայուա , մէլուֆէ օլ տուղու նազ վէ Ճիլվէյի թապիհէսի զալպինտէ օլան դուվզէթ , սէպաթ , Ճէլալէթը էֆքեար վէ էմիլյէթինէ ասլա խալէլ վիրմէզ իտի :

Ապէն Համէտ օրմանճըլըն իչինէ սըչրատը զընտա կէնձ Ապանեօլարն շամաթալարընտան Տօն Բոտրիկ գօշուալ կէլմիշ իտի :

“ Բէտէրիմ , տէտի Պլանդա , սիզէ սէօյլէ .” տիղիմ Աէնեօր Ո՞օր իշմէ պու տըր , թիւրքիւ .” մի իշիթիպ վէ պէն օլուուղըմը թանըլսպ՝ ֆէն .” տուսինէ եօլունը կէօսսէրմիշ օլտուղում իչին .” պաղչէնին իչինէ կիրտի պէստէն մէմուն օլմաղա .”

Աանթա - Գյէ տուքասը վագարէթ վէ ֆաղաթ
Ապանեօլ սաֆտէրունը իլէ Վակէն - Համէտէ
խօշամէտի բէսմինի իջրա իտէրէք հագդնտա ինսա-
նիյէթ կէստէրտի :

Պու միլէթտէ խարապիյէթը ըուչէ վէ հագա-
րէթը էֆքեարէ նշանէ օլան տօլացողը ըսթըհ-
լահլէր , վէ եէսիրէ մախուս հալլէր ասլա կէօ-
րիւնմէզ : Քիպար իլէ քէօյլիւնիւն լիսանը , սէ-
լամլամասը պիր տիր , գօմբլիմէնթօլարը , ատէթ-
լէրի , էրքեան ու էտէպլէրի պիր սիսդ իւզրէ տիր :

Պու միլէթին էճնէպիլէրէ կէօոթէրտիյի էմ-
նիյէթ վէ վագարէթին հատոը օլմատըղը կիպի ,
հազ զընտա զատը ու իրյանէթ օլսուղու հալտէ ,
շիտտէթը ինթիդամը տախի տէրէճէի լազմէսին-
տէն աշար :

Գուվլէթը դալը դահրամանի վէ հէր խու-
սուստա թէհամմիւլիւ իլէ , նուչուսէթը գատերէ-
թէսլիմ օլսամայարաք , եա օ տըր քի օնըն հագ-
դընտան կէլիր . եա օ տըր քի օնըն թահթը-
հէօքմիւնտէ հէլլաք օլուր . Վուլ տէնիլէն շէյ
պունլարտա չօգլըք եօլ իսէ տէ , ալէվկիրը իշ-
թիալ օլան հէյճանը տէրունլէրի թէսավլուրաթը-
զիհնիյէնին ինձէլլիյինտէն վէ սոօլլուղնոան նէ-
շաթ իսէն ֆէրասէթ վէ վըդուֆիյէթին եէրինի
թութար : Լազըրաը իթմէյէրէք , պիր շէյ կէօր-
մէյէրէք , վէ հիշ պիր շէյ կէօրմէյէ վաղիփէ իթ-
մէյէրէք , հիշ պիր շէյ օդումայարաք , հիշ պիր
շէյ էօյրէնմէյէրէք , հիշ պիր շէյ տիւշիւնիւպ
պէնզէթմէյէրէք , կիւնիւնի կէշիրէն պիր Ապան-
եօլ՝ միհնէթ վէ սէֆալէթ վազթընտա միհթաճ
օլսըղը մուալէնէթ վէ իգթիլա իտէն չարէյի
ճէսարէթ վէ թատիմաթընըն ճէսամէիինտէ պու-
շապիլիր : Օ կիւնիւ Տօն Բօտրիկին տօղուշը կիւ-

նիւ օլուղընտան , պու վահտէթը տիլալիզտէ
Պլանգա՝ բէտէրինէ պիր թէրթիւլլիս , եանի
քիւչեք պիր զիաֆէթ վերիյօր ըտը :

Ասնթա - Ջէ տուզասը Ապէն . Համէտէ պույուր
էթափի կէնձ զարըլարըն օրթասընտա օմուրուն
տէյի . Պիւթիւն պու աիշէհլիլէր էջնէսինին էլ-
պէսէ վէ սարըղնտան էյլէնիրլէր իտի . Գատիֆէ-
տէն մինտէրլէր կէթիրափիլէր , վէ Ռոկնսերաժ
Զէնձիլէրին պիչիմի իւզրէ օնլարըն իւսթիւնտէ-
րահաթլզդնտա , սէր կիւղէշթի օլան վազաալարըն
վէ վաթանընըն իւզէրինէ սօրկու սիվալ իթափ-
լէրինտէ , հէփսինէ տէ կիւլէրէք սէօյլէյէրէք վէ-
ֆէրասէթլէ ձէվապ վէրիր իտի . Գատիլեան լի-
սանընը փէք թէմիզ սէօյլէտիյինտէն էկէրչն
“ սիզ , ալյէճէք եէրտէ տայիմա ” “ սէն , աէմէ-
միշ օլսա , Ապանեօլ տըր զանն օլունուր ըտը .
Ապէն Համէտ պու “ սէն , լուղէթինի էօյլէ պիր
հէլավէթլէ սէօյլէր իտի քի , Պլանգա թէֆիզէ-
լէրինտէն պիրի իլէ լազրրտը էթալյինտէ Ապէն
սէրաժըն սուրէթը թէքէլիսինէ թաթպիզէն
“ սէն , լուղէթինի սէօյլէյէմէ ալյինտէն զալպինէ
կիլլի պիր հըրս կէլիր իտի :

“ Եիշայէթ պիր թագըմ խըտմէտքեարլէր կէլիս ,
չիգօլաթա , նէվ պէ նէվ մէյլէ թէրքիպաթը ,
վէ Վալականըն գար կիպի պէյազ վէ սիւնկէր կի-
պի հաֆիֆ վէ զաֆէսքեարի շէքէրլէմէ լէրինտէն
կէթիրտիլէր : Իքրամտան սօղըա Պլանգայա ըիձա
իթտիլէր էն մահիր ըազզասլէրտէն տահա էյի օյ-
նայա պիլույի ըազսլարտան պիրինի իձրա իթսուն ,
տէյի . Ապանեօլ թէֆիզէլէրինին էմէլինի եէրինէ
կէթիրմէյէ մէ Ճպուր օլսուր : Ապէն Համէտ հէր
նէ զատար սիւքիւթ իտէր իտի իսէտէ , եալվա-
րան կէօզլէրի աղզընա վէքեալէթէն արզուսընը

պէյան իտէր իտի •

Պլանզա Ապանեօլարըն օքնաժիլէրտէն էօյրէն միշ օլոռուքլարը զալմզրա տէնիլէն նշանէլի բաղսը իջրա իթմէյէ դարար վէրտի : Վէնձ զըզլարտան պիրի էճնէպի օյունըն հավասընը կիթարա իլէ չալմաղա պաշատընտա , Տօն Իօնտրիկին գըզը թուլիսինի չըդարարաք ապանօղ օտունունտան չալփարալէրի գար կիպի պէյաղ բարմագլարընա թաղտը : Ախահ վէ ոըրմա կիպի սաչլարը ագ մէր մէրէ պէնդէր պէյաղ կէրտանը իւզէրինէ զիւլիւֆ զիւլիւֆ օլարադ տիւշիւշ , ալ տուտագլէրի վէ երլարդ կիպի կէօզլէրի պիլ իթթիֆադ կիւլմէք տէ , վէ բէնկի զալպինին թէփրէնմէսինտէն տիւրիլմէքտէ օլոռուզու հալտէ , նակեհան չըդըրթըմը լր օտունլարը էօթտիւրէրէք բազսըն վէզնինի իւչ տէֆա վուրտու , վէ օյունըն հավասընա ույզուն թիւրքիւյիւ չաղըրարաք վէ սէտասընը կիթարանըն սէսինէ ույտուրարագ շիմշէք կիպի օյնամաղա պաշատը :

ԱՇ , ատըմլարընտա նիճէ նիճէ թէպէտտիւլաթ կէօրիւնիւր . հարէքեաթը պէտէնիյէսինտէ նէ՛ զարիֆլիք , նէ շիրինլիք . Գօլարընը կեահ շիտտէթլէ զալտըրըպ , կեահ հաֆիֆճէ էնտիրիր , կեահ սէֆայը զալպինտէն մէոթ օլրուշ կիպի սը չըրայուպ , կեահ քէտէր վէ աճը իլէ միւսթէվլիէ կիպի կէրի չէքիլիր . Պաշընը չէվիրէրէք զանն իտէրսին կէօրիւնմէզ պիրինի չաղըրըր , պիր զէվաճը նէվ տուտագլէրինէ պուսէ վէրմէք իչուն մահածուպիյէթլէ ալ եանագլարընը ուզատուպ , ութանարաք եինէ կէրիյէ զաշար . լաքին զալպինէ թէս սէլլի վէ սըֆաթընա տիլպէրլիք կէթիրէրէք տէֆա իլէրի զօշար : Ալիսըֆաթ վէ հէմէն ճէնկեած վէրէ մախսուս ատըմլար աթարաք եէօրիւր վէ

թեքրար չոյը չիմեն իւղերինտէ ուշմաղս պաշլար .
Առը լարը , թիւրքիւլքրի վէ կիթարանըն սէսի
պիրալիրինէ քեռափի էն ույլուն տըր :

Պահնդանըն սէսի հաֆիֆձէ վէ ինձէ իտի
խէտէ աղղզնան էօյլէ թաթը պիր սուբէթլէ
չդար քի ինսանըն բուհընա զատար թէսիր , վէ
շէօլգ վէ հեյճանը աէսունի թահրի իտէր :

Սպանեօլաքըն մուզիգասը , քի սոլուգ աշմա նը
շանլէր , քէսին քէրաւէլէր , մը բաքէնկիլ նաքա-
րաթլար վէ քէսիք պէջիթլէր իէ եափըլմըշ տըր ,
տինցյէնէ ֆէլզ իւլ զայէ հէլ ք' ւշայիչը զալը
վէ հէմ տափի էնսուհը տէրուն հասըլ իտէր օլ-
տուղնատան , պու մուզիգա վէ պու բադատան Ա-
պէնսէբաժըն զատէրի միւսթազիլէն սուպութ զա-
րար օլուու : Զիւնքիւ քէնառու հաստա եիւրէյի
կիպի՝ հաստա օլմայան զալպի պիէ ալթ իւսթ-
իթմէյէ քիֆոյէթ իտէր իտի :

Ախշամ Տուրոնըն աէլէսինտէն Արընաթոյա
տէնսսիքէլինոէ , Տօն Շոտիկ Աղէն-Համէտին
նէզաքէթնատէն վէ ինսանիյէ թինտէն մահղուղ օլ-
տուղնատան , Ըարզըն թէաճ ձիւպէ շայան հի-
քեայէլէրի իէ Պլանդոյը Եյէնահրմէ իշուն
տայիհա կէլթսսինէ տայիիր սէօլ վէբափըլմըլինձէ
օնը զօյ վէրմէք իսթէմէտի . Պլունուն իւզէրինէ
Ապէն-Համէտ հասուէն աշըլը Էմէլ վէ արզու-
լէրինէ նայի օլմուշ օլաբազ Անթա-Ջէ տուղա-
սընըն տալէթինի զապուլ իտուու , Երթէսի կիւնիւ
նուրը չմմատէն զիստէ սէվալիյի Ճանչիքեարը վէ-
Ճահաթշիարընըն մէքեանը օլան սէրայէ կիթաի :

Պահնդա ազ վազըթ իշինտէ պիր շիտակթլի
աշդա տիւշտիւ , վէ սէպէսի տէ հիչ պիր վազըթ
պու հէրարէթը աշզը սույմազ քէնառունէ միւմք նա
սիլ կէօրիւնմիւշ օլտուղնատան նէշաթ իթմէլտէր :

պիր իսլամը, պիր օքնաչիյի, նաև ալիւմ պիր առեւ
մի սէվմէք է օյլէ ատէթտէն խարիծ կէօրիւնիւր իտի
քի, տամարարբնա իշլէմէյէ պաշտամըշ օլան իլ-
լէթին տէֆի՝ իշուն հիշ պիր թէտպիր վէ իհ-
թիաթ գուլանմատը, լաքին զըհուր իտէն խասա-
րաթընը կէօրտիյի տնաէ անըլ Ապանեօլ կիպի
պու իլլէթի չէքմէլէ դաթլանոը . սօղրատան կէլէ-
ճէք տէրա վէ պէիսյէլըրի կէօրմէքտէ օլտուղը
հալաէ, նէ ափւշէճէյի կիրտապ դըյըսընտան կէ-
րիյէ չէքիլմէյիպ, նէ ատախի գարզի իլէ ուղուն
ուղատիյէ իսթիշարէ իլմէյէրէք քէնառւլիյինտէն
տէր իտի :

“ Ապէն—Ճամէտ խրիսթիյան օլտուղը վէ պէնի ”
“ սէվսիյի հալոէ քէնտու իլէ պէրտապէր տիւնեա ”
“ նըն ուժընա դատար կիաէրիմ ” : Ապէն—Ճա-
մէտ տախի քէնտու թարաֆընտան դարը կէլինմէգ
պիր շիստոէթը աշութիւն դուվվէթինի տու-
յուպ, արթըգ եալընըղ Պլանդանըն ուղուրընա
եաշարըտը :

“ Իսթէտիյի վըդուֆ վէ մալիւմաթը քէսպ իթ-
մէյէ սուհուլէթի վարըտը իսէ տէ, կրընաթայա
միւսթագիլ սէպէպը զիարէթի օլան նիյէթլէրինի
արթըգ պիր թէրաֆ իթմիշ իտի . շիւնքիւ աշզը
դայ էսինտէն մատա սայիր հէր պիր նըսուս դայլէ-
սի կէօգիւնէ կէօրիւնմյիպ մահլ օլմուշ ըտը
մահզա իսթէտիյի թահզիգաթ հաւը հազըրէսինտէ
թէպէտիւթթ վըդուինէ սէպէպ օլմասըն իշուն
զօրդար ըտը, հիշ պիր շէյ իսթէմզ վէ հիշ
պիր շէյ աղջամայա արզուլմէյիպ խօտ պէ խօտ
տէր իտի : “ Պլանդա իսլամ օտուղը վէ պէնի ”
“ սէլույի հաւաէ, սօն նէֆէսիմէ դատար աշզ ”
“ լէ քէնտունինէ թարընըրըլոմ ” : *

Ապէն—Ճամէտ վէ Պլանդա պու վէջիլէ նի-

ՅԵԹԵՐԵԲԻՆԻ գավլիեն գուրմուշ օլտուքլարընտան ,
ԷՓքեարէրինի պիր պիրէրինէ աշմաղա մինասիպ
պիր վազըթ պէք էր էր իտի :

Օ վազըթ սէնէնին էն տիչիքէրիչ կիւնէրի
օլտուքլարնտան , Անթա—Ծէ տուդանըն զըզը Ա-
պէնտէրածա տէօնիւպ , “ Օնանն իտէրսէմ , տէ ”
“ տի , ԱՌամպրայը տահա կէօրմէ միշին , աղզըն ”
“ տան ըզան պազը լադ ըրտը լաբա պազարաք մէ ”
“ մուլ իտէրիմ քի ֆամիլիան ան ասրւ Արրը ”
“ նաթաւը աըր , սէնին Էոկի փատիշահէրինին ”
“ սէրայընը սէյր իթմէք իսթէրմիւին , իհթիմալ ”
“ տըր մահզուդ օլաճաքուն . վէ պէն քէնտիմպու ”
“ ախշամ սանա դ լաղըւզըք իթմէյէ արզեւէրիմ . ”

Ապէն—Համէտ բէյզամպէր իւզէրինէ եէմին իթ-
տի քի քէնտու հազգնտա հիչ պիր վազըթ պուն-
տան սէֆաւը կէզինմէք օլամաղ : ԱՌամպրայա
զիարէթէ կիաիլէճէք վազըթ կէլտիյինտէ , Տօն
Ռօարէկին զըզը դարաձա կիպի դայալքլարը թըր-
մալամաղա ալըշկըն պէյաղ պիր էշկին աթա պինտի
Ապէն—Համէտ տախի պիր Անտալըւ աթըն իւզէ-
րինէ պինմիշ , վէ օսմանլը պիշիմինտէ տիւզէնմիշ
օլարակ բէֆիդէի ճէլիչսի օլան Ապանեօլա բի-
ֆազաթ իտէր իտի :

Ճիվանպախտ Օէնճի տիզին էթտիսի վազըթ
ալ հարմանիսի արգասընտա զասլարըր , ուճընտան
Էյրիլմիշ զըւճը իիքսէք էյէր իւստինտէ էօթէր ,
վէ սարըզնընըն սօրդուճը բուզիեալտէն էօթէյէ պէ-
րիյէ սալանըր ըտը : Կէշտիշինի հէր քէս կէօ-
րիւպ վէ հիւսնը էնսամբտան քէյֆ էնիպ տէր իտի .
Խսլամ պիր պէյ տիր պու քի Պանզանըն հիւմիթը
հէտայէթի իւշ խշիսթիան օլաճագ տըր :

Լովկէլա , հալա պիր մշչուր խանէտանըն իսմի
իլէ միւտէմմա օլուպ ԱՌամպրանըն տըշարդը տա-

յիրէսինէ ընդարտան պիր եօլու թութարաք ի է բի
վայտընը ։ պառէհու պ'ր գաշս ալսալըք ուրմա-
նընտան կէչքրէք պիր չէօվլյէ ։ վէ օրատան տա-
խն պիր զաք տաղիղէ զարֆշնտա Պօապտիլին
սէրացրնըն իւ թարաֆը տայրէսի Էօնիւնէ վասըլ
օլուլըր : Խանլարնտան չէվրէ լոր ի է պէսլնմիշ
վէ իւոթիւնտէն քիւնքիւրէ էր ի է տիւղէնմիշ
պիր տուվարտա պիր դարը կէօրախէր քի Շէ-
րիաթ Գարքսը (1) թէտիյէ օլունուր ըար : Պու
ի ք զաքըտան կէչքրէք ։ վէ եիւքսէք տիվարէր ի է
նըսփէն եըզըլմըն խարապաթ իշխնտէն եըշան զա-
վի միւմթէթ օլան պիր տար եօլուն ի էրէյէրէք
օ վազըթ Շարո-Գէնին եափտըրմաք իւզէրէ
օլուըլու սէշայըն եանընտէ Ալժիպէրին մէյունը-
նա տախիլ օլոււգ ։ օրատան տախի շմալ թարաֆնա
տէօնէրէք տիւզէնափլ ։ վէ վազթրն զարպը տէս-
տինանէն միւշըիփը իւարապ օլան պիր տիվարըն է-
թէյինտէ վազ ։ վէրան պիր հալիսէ տուրուլար ։
Ապէն-Համէտ հափիփէտ եէրէ ոլըքրայարաք է իի-
նի Պուն լայ ա վէրափ աթընտան էնուին տէյի ։ Խ-
շլյի օթ իշխնաէ կիլէնմիշ օլան պիր մուաթթալ
րաք յ ։ Խըտմ, թքեաըլար վուրուգ աշտըքարնտա ։
Ահամպրանըն պիւթիւն կիղլի եէրէրի վէ օտա-
ճլքէրի կէօլիւնտիւ :

Ապէնէբածըն զալպի վաթանընտա կէօրախիյիւ
մէսրուրիւթ վէ տույտըլը քէտէրէր ի է պիրէ-
շէն զուվէի ձաղիսէի աշզաւան զապթ օլունը օլ-
տուղունտան ։ պիշալէ զըմըլտանմայարաք տէրին
սիւքիւթ վէ հայրէթէ կէօլէրինի պու Ճինէր
մէքեանը իւզէրինէ տօլաշարըըր ։ վէ րէս սուրէ-
թի արագ մասալսարընտա օգունան սէրայլէւտէն պի-

իրնին եշխյինառէ պուլունույօր զանն իտէր իտի :
 Աղեն-Համէտ հեր թարաֆտան , հաֆիֆ սուբէթ-
 լէ հափըմըշ զաւարիա ար , քենար էրի փօրթու-
 կալ վէ լիրոն վէ սայիր եշտը շիքիւֆէդար ի է
 զիյնէթկիր վէ պէյալ մէրևըլէր ի է հափըմըշուռ
 եռլարը , պրւնաշար , թէնչա հալ ի էր կէօրիր ,
 վէ ափվանհանէ երին եիւքսէք զուպպէլէրի իշն-
 տէն աօամագանար վէ հայիրէ սազը զիչն օլածադ
 սայիր հաւեր թամաշա իտէր , վէ էսկի զէման իշն
 լարադ պիր թագըմէյոի վէ քիւշիւք քէմըլէր իլի-
 լէսինի զալարան տիրէքէրին արաեեր էրինուն մա-
 վեի փազը ասիւման նազարը տիդ զաթընը առաջէթ
 իյլէր իտի : Արապի նազըշար ի է տօնանմըշ տի-
 վարլէր , ուզոպտէն պայըլաւուգտա , հարէմ իքսէ
 ճանը սըզըլան սահիպէի քէյիֆ Ճարիէնին սուզէն
 սազը աէսթի օշան շարդ զումաշէրինէ պէնզը էր
 իտի : Ֆէրայիզը էօմիրիւ ունուտուպ , զէֆլ վէ սէ-
 ֆայտաւան Զէնաքի փատիշահէրինէն իզան թիետ-
 հը էսրարլէրի վէ աշզ վէ մաւհապպէթին տայիրէի
 խափէյէսի մազամնատա պուլունան պու պինայը հիշ-
 ըիւսա իշնառէ զանն իտէրսին քի սիֆահաթ , տի-
 յանէթ վէ Ճէնկէ տայիր պիր շէյ նէֆէս ալըր
 լէրիր իտի Ազանիու վէ Զէնաքի պիր զաշ տա-
 զիւէ հայրէթ վէ սիֆնթաէ զալարան սօնլրա
 սաատէթը մազիէ վէ տէօլէթը միւնդրէզիյէնին
 մ. սկէնի օշան պու սէրայը տիկիւշալէ կիրէրէք ,
 վէ սէրին սուլարըն վէ ըթրրնազ չիչէր էրին ի-
 շինուն կէշէրէք , Եվլէլա Ֆէղուզար էրին սաշա-
 սընը տօաշալքտան սօրը և Արս ան էրին Համ իտի-
 նէ (1) ասիւլ օլոււշար : Հէր պիր ստրմտա Վաղեն-
 Համէտին ըսթըրալ վէ սըզլէթը զալի արթհաք

տա օլոռուղունա մէպնի Պլանգայա տէօնիւպ տէտի ;
 " Յուհիւ Եկերչի ֆէրահ վէ ս՛ֆա իշե աօլոռուր ."
 " մասարտըն , շու մահալէթին հիքեայէսինի աճապ"
 " նէ աճը վէ քէտէր իշե սանա , քի Վդանեօլըն"
 " սօրմաղա մէջօրուը օաճաղութը , ա՛հ , պու մա ."
 " հալէր սատէթ վէ իզպալ մէքեանը օլմաք ի ."
 " չին եսոիրւիրշ արը , վէ պէն . . . . . "

Ապէն—Համեն Պօապաիլին խուրտէրէամ թաշւ
 լէր իշե իշէնմիշ խոմինի կէօրտիւքտէ պաղըրաը .
 " Ես՝ Բատիշահըրմ . Կէբաէսին սէն , նէ՞ օլ ."
 " տուն . վէրան վէ խարապ օլմուշ օլան շու Ալ ."
 " համպրանըն հանկը թարաֆընտա պաւլայըմ ."
 " սէնի , :

Տէլի գանլը Օէնչինին կէօղլէրի սատաղաթ
 վէ շէրէֆ կէօղ եաշը իշե տօլմաղա պաշատը :
 Պլանգա տէօնիւպ " Աէնին էսիի է ֆէնտիլէ ."
 " ըին , եախօտ տահա տօղրուսու , բէտէրլէրի ."
 " նին բատիշահըրը նանքեօր ըսըլար , տէտի :
 " Վաղիփէ մի օլունուր , թէքրարլատը Ապէն ."
 " սէրած , եէթիշիր քի ֆէլաքէթ կիրտապընա
 " տիւշափիւլէ՛ր ."

Պու լադըրաըլարը սէօյլէր սէօյլէմ լ Պլանգա
 Ապէնուէրամը պիր օտայա կէօթիւրտիւ քի զանն ի-
 տէրսին Վաւհասպէթ լալ տէթհանէսինին պաշ
 միհրապը մահա ի իտի Պու թէնհա մահալէ
 կէօրիւնէն ֆէրահլաք վէ շիրինլիյին մանէնաի պու-
 լունմազ ըտը : Պիւթիւն զուպկէ մալիիփազ վէ
 զէրը սոֆ իշե նազըլանմըշ օլուպ , զաֆէս կի-
 պի օյուլմուշ աբատի նազըլանմըն տէլիք է բինտէն
 բէրթէվը աֆիթազ չիշէք տիզի էրի արա էրինտէն
 կէշէր կիպի աքա իտէր , վէ պու մահալին օլթա-
 սընտա օլան շատրէվանտէն Փըշկըրան սուլար չի
 կիպի թէքրար տիւշէրէք ագ մէրմէր հավըզն ի-

Հինէ թօփլանըրըլար ըտը :

Սանթա— Ջէ տուղանըն դըզը , “ Ապէն— Հայ
” մէտ ակտի , եյի պադ շաւ շատրէվանէ , Ապէն ”
” սէրած լէրին չերքին քէլէլէրի օրատա տիւշ ”
” միւշլէր տիր . Պօապաի հն շիւփհէ էրի ուզուը ”
” նա ֆէտայը Ճան իտէն պիչարէլէրին դանա ”
” ըրնըն լէրէսի հէնուղ մէրմէրին իւզէրինտէ ”
” տիր . տի ֆէրիպանէ հարէքէթլէրէ շափուք ի ”
” նանըր սիւհէհիւէրի պաշտան զգարան ոտէմէլէ ”
” բէ սիդին մէմլէքէթտէ իշմէ պէօյլէ մուամէլէ ”
” օրունուր ” :

Ապէն— Համէտ արթըզ հիշ պիր շէյ տիյնէմլզ
իտի . եերէ զարանարաք , ուալուտիյէթ վէ հէօր
մէթլէ էջոատընըն զանլարը իղինի Էօփէր իտի ,
այաղա զալդ արզունտա պաղըրտը . “ Եա Պլանգա ,
” Ապէնսէրածա մախսուս սէպաթ վէ սատագաթ ,
” վէ շէօվզը տէրունլէ սէնի սէվմէք իւզրէ , շու
” շովալիյէլէրին զանը իւզէրինէ շարթ վէ եեմին
” իտէրիմ ” :

Պլանգա շիրին էլլէրինի պիր պիրինէ կէթիրէ
րէք վէ կէօղլէրինի կէօյէ զալսըրարադ Ճէլագ
վէրտի . “ Պէնի սէվիյօրսըն էօյլէ իտէ . լաքին
” հիշ տիւշիւննէ զմիսին քի սէն պիր իտլամ ,
” Զէնձի վէ պիր տիւշմնսին , վէ պէն խրիս
” թիան վէ Պամնեօթմ ” :

“ Եա հաղրէթը բէյղամպէր , տէտի Ապէն—
” Համէտ , էթախիմ ահտ վէ եեմինլէրիմ սէն
” շահիտ օլ ” :

Պլանգա թէքբարյայարաք , “ Պէնիմ Ալահը
” մա տիւշնն օլան ատէմին եեմինլէրինէ նասըլ
” ինանապիլիրիմ . սէնի սէվախիյմի պիլիյօրմըսըն .
” պունը քիմտէն թաստիգ իթաին քի պէնիմ իլէ
” աշդ իւզէրինէ սէօյլէշիյօրսըն ” :

Ապէն - Համետ շխտուեթը հայրեթ վե շփթեկի
իւշ Ակէրչի , տէտի , սէնին իւտինուե եասըըըմ ”
” պէն . պէնի քէնուու շլալինին իթեյէ թէ . ”
” նէղղիւլ իթմէտին . ” :

” Ո՞ր , տէտի Պանդա , բիաքեարլոք իսթէ . ”
” մէզ պուրտա , ո՞նի սէկ'տիյիմի պազլշըմուն ”
” աղնատըն . սէնին իւսթիւնէ հատուէն աշըըլ ”
” շըլալըրյօրըմ . խրիսթիյան օ՛լ , վե հիշ պիր ”
” շէյ զատիր օլամայաձաք պէնի սէնտէն այշը ”
” մաղա , լաքին Անթա - Ֆէտ տուդանըն զրգը ”
” պէօյլէ սէլպէսթձէ սէօյլէտիյինտէն տէ աղ ”
” նամա ըսըն քի քէնուու զա պինին սահիպէսի ”
” օլուպ . քէնուուսինի զապիթ իակ'պիլէճէք տիր . ”
” վե հիշ պիր վազըթ պիր խշիսթիյան տիւշն ”
” նինին օնցն իւզէրինտէ հէօք Պու օմայաձաք տըր . ”

Ապէն - Համետ հայրեթ վե հէրարեթը աշզլէ
Պլանդանըն էլւէրինի թութարաք պաշնուս վե սող
րա եիւրեյինին իւսթիւնէ զօյուպ , տէտի . ” Աւ ”
” լահ դւտնը մաւթ աղ տըր , վե Ապէն - Հա . ”
” մէտ մէտուտ , եա Վուհամետ , լութֆուն իլէ ”
” շու խրիսթիյան սէնին շէրը միւսրեքինի թա ”
” նըսըն , վե հիշ պիր շէյ զատիր օ ա. լ. յա ”
” ձաք . . . . Աւհազա զարշը քիւֆնը տիր էթ ”
” տիյին , տշարը շգաւըմ , տէտի Պանդա . ”

Զէնձինին զօյունս տայանարաք Օն եքի Աբու
լան էր չքօշնւսինէ . Ե եանաշարար . Ա համպրա-
նըն հավլի էրինտէն պիրի տախի պէօյլէ թէս-
միյէ օյունուր :

” իշնէ'պի , տէտի սաֆտերուն Ապանեօլ , ”
” հարմանինի , սարըզընը , վե սիլահարընը ”
” կէօրտիւքձէ , վե պիր պիրիանիկ օշն աշդ վե ”

“ արագմամբ պատճենագույն իմաստիքակէ , ֆազիբէ ”
 “ Արքայինա իլէ պու մուաթթաւ մուհալտէ ”
 “ կէղինավիշ օլան տիլակէր Ապէնակըաժըն կէօլ ”
 “ կէսինի կէօրմէքտէյին զանն իտէյօրըմ . շու ”
 “ չէօշմէնին մէրմէրի իւղէրինտէ օյուլմուշ օլան ”
 “ եազընըն մանասընը վէր պանա , :

Ապէն-Համետ աթի իւզզեքը սաթըլէրի օդու
 տու : (1)

“ Ինձիւէր իլէ տօնանմըշ օյուպ , պաղջէսինտէ կէղինէն ”
 “ տիլուէր շահղատէ հանըմ օնսւն կիւղէլլ իյնի էօլէ էփ-
 “ բաթըլէ արթըլըրը . . . . . ”

Եազընըն դըսուրը պօզուլմուշ ըտը :

“ Պու եազը սէնին իչուն եազըլըշ տըր , տէտի
 “ Ապէն-Համետ . Սուլդանը մուհիպէ , սէն
 “ պուրտա պուլունտուղուն իչին շու սէրայլէր շիմ-
 “ տիքի հալը խարապէյէթէրինտէ տահակիւզէլ
 “ տիր , նէ թէքիմ եէնի եափըլուրքարը վազըթ :

“ Խօսունուն չօդլուզունտան սուլարը տէօնիւշ
 “ օլան շու չէօշմէնին շըզըրթըլընը տիյնէ’ ,
 “ նըսփէն տիւցմիւշ օլան շու քէմէրլէրին արա-
 “ սընտան կէօրիւնէն պաղէլէրէ պազ , սէյը էթ
 “ շու տիվանհանէլէրին էօթէսինտաէն զըրուպ ի-
 “ տէն աֆիթապը միւնէվլէրի , ախ , սէնին իլէ
 “ պուրալէրտէ կէղինմէք նիճէ’ թաթը տըր .
 “ հէր պիր քէլամըն , տիւյին կիւլէրի կիպի ,
 “ պու թէնչա եէրլէրի կիւղէլ գօգուլար իլէ
 “ տօլուրույօր . թէլէֆֆիւղինտէ բէտէրլէրիմն
 “ լիսանընտան պիր գաչ լադըրտը տույտը .

(1) Պու եազը սայիր պիր գաչ եազըլոր իլէ հէնուլ մէզ
 ճուռակ տըր . պէյանէ համէթ օլմատըլը իւղէ Ահամալըանըն
 հիքէսիէր բէսմը սուրէթինի առըլ եէրինտէ գալէմէ ալմըլըմ :

“ զըմտա , հասըլ օլան նիւզէթ վէ ֆերահը Շ
 “ գալպիմին հատար վա՞ր մը աճապ , շու մէրմէր Կ
 “ Երին իւսթիւնտէ Փըստանընըն եալընըդ Կ
 “ զըփըրտանմասընտան թիթիրէյօրըմ . հավա Կ
 “ ըթըրնաք քեահքիւլլերինէ տօդանտրղընտան Կ
 “ պուխուր իլլ տօլմուշտըր : Վաթանըմըն Ճինի Կ
 “ կիսպի , սէն պու երդընթըլարն իչինտէ տիլ Կ
 “ պէր սին . լաքին Ապէն-Ճամէտ սէնին գալ Կ
 “ պինի ասլա տէյիշիլմէյէՃք սուրեթլէ գավ Կ
 “ վիլլթմէյէ վէ քէնտուսինէ պէնտ իթմէյէ ու Կ
 “ միտ իտէպիլի՞ր մի . սէնին եանընտա քիմ Կ
 “ տեր օ , բէտէրի իլլ տաղլարը կէզմիշ , եաւ Կ
 “ պանըն իւաճա միւթէալլիւք օթլարընը թաւ Կ
 “ նըր . . . հէյ վահ , պու օթլարըն իչինտէ Կ
 “ պիր տանէ պիլլ եօք քի Ապէն-Ճամէտին եիւ Կ
 “ բէյինտէ աչտըզըն եարայը գաբատապիլսին : Կ
 Աիլահ գուշանմըշ , լաքին շըվալիյէ տէյիլ տիր *
 Պաշդա վագըթ քէնտու քէնտումէ տէր իտիմ : Գաւ
 յանըն չուքուրընտա ույույան սու եանընտա պիւ
 թիւն տէրեա շամաթա վէ իրուշ իլլ ալթիւմթ
 օլմաքտա օլտուղը հալտէ ըահաթ վէ սուս տու
 րուր : ” Ճէյ Ապէն-Ճամէտ , սուլգանըն սէրա Կ
 “ յը վէլլէլլ վէ ինսան տաղլարը իլլ հէրՃ ու Կ
 “ մէրՃ օլտուղը հալտէ , գայանըն չուքուրընտա Կ
 “ օլան սու կիպի , սէն Ճիհանըն պիր քէօշէի Կ
 “ վահտէթը մէՃհուլէսինտէ սիւքիւթ վէ սիւ Կ
 “ քիւնէթլէ եաշյաճաքսըն , էվլլէթ կէնՃ խը Կ
 “ բիստիյան , պէօյլէ տէր իտիմ քէնտի քէնտու Կ
 “ մէ , յաքին սէն պանա էօյրէթտին քի Փուր Կ
 “ թընա գայանըն չուքուրընտա օլան պիր տամ : Կ
 լս սույը տախի ըահաթ պրաքմաղ : ”
 Պլանդա քէնտունէ նէվթարդ օլան պու քէլամ
 լէրի հայրէթլէ տիյնէր իտի . չիւնքի օնլարըն

սուբեթը ըսթըլլահը շարդիյէսի աշոք վէ իւֆ՝
 թատէսիլէ քէշթ ու կիւզար իթտիյի պու ձին.
 լըր մէքեանընա ույղուն կէլիր իտի : Աշտ
 հէր թարափտան Պլանդանըն դալպինէ կիւ
 րիպ ձոչմաքտա օլուղընտան, տիզլէրինին տիթ-
 րէակիյինի տույարաք գուվլէթլէ Վակէն—Համէտին
 գոլընա տայանմաք մէ Ձպուրիյէթինտէ պուլունուր
 ըտը : Օէնձի տախի նազիք եիւքիւնի գալվիեէն
 դալուրարաք վէ եէօրիյէթէք պիթէքէրիւր տէր
 իտի : ՎՇ, սիչին պիր մալտար վէ շէօհրէթշիար
 Վակէնսէրաժ օլմայարտըմ : “Օ վադըթ սէնտէն”
 “օլ գատար խօշնութ օլամազ ըտըմ, տէտի”
 “Պլանդա, զիրա տաչա զիյատէ ախ ու վախ իւ”
 “շինտէ օլմամ լաղըմ կէլիր իտի : իթիսպարուզ”
 “դալ, վէ պէնիմ իչին եաշա . չօք վագըթ”
 “շէօհրէթը նար սահիպի օլան շվալիյէ ատ վէ”
 “շան ուղուրընա աշդ վէ աշդասընը ունուտուր : ”
 “Օ թարափտան եանա հէլէ եօյլէ գորդա”
 “Ճաք թէհլիքէն օլմազ ըտը թէքրարլատը ՎՇ”
 “պէն—Համէտ հիտաէթ իլէ”
 “Եօյլէ իսէ պիր Վակէնսէրաժ օլաս ըտըն”
 “նանըլ սէվէր իտին պէնի”
 “Հաշմէթ վէ շէօհրէթտէն զիատէ սէվէր”
 “իտիմ իսէ տէ, նամուտումա թէքիհ իթ”
 “մէզ իտիմ սէնի”
 Վարդ վէ մաշուգէ պու վէչիլէ պիւթիւն
 Վահամպրանըն հէր թարափընը տոլաշմըշ վէ սէյր
 իթմիշ օլտուքլարը հալտէ, կիւնէշ տախի պուր-
 ճը ուփուդտան զրուտ իթմիշ իտի :
 Վակէն—Համէտին խաթրընա նի՛ճէ նի՛ճէ թէ-
 քիքքիւրլէր հասըլ օլարաք ձիվէլան իտէր ի-
 տի : Եօյթէտէ սուլդան սօլուքլուքլարտան քէնսու-
 ալթընա եագըլան պուխուրլարըն թիթիւնինի ալըր”

պէրիտէ շու խալէթտէ շարդըն պիւթիւն տիւ
զէնէրի իէտ տիւզէնիս տօնանըը ըտը , վէ էն
տամը շվրին տէլի գանը օչնակիյէ պութալսիւ
լալը հեքեայէ իտէն Պլանգա կիպի շայանը
իպատէթ պիր տիշէհլի , իտի քի կէողիւնիւն
նուրընտան զիյատէ սէվէր իտի օնը :

Այս կիթափքէ եիւքսէլէրէք մահիթապը Ալ-
համզրանըն մուտթալ տիվանհանէլէրինէ վէ
վէրան հավլէլէրինէ վուրտուքտա , ադ շէօ'լէլէ-
րինտէն հալանըն իշնտէ եափըլրը կիպի օլան
պիր պինա թանթէլասը սուֆալէրին քէմէրլէրի
ֆըշգըրան սուրարըն վէ պատի սակատան սալա-
նան ֆիտանլէրին կիտէր կէլըր կէօլիէլէրի կիւ-
լիսթանը ֆէրահ ֆէշտն եէշիլերլէրին վէ
սալալէրին տիվարլէրի իտգէրինտէ նադը օլու-
նուր , վէ խարազ օլմուշ պիր ճամբնին զուպ-
պէլէրի օրթասընտան եարըպ եիւքսէլիիշ օլան
սէրվի աղաձընըն իւսթիւնտէ անտէլիպը տիլ-
ֆէրիպ էօմէր վէ ֆիղանլէրի աքսը սէտասընտան
թէքրարլանըը ըտը . Ապէն-Համէտ մահիթապտա
Պլանգանըն իսմինի Տէօ Աէօր Աալասընըն մէր-
մէրի իւզէրինէ եազտը , վէ պու սէրայը սէրա-
յիրտէ սէյեահըն պիլիպ չըգարմաք իսթէյէջէյէ
էսրարաթէ պիր տէ քէնտուսի արթըլրըլը օլ-
տւն իշուն , մահապուպէի մահքէյքէրինին նա-
մընը հրուֆաթը արապիյէ իլէ չըզտը :

“ Աօր , տէտի Պլանգա , պու մահալէր ինսանա ”
“ տայանըլմազ աճըլար կէթիրիյօրլար , կիտէլիմ ”
“ արթըք պուրալարտան , միւտտէթը էօմրիւմտէ ”
“ հալիսին նէրէյէ վարաճաղը գավլիէն գարար ”
“ կիր օլուռ . պու լագրտըլէրիմ էյի սադլա ”
“ իսթըրընտա . իսլամլիյէթտէ գալարզըն հալտէ ”
“ մաշուդէի մէյուսէն , վէ խրիսթիյան օլուռզուն ”

Հալուէ զէվճէի մէսուտէն իմ ” :

Ապէն—Համէտ Ճէվապ վէրտի :

” Խրիսթիան գալուղըն հալուէ , եասըրը ”

” սիահ ախմէրին , իսլամիյէթի գաղուլ էթ ”

” տիյին հալուէ , զէվճը միւշէրբէֆինիմ ” :

Վէ պու ալիսըֆաթ մահպուպլէ՛ս պու մուխաթարալը սէրայտէն տըշարը չգտըլար :

Պլանգանըն հարաբէթը աշդը կիւն սէ կիւն սիւրաթլէ ալէվլէնիպ , Ապէն—Համէտին աշդը քէզալիք օլ վէջիլէ արթուր :

Օէնճի քէնտու պաշընա քէնտուսինի սէվտիր միշ , վէ գալիսիտէ Ճէվէլան իտէն էֆքեարը հիշ պիր վէսիլէի էճնէպիյէ թէվասսիւթի իլէ տույա մամըշ օլտուղունա օլ դատար շագ վէ մէսրուր ըտը քի սըրը նէսլինի Աանթա—Ջէ տուզանը ն դըղընա տույուրմատը : Պիր նամը նամիի Ճէլիլէ սահիպի օլտուղընը , Պլանգանն քէնտու իլէ էվլ լէնմէյէ բազիէ օլաճաղը կիւնիւ զահիրէ չզար մայը Ապէնսէրաժ պիր զէվգը նազիք տոտ իտէր իտի : Լաքին նակէհան թունուսա ալտէթի լազմ կէլտի . զիրա վալիտէսի չարէսիդ պիր խասթէլիյէ տուչար օլտուղունտան , տիւնեասընը թէրք իթ մէզտէն էվլատընը տէր աղօշ իթմէք վէ տուասնը վիրմէք իսթէմիշ իտի :

Ապէն—Համէտ Պլանգանըն սէրայընա վարուս՝ ” Սուլդան , տէտի , վալիտէր էօլիւմին սօն ” ” սասաթընա եէթիշիլի օլտուղունտան , կէօղլէ ” ” բինի պէն դաբատայրի տէյի պէնի իսթմէմիշ . ” ” սբանա օլան մուհապակէթինաէ գավի տուրա . ” ” Ճաք մը սըն :

Պլանգա սարարըպ սօլարաք , ” նէ . պէնի ” ” պըագըոլ կիտիյօր մըսըն , սլիր տահա սէնի ” ” կէօթէպիլէճէք միյիմ :

“ ԿԵ՛Լ , տետի Ապէն—Համէտ , սէնտէն պիր՝ ”
 “ եկամին իսթէրիմ , վէ պիլ մուգագէլէ պէն տէ , ”
 “ Էօյլէ պիր եկամին ալաճաղըմ քի հէօքամիւ էօւ , ”
 “ լիւմիմ իլէ ֆէսխ օլաճաք տըր , ” *

Դքիսի տէ տըշարը չըգարաք . զաթէն օչէնճիւ
 լէրէ մախառս օլան պիր գաղրիսթանէ կիթտիլէր ,
 էօթէտէ պէրիտէ հէնուզ քիւշիւք մէզար տիրէքա
 լէրի կէօրիւնիւր իտի քի եթրաֆլէրինտէ մուգատա
 տէմա սարըգ բէսմի օյուլըուշ իքէն , սօղատան
 խրիսթիյանլար վաքթնտա զալէմքեար մարիֆէթիլէ
 հաչա տէյիշիլիշ իտի : Ապէն—Համէտ Պլանդայը
 պու տիրէքլէրին եանընա կէթիրէրէք “ Պլան , ”
 “ դա , տէտի , էպա ու էճտատըմ պուրատա , ”
 “ ույույօրլար . օնլարըն պագիէյի թէնլէրի իւ , ”
 “ զէրինէ անտ վէ ահա իտէրիմ քի տիվանը , ”
 “ հագգ հագիմը մութլաք հուզուրընա չըգաճա , ”
 “ զըմ կիւնէ զատար սէնի սէվէճէյիմ , զալ , ”
 “ պիմի սէնաէն պաշգա հէչ պիր տիշէնլիւէ , ”
 “ սունմամաղա , բէյզամպէրը միւհթէրէմիմիզին , ”
 “ շէ՛րը միւպարիքէսինի դապուլ էթալյինտէ , ”
 “ սէնին իլէ էվլէնմէյէ սէօզ վէրիրիմ . վէ , ”
 “ սէօզիւնտէ զավվի տուրուզ տուրմատըղընը , ”
 “ վէ պուլունատուղըն եանլաշ եօլան կէրի տէօն , ”
 “ մէք իսթէյիտ իսթէմտիլինի անլամաք իչուն , ”
 “ հէր սէնէ պու վագըթ Վըրընաթայա կէ , ”
 “ լէճէյիմ : ”

“ Պէնտէ , տէտի Պլանդա կէօզ եաշը տէօն , ”
 “ քէրէք , հէր սէնէ սէնի պէրլէյէճէյիմ , ”
 “ էթալյիմ եէմինի սօն նէֆէսիմէ զատար , ”
 “ պօզմայաճաղըմ , վէ սէնին մահարուղէնտէն , ”
 “ տահա դուվվէթլի վէ զատըրը ալէլըթլաք , ”
 “ օլան իսթիսթիսանլէրին Ալահը իմանա կէլմէզ , ”
 “ դալպինէ մէրհամէթ կիրտիսի վագըթ սէնինլէ ՞ ”

“ Էվլէնէջիմ ” :

Ապէն—Համետ եօլա ըղգար , վէ ճէննահը ըուզքեար իլէ Աֆրիդա գըյըլարընա ուչարաք վալի տէսինի հէնուղ եօլիւշ պուլուր , աղլար , սըզլար նաշընը գուճագլար : Այլար կէչէր , Ապէնսէրաժ կեահ Գարթաժ երդընթըլարը իշխնտէ սէրսէրի կէղէր , վէ կեահ Աէն—Լուխնին մէզարբնըն իւզ գէրինէ օթուրարաք Կըընաթայա կիտէճէյի կիւնիւ չաղըրըր : “ Սիհայէթ պու եէվմը մէ՝ սուտ կէլիր , եէթիշիր . Աղէն—Համետ պիր կէմիյէ պինսէրէք պաշ թարաֆընը Մալակա սէմթինէ չէվիրտիր : Ապանիանըն իլք տաղ պուրունլարընը կէօրտիյիւնտէ հասըլ օլան քիւշայիշը գալզ , վէ գօրդու իլէ պէրապէր ֆէրահը տէրունինին թարիփի միւմքին մի տիր : Պլանգա պու գըյըլարա պէքլէյօրմը աճապ . եազանտա չուրմա աղաճընըն տիպինտէ պիր . տիւզիւյէ աշղը շէտիտ իլէ քէնտուսինէ թափընմըշ օլան ֆադիր պիր Արապը աճապ հալա խաթըընա կէթիրիյօր մը :

Անթա—Փէ տուղանըն գըզը ֆազաթ եէմինինտէ սաստաղաթլէ զավվի տուրմուշ , վէ քէնտուսինին Մալակայա կէօթիւրմէսինի բէտէրինէ րիճա իթմիշ իտի : Տէնիզին նամէսքիւն գըյըսընը դուշատան տաղլարըն թէփէսինտէ տուրուալ ուղագտա օլան կէմիլէրին , վէ կէլէն կիտէն դայըզը լարըն իւզէրինտէն կէօղլէրինի գալտըրմազ ըար : Պօրա վագթընտա ըուզկեարլարտան քէօրիւրմիւշ օլան տէնիլէ գօրգարագ պազտըզնտա՝ պուլուտալարըն իշխնտէ դայպ օլմազա , մուխաթարալը եօլա Ճուլըքլարտա պուլունարաք թէհլիքէլըրինէ դախը լաննազա , վէ Ապէն—Համետին եօմրիւնէ զտստ իթմէքտէ օլան տալզալարտան ըսլանմազա , վէ աշ գընթըտան դափըլմազա արզուլէր իտի : Եյրիլէ

որշ իրի գանատէրի իլէ տալզալրա տօդանըն
 կէցէն, վէ Աֆրիդա գըյըլարընա ուշան միւրիք
 ստահրիյի կէօրտիցիւնտէ, նաիրէի աշդ վէ հաս
 րէթէ ալէվկիրը իշթիալ օլան պիր գալդտէն
 Ճուշուալ չըղան քիւլլիւ քէլիմաթը աշդ վէ իշ
 վէթի, մուհիսպինէ սէօյլէմէք իչուն սըփարըն
 վէ տիվանէյէ մախսուս քիւլլիւ ահտլար վէ վատ
 լար իտէր իտի : Պիր կիւն տէնիզին գըյըլարըն
 տա կէղիպ տօլաշմաքտա իքէն ուղուն պիր գայըդ
 կէլմէքտէ օլսուղունը կէօրտիւ : Գայըդըն եիւք
 սէք էօն թարաֆընը, էյրի սէրէն տիրէյինի վէ
 իւչ քէօշէլի եէլքէնինի կէօրէն Օէնձիլէրին
 մէյլանը զիրաֆէթինի անլայա պիլիր իտի : Պլան
 գա տէր աղապ լիմանա գօշուղունտա, սի՞ւրաթը
 սէյրէթի իլէ տալլայը քէօբիւրտէն պարպարըն
 սէֆինէսի տախի լիմանա տախիլ օլսու : Կէմինին
 էօն թարաֆընտա ելպէսէի միւքէլէֆէ իլէ կիւին
 միշ զուշանմըն պիր Օէնձի այագ իւսթինտէ
 տուրմուշ, վէ արգասընտա իքի շախսը սիահքէյ
 քէր պիր արապիսթան աթընը կէմինտէն թութուպ
 զապթ իտէր իտի : Տալզալրըն շամաթասընտան
 տթըն բիշէտար օլսուղը վէ աթէշը մէշրէպի
 պուղ բիւսկիւրէն պուրնունըն տէլիքէրինտէն վէ
 սէրբիլիշ սաշլարընտան ֆարդ օլունուր ըտը :
 «Աիհայէթ կէմի կէղիպ եէթիշիպ վէ եէլքէնլէրի-
 նի էնտիրէրէք գըյըյա եանաշուղընտա, Օէնձի
 տըշարը սըշրայարաք սիլահլարընըն սէսի իլէ իտ
 կէլէյի էօթտիւրտիւ : Վարապլար տախի ֆարս կիսկի
 պէնէքլի քիւհէյլանը տըշարը ըգգարտը լարընտա,
 դարայը կէօրէրէք հընչկըրըտ, վէ սէվինձինտէն
 սըշրար ըտը : Սայիր պիր քաչ եէսիր եավլաշ եա-
 վաշ պիր սէքէթ չըգարտըլար տըշարըյա : Աէրէ-
 թին տէրունինտէ խուրմա աղաճը եափրադլէրի

իւսթիւնէ եաթմըշ պիր կէյլք օլուով , զարիփ պա-
ճաքլէրի կէմինին հարէքէթը սէյրինտէն զըրըլ-
մասըն տէյու պիր պիրինէ պաղլը վէ ալթընտա
տիւրիւլիւ , վէ պօղաղընտա էօտ աղաճը խուր-
տէլէրինտէն եահըլմըշ հալդանըն իքի ուծունը
պիր պիրինէ պիրլշտիրէք իչին ասըլը օլան պիր
ալթուն թահթա իւգէրինէ արապճա պիր իսմ վէ
պիր համայիլ օյուլմուշըտը :

Պլանդա Ապէն - Համետի կէօրիւոլ թանլուր
իուտէ զալապալըլն կէօդիւ էօնիւնտէ քէնտունի
պէյան իթմէյէ վէ սէօյլէշմէյէ Ճէարէթ իտէմէ-
տիյինտէն կէրի չքքիլէրէք , հալսյըքլարընտան
Տօրօթէյի Ապէնսէրածա կէօնտէրիոլ , ՕէնՃիլէ-
րին սէրայընտա պէքլէմէքտէ օլուուղընը խապէր
վէրտի : Ապէն - Համետ պու արալըք պիր զէ
զըյոնէթ ինձէ թիրչէ իւգէրինէ մալի հարֆլէք
իլէ եաղըլը վէ իրէրլի մուհաֆազա իչինտէ զօ-
նուլուշ ֆէրմանընը վալիր պէլուէյէ թագտիմ
իթմէքտէ իտի : Եիհայէթ Տօրօթէ եանաշարաք
մութլուլու Ապէնսէրածը պէրապէց ալուոլ Պլան-
դայա կէօթիւրիւպ սունտու :

Իքիսի տէ վատլարընտա սատըդ վէ զալի տուր-
մուշ օլուուքլարընը կէօրտիւքլէրինտէ հէյՃանը
տէրուն վէ սիրուը գալպլէրինին հատաը վա՞ր մը
աճապ : Պունճա միւտտէթ այրըլուզտան սօզբա
գալուշմալա նայիլ օլնալէրի հագլէրինտէ նէ-
ստատէթ վէ նէ՛ իգապալ ըտը : Ուշզրար սատագտ-
թը աշգլէ պիրապիրլէրինի սէվմէյէ նիճէ՛ նիճէ՛
նէլ պէ նէվ եէմինլէր իտէրլէր իտի :

Արապ եէսիրլէր Եիւմիտ հայվանընը կէթիր-
տիլէր քի , սըրթընտա եյէր եէրինէ ալ րէնք
գօլան իլէ պաղլը եալընըդ պիր արսլան բօսթը
վար ըտը , պատէհու կէյիլի կէթիրտիրլէրինտէ

“ Առւլթան , տէտի Ապէն-Համբէտ , հէմէն սէնին կիպի հափիֆ վէ նազեկ պիր Ճինս գարածա տըր պու քի մէմլէքէթիմզոտէ պուլունուր : ”

Պլանդա շիրին հայլանը չէօղտիւյինտէ , կէյիկ կէօղէրինի օնըն իւղէրինէ տիքէրէք զանն իտէրսին մեմնունլյէթինի պէյան իտէր իտի : Պլանդա Ապէնսէրածըն միւտտէթը զայտպընտա արագճայը թահսիլ իլմադը օլտուղընտան , շիրին կէօղէրինի կէյիկին պօղազընտա օլան հալգա իւղէրինէ չէվիրտինտէ քէնտու խամինի օգուտու :

Կէյիկ չէօղիւլիւդ ազատ օլտուքտա , խայլիճէ վազըթ զէնձիրլէնտիշ օլան այադչէրի իլէ անճադ տիյէնէ պիլտիյինտէն , եէրէ եաթար վէ պաշընը սահիպէի ճէ լիլէսէինին տիզէրի իւղէրինէ եասլատըր ըտը : Պլանդա էօտ աղաճընըն վէ թունուս կիւլինիւն դօգուսը հէնուղ ինձէ տէրիսի իւղէրինտէն կիլմէմիշ օլան պու եապանի տիշի զարաճայա թուրֆանտա խուռամա եէտիրիր վէ օխշար ըտը :

Ապէնսէրած , Անթա-Ֆէ տուգասը վէ Պլանդա Կըրընաթայա տէօնտիւքլէրինտէ , սասատէթիլէ մէշլատն օլան պու իքի տիլտարը սատագաթշիար սէնէի սասպըդէ կիպի կիւն կէչիրիրլէր իտի : Ապէն-Համբէտ միւնվալը սասպըդ իւզրէ մահպուպէսիլէ կէզինիր , նազարը վաթանընտան քէտէրլէնիր , վէ իքիսինտէ տէ աշգ նէ իտի իտէ եինէ օեախօտ տահա տօղրուսը իքիսինին աթէշը աշգը ալէվլէնմէքտէ վէ պիր պիրինէ սէրայէթ իթմէքտէ իտի իսէտէ , էվէլքի կիպի եինէ իքիսինտէ տէ էպա ու էճտատլէրինտէն մէվրուս մէզէպլէրինէ մէյլանը գավկի վէ սէսպաթ մէվճուտ ըտը :

“ Խըիսթիյան օլ , տէր իտի Պլանդա , ”
“ միւսիլման օլ , թէքրարլէր իտի Ապէնսէրած , ”
վէ պէօյլէճէ իքիսիր տէ քէնտուլէրինի եէկ տիւ

Կերինէ Ճելս իտէն դուվվէի հեջանը աշգտէն
եւնիլիյէրէք այրըլարլար :

Պահար վագտը հուպպը թապիետէն սէօվդ վէ
թէրդիալ օլունարաք իդլիմլէրիմիզէ կէլէն եօլճու
դուշար կիսկի , Ապէն-Համէտ իւշիւնձիւ սէնէ
թէքրար կէլոտի իսէտէ , սէնէի ռապըդ կիսկի
Պլանդայը տէնիդ քէնարնաա պուլմատը : Փագաթ
պու զէնը տիւ ֆիքէնտէն ալտըղը պիր դըթա
մէքտուա մալինտէն Անթա-Ճէ տուգանըն Մատ-
րիտէ աղիմէթի , վէ Տօն Գարբօնըն պիր գրան-
սըզ եկսիր իլէ պէրապէր Կըրընաթայա մէ վասը-
լաթը խապէրի սատըդ արապըն ~ մալիւմիւ օլուու ~
Զէնձի պու մէքտուալ օգուտըքակ ֆէվդիւլ զայէ
տիւկիր օլուալ , շիւփչէ վէ միւլահազաթը մութէլլէ-
մէ էլէ Մալակատան հարէքէթ , վէ Կըրընաթայա
աղիմէթ իթտի : Պիշարէ Ապէնսէրաժ տաղլարա
պիր վահտէթը սէհմաք չէօրմիւշ զանն իտէր , վէ
հէնուղ կէշիշ օլուուզու տէնիզէ աթֆը նազար
զըմնընտա պաշտնը արդարնա չէվերիր իտի :
Պլանգա փէտէրինին հէնկեամը զայպէթինտէ ,
եէտի սէնէ միւտուէթը սիսահաթտան սօղըա վաթա-
նընա ավաէթ իթմիշ վէ քէնտու ուղուրընա պիւ-
թիւն վարիյէթինտէն մահըռուվյէթի կէօզիւնէ ալ-
մըշ օլան պիրատէրը էրէՃմէնտինտէն , Ա-
պէն-Համէտի պէքէմէք իւղէրէ , այրըլամայուալ
Մալակայա կիթմէմիշ իտի :

Տօն Գարբօ միլլէթինէ մախսուս օլան վագա-
րէթ վէ շէճաաթլէ մէլուֆ պիր շապպը շէօհ-
ըէթ մասապ օլուալ , իւնֆիլանը Ճիվանիտէ Մէք-
սիքօ ֆաթիհէլէրի իլէ պէրապէր մուամէլաթը հար-
պիյէթ կիրիշակինտէն , օնլար կիսկի հիտտէթ մի-
զաճ վէ Ճէնկեալէր , վէ Զէնձիլէրի թահթը
հէօբիւմէթլէրինէ կէշիրէն Ապանեօլ շվալիյէլը

կիսկի սըֆաթը մախուտնէնին իջապը իջրանընտա
սասրդ օլարաք , իսլամէրէ դարշը Աիտ սիլսիլէ
սինտէն ի՞րսէն քէնտունէ սէրայէթ իլմիշ օլան
խունը ինթիզամ վէ ղարապ տամարընտա ճէվէլան
իթմէքտէ իտի :

Թօմա աը Լոթրէ՛ Գօա նամ խանէտանը
շէօհրէթ նշանընտան օլուպ , Գօնթէ՛ Տը Գօանըն՝
վէ Լոթրէնին համփսի պուլունան ֆէլէքզէտէ վէ
տիլալէր Օաէ Հըֆօանըն քիւչիւք զարընտաշը
ըտը : Գիր աթիյէն երսիյէ կիսկի պու խանէտանըն
պիւթիւն տիշէ հլելէրինէ տիլութիւք վէ երքէք-
լէրինէ սահատըլըք վէրիլիլի օլուլունտան ,
Թօմա 18 եաշընտ կիրտիյինտէ , շըվալիյէ Պայար
պիլա Փիթուր վէ սիթէմ ֆէտայը էօմը իթտիյի
քէօչէի վահատէթաէ մէրգումը շըվալիյէ իտէրէք
սիլահըլամը տըր : Պիբաղ վագըթ սողբա Թօմա՝
Բամիլա Ճէնկինտէ՛ օնօրտան մատա հէր պիր շէ-
յինի զայս իտէն շըվալիյէ գըրալընը մուհաֆազա
իթտիյի էսնատէ , փէք չօք եէրինտէն եարալանա-
րաք տիւշմէն էլինէ եէ սիր տիւշմիւշ իտի : Տօն
Գարլօ աը Պիբար Լոթրէնին եիկիթլիյինի րէյ էլ
'այն կէօրէրէք վէ տէլի դանը Պրանարգըն եա-
րալարընը պադտըրարաք , իքիսի տէ Փազիլէթ վէ
հէօրմէթ իւզէրինէ բիշէկիրը իսթիգրար օլան
իւլֆէթիրիրի գահըտանի բէվապըթը իւլ պիր-
էշմիշտը իտի :

Պիբինձի Պրանսայա Պրանսայա տէօնմիւշ իտի
իսէտէ , Ըարլը—Գէն օ պիր եէսիրլէրի սալը
վիրմէմիշ , վէ Լոթրէ՛ Գրալընըն հալը էսարէ-
թինտէն պէհրէմէնտ օլմաք շէրէֆինէ նայիլ օլա-
րաք միւտտէթը մահպուսիյէթինտէ այագ լէրինին եա-
նընտա եաթմըշ ըտը : Ճէօքիւմարը միւշարէլէյ-
չին Պրանսայա ազիմէթինտէն սողբա , Լոթրէ-

Ապանիստա դալըպ , եալընըղ սէօղիւնէ իթիմատ
օլունարաք սէպիլի թախլիյէ օլունուալ Տօն Դար-
բյա թէսլիմ օլունուշ վէ պէրապէր հէնուղ
Կըրընաթայա կէ լմիշ իտի :

Ապէն-Համետ Տօն Բօտրիկին սէրայընա վա-
րուալ , Պլանգանըն պուլունտըղը սալցյա կիրտի-
յինուէ , մէրդումէնին այագ լէրի եանընտա պիր տէ-
լի գանը օթուրտուղունը , վէ սիւքիւթ վէ հայ-
րէ թէ կէօղլէրինի Տօնա Պլանգա իւղէրինէ տիզ-
միշ օլուուղընը կէօրտիւքտէ , գալի հէնուղ
միուլի նա մէ սարուգ պիր սըդլէթ վէ ըսթըրապլէ-
ալթիւսթ օլմաղա սրաշատը : Մէրգում տէլի գանը-
լը Ճամուս տէրիսինուէն պիր տիզլիք , վէ օ-
րէնքտէ պիր եէլէկ կիյմիշ օլուալ , եէլէյին իւզէ-
րինուէն պէլինէ պաղլամըշ օլուուղը գայըշան-
գամստագ պիչիմինտէ տամդալէր իլէ տիւղէնմիշ պիր
դըլք ասըլը ըտը : Օմուզընա իփէքլի պիր ման-
թօ ալմըշ վէ պաշընա թիյլէր իլէ կէօլ-
կէլէնմիշ էնսիզ տաիրէլի պիր շափկա գօյմուշ
վէ թանթէ լատան պօղագ պաղը կէօքսիւ իւզէրինէ-
ասըլմըշ վէ էնսիշ օլուուղընտան պօղապը աչըք
կէօրիւնիւր , վէ պիթթապի՛յ զաբիֆ օլան սրֆաթը
ապանօղ կիպի սիահ պըյըքլարընտան մուհարիպ վէ
տիլավլէր հիյէթինի քէսպ իթմիշ , վէ այագ լարը
իւզէրինէ տիւշեւպ գաթ գաթ օլմուշ օլան Ճիզմէ-
լէրինէ շլալիյէլիք նշանէսի օլմաք իւզըէ ալմուն
մահմուզ կէչիրելիք իտի :

Պու շըլալիյէնին պիրագ էօթէսինտէ այագ իւ-
զէրի տուրմուշ . վէ ուզուն դըլքընը հաչվարի
գասլզէսինէ տայանմըշ պաշդա պիր շըլալիյէ տա-
հա վար ըտը քի օ պիրի կիպի կիյէնմիշ իտի իսէ-
տէ տահա եաշը կէօրիւնիւր իտի : Աթէշը մէշրէպի
վէ հիտաէթը միղաճը սազիւ չէհրէսինաէն անլա-

ըլլըր ըտը իսէտէ , չէր քէսին զօրդու վէ չէօր
մէթինի քէնտու իւղէրինէ տավէթ խտէր իտի :
Եւէլյինին իւսթիւնէ Գալաթրավանըն գըրմըզը
հազը իշէնմիշ վէ եթրափրնոտա շու նըշանը
բումուզի օղունուր ըտը ”Օնուն վէ դրալըր
իշուն , :

Պլանդա Ապէնսէրաժը կէօրիւր կէօրմէզ քէն
առունի թութամայարաք պիր շամաթա զօբարըփ
” Շվալիկէր , աէտի , տէֆաթլէ սիզէ սէօյլէ ,
” միշ օլտուղում իսլամ իշմէ պու տըր , քէն ,
” տունիղի երի կէօղէտին վէ պաղըն քի ֆի ,
” թուհաթ օնոտա գալմասըն . Ապէնսէրաժլէր ,
” պունըն կիսդի օլուադ , տիւրիւսթլիք եիկիթլիք ,
” վէ զէրափէթը ախլակ գաղէյէսինտէ պի մա ,
” նէնտիսիլէր , :

Տօն Գարլօ Ապէն—Համէտի զարշըլայարաք
” Վէնեօր Ոօր , աէտի , իսմինի փէտէրիմաէն ,
” վէ չէմշիրէմտէն էօյրէնտիմ , պահատըր վէ ,
” քիշիղատէ սիլսիլէտէն իլէրի կէլմիշ օլոււ ,
” զուն զանն օլունուր : Վահզա ռէն քէնտու ,
” լիյինտէն նէզագէթը հալ վէ զէրափէթը ,
” թավըըն իլէ չէօհրէթեազ օլմուշուն : Հէօ ,
” քիւմտարըմ Շարլ—Գէն աղ վազըթ իշին ,
” տէ թունուսա մուհարէպէյէ զըյամ իտէձէ ,
” յինտէն սահբայը շէրէֆ վէ շէաճաթտա ու ,
” մարըմ պիր պիրիմիզի կէօրէձէյիզ , :

Ապէն—Համէտ էլինի կէօքսիւնէ զօյարաք , վէ
կէօղէրինի Պլանդա իլէ Լօթրէնին իւղէրինէ
չէվիրէրէք , չէվապ վիրմէքսիզին եէրէ օթուր
տու : Լօթրէ ֆրանարզա մախուս իսթիզսա իլէ
օհէնձինին վէճահաթը սըֆաթրնը , փարըլայան
սիլսհլարընը , վէ միւքէլէֆ բուտասընը մէյը
իտէրէք միւթէհոյօէր օլուր լուր :

Պլանգա տուր առնվինի դպյակ իթմեմիշ կեօրին
ներեք պիւթիւն բռւչի կեօղիւնիւն իչինտէ օլուսկ,
սափտերուն Ապանեօլ սըրբը դալպինի սագ լամազա
տուր Ճահտ իթմեմիշ իտի : Պիր գաչ տագիդէ
սիւքիւթտէն սօղրա Ապէն-Ճամէտ այաղա դալ-
գարաք, Տօն Ռօտիկին գըղընա սպազընը Էջիակ տը-
շարը ըլդտը :

Լօթրէ Ապէնսէրաժըն Հիյէթինտէն վէ Պլան-
դանըն նազարընտան թէաճիւսկ իտէրէք շիւփհէյէ-
վարտը, վէ տըշարը չըդտըզնտա էթտիյի շիւփ-
հէնին մուչազգագ օլուզունը անխտէ անլատը :
Տօն Գարլօ հէմշիրէսի իթէ եալընըզ դալուզտա
” Պլանգա, տէտի, տօղրուսընը սէօյիէ, շուեա,,
” պանճըյը կեօրտիյինտէ սանա պիր ալթիւսթ,,
” լիք կելայինի կեօրտիմ, նէ՞ տիր սէպէտի,,
” Պիրատէր, Ապէն-Ճամէտի սէվէրիմ ”Ճէվապ
վէրտի Պլանգա : “Նէ՞ , թէքրարլատը Տօն Գարլօ
” Ապէն-Ճամէտի սէվէրմիսին : Պիվարլէրին,
” գըղը շու սէրայլէրտէն գօվմուշ օլուզումըդ
” պիր Օէնճիյի, պիր իսլամը սէվսի՞ն,,
” Տօն Գարլօ , թէքրարլատը հէմշիրէսի ,,,

” Ապէն-Ճամէտի սէվէրիմ օ տա պէնի սէվէր ,,,
” իւչ սէնէտէն պէրու տըր պէնտէն վաղ կէչո ,,,
” մէք իսթէր , փէտէրլէրինին մէդչէպինտէն ,,,
” իմթինա իթմէք իսթէմիշ , ալի Ճէնապլըք ,,,
” շան ու շէրէֆ վէ շըլալիէլիք օնտա թէքմիլ ,,,
” տիր , սօն նէֆէսիմէ գատար Ճան ու կէօնիւլ ,,,
” տէն օնու սէվէճէյիմ ,:

Տօն Գարլօ՝ Ապէն-Ճամէտի մէգչէպի հազդըն
տա օլան շաշկընլըզ իչուն հէր նէ դատար աճըր
ըտը իսէտէ , Օէնճինին պու նիւէթը դավլիեսինէ
մէրպութ օլան սիֆաթը Ճէլիլյի թաղտիրէ միւդա
թէտիր իտի :

" Պիւտպախոյ Պլանդա , տէտի նիհայեթ , թու՞ "

" թուլմուշ օլսուղուն պու աշզըն բէնչէսինտէն "

" հալին նէրէյէ վարաձաք , մէմուլ իթմիշ իւ "

" տիմ քի Լօթքէ , քի տօստում տըր , դարտա "

" շոմ օլոճաք " :

" Եանըլմըշ ըտըն , թէքբարլստը Պլանդա ,

" պէն օ եապանձըյը սէվէմէմ , Ապէն-Համէտ

" հազգընտա օրսն էֆքերըմիչուն , տէբսէն , քիմ

" սէյէ հիսազ վէրմէյէ պօրձլու տէյլիիմ , սէն

" շովալիկլիք եշուն էթտիյին եէմինլէրի սադլա ,

" նասըլ քի պէնտէ մուհապէթ վէ աշդ իչին

" էթտիյիմ եէմինլէրտէ զալիկ տուրաձաղըմ ,

" լաքին ստնա թէսէլի օլմաք իչուն շուզասար

" սէօյլէյէպիլիրիմ քի Պլանդա հիչ պիր վազըթ

" պիր իսլոմ իլէ էվէնմէյէճէք տիր " :

" Պիզիմ խանէտանըլըղ էօյլէ իսէ եէր եիւ

" զիւնտէն մա՛հվ օլաճաք " տէյու Տօն Գարլծ

պաղըրտըղնատա հէմշիրէսի թէքբարլստը :

" Փամիլեամըզըն շէրէֆլէնիպ պէր հայաթ զալւ

" մասը սէնտէն լաղըմ կէլիր , մահզա սէնին

" կէօրէմէյէճէյին վէ սիֆաթը Փազիլէթինտէն պի

" պէհրէ օլարաք սօյունտան աղաձագ էվլստլէր-

" տէն վազէֆէ օլունմազ . Տօն Գարլօ , սիլիլէ-

" միզին սօնլարը օլսուղումըզ անլայօրըմ , սընը-

" ֆը ումումիտէն իֆրաթ տըշարը շողըլ , իթի-

" պարըմըղ աղալմագտա օլսուղունտան , սօյումուզ

" պիզտէն սօղըա շէրէֆլէնէմէլ . Աիտ տէտէմիզ

" օլսուլ , օ օլաճաք տէօլ տէօշիւմիզ " : Պլանդա

պունը տէյիսի տըշարը ըզգտը :

Տօն Գարլօ Ապէնսէբաժըն մէքեանընա զօշուալ ;

" Մօր տէտի , հէմշիրէմին եադասընը զօյ վէր ,

" եախօտ տէօյիւշմէյէ ըազը օլ :

" Պանա էթտիյի եէմինլէրի կէրի իսթէմէյէ

,, հեմշիրէնտէն մէմուրիյէթին վար մը տըր : ,
Եօդ , տէտի Տօն Գարլօ , “ էվլէլքինտէն զիստէ
,, մուհասպէթի վար սանա , , :

Վակէն—Համէտ Տօն Գարլօնըն քէլքմնա ֆէյսէլ
վէրէրէք , Վ՛չ Պլանգանըն ալիձէնապ պիրատէրի ,
,, պիւթին սատտէթ վէ իգուալըմը սէնին սիրի , ,
,, լէնտէն պուլաճաղոմ : Եա՛ մութլուլ Վակէն— ,
,, Համէտ , հէ՛յ եէվմը մէսուտէ , շու ֆրանսըգ
,, շըվալեէնին սէպէպինէ Պլանգայը խայինէ զանն
իտէր խտիմ . . . . :

“ Իշթէ պէլքնը պունըն իշուն պուլաճափուն եա՛ ,
,, տէյու պաղըրտը Տօն Գարլօ քէնատունի զայտ իտէ ,
,, բէք , Լօթրէ պէնիմտօստումտըր , սէն օլմասա , ,
,, ըտըն , դարնատազոմ օլաճաք ըտը , ֆամիլեամա ,
,, տէօքտիւրտիւյին կէօդ եաշլէր իշուն տէօյիւշէ , ,
,, Ճէքսին պէնիմլէ , , :

“ Պաշ իսոթիւնէ , տէտի Վակէն—Համէտ , ,
,, լսքին սիլսիլէն իլէ իհթիմալ տըր Ճէնկէ , ,
,, լէշիշ պիր սիլսիլէտէն հէր նէ զատար , ,
,, տօղմուշոմ իսէտէ , շլալիէ աէյիլիմ , ման , ,
,, սուպընտան աշաղը ինմէյրէք պէնիմ իլէ , ,
,, տէօյիւշմէյէ սէլահիյէթին օլմաք իշուն միւհ , ,
,, տաճ օլտուղում ըիսթմպէյի պանա վիրէճէք քիմ , ,
,, սէ կէօթմէյօթըմ պուրտա , , :

Տօն—Գարլօ Ունճինին տուր էնտիշլիյինէ
տուտագ ըսըրարաք հէմ հայրէթ վէ հէմ հիտ
տէթլէ պագրպ , սողըա տէ՛ռ աղապ պաղըրտար .
,, Պէն վէրէյիմ սանա շլալիէլիք , միւթահաղդ , ,
,, սըն պու րիւթպէյէ , , :

Վակէն—Համէտ Ապանեօլըն էօնիւնէ աիդ չէօք
տիւ . Տօն Գարլօ զըլըճընըն տիւղ թարաֆը իլէ
իւշ տէֆա Վակէնսէրաժըն օմուղնա ուրարաք գու
Ճակլայուս , պատէհու զըլըճը օնուն պէլինէ

ասաը քի Ապէն-Համէտ ի՛թիմալ տըր Տօն Գարլոնը կէօքսիւնէ սափլայաձաք տըր : Եվա յիլոէ նշանը հէօքմէթ պէօյլէ իտի :

Իքիսի տէ քիւհէյլանլէրի իւղէրինէ ոըչըրաց յուող Կըրընատա տիվարլէրինաէն տըշարը ըրգարադ Օէնձիլէրին վէ իրիսթիյանլէրին տուէլլօւրը իլէ չօգտուն պէբու չէօչըթէթ պուլմուշ օրան Չամ աղաճը պունարընա տողրու թըյրան իթաիլէր : Վալէք Ալապէո՝ Տօն Տը Լէօն իլէ օրատա տէօյիւշմիւշ, վէ Գալաթրավալնըն ամիրի տախի չէջի'յ Ապէյլատոսը օրատա եօլտիւրմիւշ տիր :

Պու Օէնձի շվալիէնին սիլահլէրինատէն պիր զաչ փարչա հէնուող չամ աղաճընըն տալլարըն տան ասըլը կէօրիւնիւր, վէ աղաճըն գաղուղը իւղէրինտէ նիւվիւշմէի մէյթէ տայիր պիր գաչ հարֆլէր օգունուր ըաը : Տօն Գարլօ Ապէյլատոս սըն մէզարընը էլի իլէ Ապէնսէրաժա կէօտէրէ րէք պաղըրաը, " շու սպահատըր իւլամա պէն զէյէրէք պէնիմ էլլմլէ վաֆթիդ օ'լ վէ էօ'լ :

" Լօլմէք ի՛թիմալ տըր, լաքին եաշասըն, " Ալահ վէ Բէյզամպէր, տէտի Ապէն-Համէտ, " :

Հէմէն իրիսի տէ մէյտանա տողրու չոգարաք վէ գուտուրարաք պիր պիրլէրի արգասընա զօշմայա պաշլատըրաը : Ապէն-Համէտին տէօյիւշմէք խուսուսընտա Տօն Գարլօ կիպի լիազաթի եօղըտը իսէտէ, շամնա սու վէրիլիշ օլսն սիլահլէրինին թէմիզլիյի, վէ արապիսթան աթընըն սիւրաթը հարաքէթի Ճիշէթիլէ տիւշմէնինաէն իւսթիւն իտի :

Իմտի Օէնձիլէր կիսկի քիւհէյլաննը սալարարաք էնլի վէքէսկին էօզէնկիսի իլէ Տօն Գարլօնըն տիզինին ալթընտան աթընըն սաղ պաճաղը :

նը քեստի : Հայվան Ապէնսէրամըն պու դապիլիյէ :
Թը սախտէսի իւզէրինէ եաբաւանութըտա , Տօն
Գարլօ աթընառան տիւշերէք սըյըրտ գըլըջ տիւշ-
մէնի իւզէրինէ հէօջիւմ էթտիյինտէն , Ապէն-
Համէտ եէրէ սըչրայարաք պիսպաք վէ պի բէրվա
խամինէ դարշու տուրուս տէօյիւշմէյէ պաշտառը ,
վէ Ապանեօլն իւթ ուրուշըրընը ուօշա չըդարարագ
Տօն Գարլօնըն գըլըջընը քէնառւ տապան գըլը-
ջը իլէ իքի ֆարչու էթտի :

Ապանեօլ շէյլէի հէօքմը դատէրոտէն ի.քի տէ :
Փա ալունաւրզընը կէօրտիւղինտէ զուտուրարաք
կէօլ եաշը տէօքիւպ , տիւշէնինէ պաղըրաը :
” Վուր , Ո՞ո՞ր , վուր , սիլահընտան մահրում , ”
” զալմըշ օլան Տօն Գարլօ հիւ պիր շէյ եէ : ”
” ըինէ զօյ հաղ , նէ սէնի վէ նէ տախի սիլահ , ”
” Ընի , : ”

” Աէն պէնի էօլտիւրէ պիլիր իտին , տէտի , ”
” Ապէնսէրամ , լաքին պէն սանա ուժաք պիր , ”
” եարէ պիլէ իթմէյէ նիյէթ իթմէմիշ իտիմ , շու , ”
” զատաք քի տէօյիւշմէքտէն մուրատըմ սանա , ”
” դարտաշ օլմաղա լայըդ օրուուզմը իսպաթ , վէ , ”
” հագգըմտա օլան մէյլանը միւնափիրէթինի , ”
” մահվ իթմէք իտի , : ”

Պու արալըք թօղա վէ տումանա դարըշմըշ
պուլուտ կիպի պիր շէյ կէօրտիւլէր ուզաքտան :
Լոթրէ վէ Պլանդա ըուզկիարտէն հաֆիք պիրէր
գէս դըսրալընա պինմիշ սիւրաթլէ կէլմէքտէ
իտիլէր : Զամ՝ աղաճը պունարընա եէթիշտիքլէ-
րինաէ զավդա թէսկին օլմուշ ըտը :

” Պէն եէնսիլուիմ , տէտի Տօն Գարլօ , էօմ . ”
” ըիւմ պու շլալիէյէ պօրձում տըր . Լոթրէ , , ”
” իհթիմալ տըր սէն բաղթիեաք օլաճագ սըն , ”
” Փրանալզ նէզաքէթ վէ հիլմիյէթլէ ճէվատ

Վիրուա , " Ետրալսրըմ իշուն , շու ինսանկյէթ ,
 " լի շվալիեյէ դարշը ճէնկլշմէյի զապուլ իթ ,
 " մէմէյէ բուխաթըմ վար տըր , վէ դըղարարաք ,
 " մահճուպիյէթլէ թէքրարլատը , մուճիսղը միւ ,
 " նազաննըզը անլամաք , վէ իչթիմալ տըր ,
 " դալսիմի եարալամայա սէպէսկ օլաճաք պիր ,
 " էսրարա ակեաչ օլմաք ասլա իսթէմէմ , պիւ ,
 " բազտէն սիզտէն այրըլուադ կիթտիյիմտէ , սուլէ ,
 " վէ մուհապպէթ պէյնինիզտէ զարարկիր օլուր ,
 " պաշգա տըր էյէր Պլանդա այագլարը եանընտա ,
 " տուրմամը էմր իտէրսէ :

" Շվալիե , տէտի Պլանդա , զարոտաշըմտան ,
 " տայիմա այրըլմայուա , պէնի տէ չէմշիրէն մու ,
 " դամնտա թութաճագսըն , պուրտա օլան պիւ ,
 " թիւն գալպլէր քէտէր վէաճը իլէ տօլու օլ ,
 " տուղունտան , ֆէլյէյին դատրինէ թէհամմիւլ ,
 " իթմէյի պիզտէն էօյբէնէճէքսին , :

Պլանդա իւչ շվալիելէրի ել ելէ վէրտիրմէր
 վէ պարըշըլըմաք իսթէտի իսէտէ , իւչիւ տէ բազը
 օլմտըլըր :

" Ապէն - Համէտի սէվլէ՛մ , պաղըրու Տօն ,
 " Գարլօ , պէնտէ օնտան զըսդանըրըմ , տէտի ,
 " Լոթրէ : Պէն տէ ճէվապ վէրտի Ապէնաէրագ ,
 " Տօն Գարլօյա նազարը հէօրմէթլէ պագարըմ ,
 " Լոթրէյի աճըրըմ , լաքին իբիսինի տէ սէ ,
 " վէմէմ :

Տայիմա պիր պիրիմիզի կէօրէլիմ , տէտի Պլանդա , բիսյէթին արդասընտան էր կէճ տօսթըլուր հասըլ օլուր , պուրայա պիրիքմէմիզէ սէպէպ օլան վրդուաթը ֆարճիէ մուէպպէտէն Կրընաթայա նամալիւմ օլմալը տըր :

Եթիթլիք աշգ ինտինտէ մէ բղուա օլուղունտան
 Ապէն - Համէտ պու կիւնտէն պաշլայարաք Աան-

թա_վէտ տուղանըն գըզընա պին դաթ գըյմէթլի
վէ սէօվկիւլիւ օլուռ . Արէնսէրաժտէ արթը
հէր պիր որֆաթը մազպուլէ մէ վճուռ ըտր . չիւն
քիւ հէմ տիւլալէր օլուռ հէմտէ Տօն Գարլօյը
Էօլուիւրէ պիլիր իքէն էօմիւնէ գըյմամըշ ըտր :
Տօն Գարլօնըն հիտտէթը ղաղուպը թէսկին օլուռն
իչուն Վակէն—Համետ Պլանգանըն նասիհաթի իւզ
ու պիր գաչ կիւն սէրայէ կիթմէթտէն տարփը նա
զար էթտի . Վակէն—Համետին ղիչնինէ հէմ
տատլը վէ հէմ աճը տիւշիւնձէլը ձէվէլան իթ
մէթտէ խտի : Կէրչի Պլանգանըն քէնտուսինէ
սատագաթ վէ հարաբէթլը մուհապիթի օլոււզը
նը եագընէն պիլմէք Վակէնսէրաժա արտը ար-
դասը քէսիլմէզ պիր մէնպայը սէ ֆա վէ ֆէրաչ
ըտը իսէտէ տիկէր թարաֆընստան տախի էպա ան
ձէտ մէվրուսը օլան տինինի թէրք իթմէտիքձէ
նայիլը մագսէթ օլմայաճաղընը շիւփհէսիլ պիլէ-
րէք գուվէլի գալպինէ կէվշէրլիք կէլփշ , վէ
պունձա սէնէլը կէչիպ կիթմիշ օլոււզը հարու
հէնուզ հալը միւթէէսիւֆէսի ըսլահինէ պիր
տէրման պուլամամըշ ըտր : Պազիյէի էօմրիւնիւն
տախի պու վէչչ իլէ կէչիպ կիտէճէյինի կէօրէ-
ճէ՞ք մի աճապ :

Պիր ախշամ միւհիմը վէ նազիք միւհազալէրէ
տալմըշ օլոււզը հալուէ խիթամը եէվմի խազէր
վէրէն խրիսթիյանլէրին տուասընըն օդունտուղու-
նը տույսուքտա , Պլանգանըն Վալահը խամատէթ
խանէսինէ կիրմէք վէ հագդ թաալէտէն նասիհաթ
խթէմէք խաթըրէսի խաթըրընա խթուր իթմէ իլէ
մէթեանընտան տըշարը չըգարաք սողրատան քիւ
լիսէյէ թահվիլ օլմուշ օլան պիր աթիք ճամփնին
դարըսընա կէլըրէք գալպի տէրտումէնս վէ գուվ-
վէի մէդչէպիյէնին եէտը զաստընա օլոււզը հալ-

տէ , զաթէն քէնոռու վէ վաթանը իթատթխանէսի օլան քիլիսէ տէրունինէ տախիլ օլոռու . օգունան տու՞ա հէնոռու պիթմիշ վէ քիլիսէտէ արթըդ քիմսէ դալմամըշ ըտը :

Արա իլէ տիքիլիշ օրման աղաջլարը կէօվտէ լէրինէ պէյնզէյէն պիր թագըմ մէրմէը տիրէքլէր պիր զարը զուլիթը մուռատատէսէ իլէ գափլանմըշ , վէ արասլէրէ մախառու օլան պինալարըն սուրէթը ինշաիէի հաֆիֆէսի եզմէնէի աթիդէ պինալէրին սուրէթը ինշաիէսի իլէ պիրլէշմիշ , վէ կիւ զէլլեյինի զայզ իթմէտիդի շէօյլէ տուրուն , թէֆէքիւրէ տահա ույղուն օլմաք տէրէճէտէ ճէսամէթ քէսպ իթմիշ իտի : Պիր զաչ զանտիւ լին շաֆկընտան զուպպէլէրին իլէրի շալդլանմըշ իսէտէ , եանան պիր թագըմ մօմլարըն շու՞ա ընտան միհըրազ կէօրիւնիւր , վէ ալթուն վէ զիգըյմէթ թաշլար իլէ փառլար ըտը : Արանեօլլար իսպատէթլէրինէ միւթէտիւք շէյլէրի տօնաթմագ իշին մալ վէ մէնալտէն մահըրում զալմայը պէօյիք պիր շան վէ շէօհըթ սայարլար , վէ նըսփէն չըպլակ օլան պէօյլէ պիր միլէթ թանթէլա թուլլէր , ինճիլէր իլէ մուրասայ՝ թաճլար վէ զըրմըզ եազուտ տէմէթլէրի իշինէ զօնմուշ օլան թափիրը ճէնսապը հայյի գատիմէ թափընըր : Քիլիսէնին տայիրէի վատիասը տէրունինտէ հէս պիր սանտալեա պուլունմայուտ , կէրէք պէօյիւքլէր վէ կէրէք քիւչիւքլէր տուտա իթմէք իշին՝ ալթընտա ինսան ճէնազէլէրի կիզլեյէն պիր մէրմէր տէօշէմէ իւզէրինէ տիզ չէօքէրլէր իտի . Ա պէն ճամէտ եալաշ եալաշ քիլիսէնին իշէրիսինէ իլէրլէր վէ այաղը սէսինտէն եէր էօթէր իտի :

Օէնճինին զիհնի նըսփէն Օէնճիլէրին պու-

Էսկի էպնկյելի մղոցէպկյէլէրինտէն ածլայը խաթը
ըընա խթուր իտէն էզքեար , վէ նըսֆէն տախի մէզը
հէսլը ի՞սավիյէտէն գալափինտէ ձէվէ լան իտէն էֆէ-
քեար իլէ միւսթէվլի օլառուը հալտէ , պիր տիրէ-
յին էթէյինտէ գըմըլտանմազ պիր քիսվէթ կէօ-
ղիւնէ իլիշտիքտէ , էվլիլա մէզար իւղէրինտէ
զյուլմուշ պիր սուրէթ զանն խտուպ , եադընա
կէլտիքտէ պագտը քի տէլի գանլը պիր շվալիէ
ալնընը ուսպուտիյէթ վէ հէօրմէթլէ եէրէ էյմիշ ,
վէ գօլլարընը հաչվարի կիօքուիւ իւղէրինէ եայ-
մըշ վէ տիզ չէօքմիշ իտի : Ապէն-Համէտին
այաղը սէսինտէն շվալիէ հիչ պիր հարաքէթ իթ-
մէտի . հիչ պիր ֆէգը տաղընքըլըզը վէ տշարտան
հիչ պիր նշանէի հայաթ տէրին տուասընա սէքթէ
վիրմէտի : Գըլըջը քէնտու էօնիւնէ եէրէ ու-
զանմըշ , վէ թիյլիւ շափկասը եանընտա մէրմէթին
իւսթիւնէ գօնմուշ ըտը : Հիյէթինէ պագարաք
ինսան զանն իտէր իտի քի պիր միւջիւզատ հէօք-
միւ իգթիզառընտան պու հալտէ դավվիէն տուր-
մուշ գըմըլտանմայօր : Պու շվալիէ Լօթրէ իտի :

” Ա՛հ , տէտի քէնտուլիյինտէն Ապէնսէրաժ , ”
” շու տէլի գանլը վէ տիլագէր Փրանաըզ հագդ , ”
” թէկալտէն պէօյիւք պիր ինայէթ տիլէմէտէ , ”
” տիր . քէսրէթը շէճաաթը իլէ զաթէն շէօհ , ”
” բէթեապ օլան շու Ճէնկետալիէր հէփսինտէն , ”
” զիատէ իթիպարսըզ ատէմէլը կիպի Բազգ իւլ , ”
” ալէմէյն վէ հէօքիւմտարը տարէյն հզուրնտա , ”
” եիւրէյինի աշուպ նիազ իթմէքտէ տիր . պիզ , ”
” տէ էօյլէ իտէ շան ու շէրէֆ վէ շվալիէլըին , ”
” Ալլահընա նիազ իտէլիմ , ” :

Ապէն-Համէտ մէրմէթին իւղէրինէ դափանմայա
սէյիրթմէք սըրասընտա նըսֆէն տիւշմիւշ օլան
պիր ալըզ փարչառը ալթընտա դանտիլ շավգընտան

արագքա եաղըլար վէ զուրանտան պիր այէլժ
կէօրէրէք դալսկի քիւլիյէն տուչարը ըսթըրապ
օլմաղլէ վաթանընա վէ տինինէ խոցըն օլմաք
էֆքեարընա զահիպ օլտուղը մահալտէն աճիլէ-
թէն տըշարը ըսդուր :

Պու էսկի ձամինին էթրաֆընտա օլան մէզար-
լըք փորթուգալ սէրլի վէ իուրմա աղաջլարը
իլէ տիքիլիշ պաղջէ կիսկի պիր շէյ օլուտ, սու-
շամաք իչին իչինտէ իքի չէօշմէսի, վէ էթրաֆընա
կէզինէճէք վասըյ պիր մանաստըր վար ըտը-
Շպէն-Ճամիտ սուժալէրին պիրինին ալթընտան
կէչէր իքէն պիր տիշէհլի կէօրտիւ քի քիլիսէնին
իչինէ կիրմէք իւզըրէ իտի . մէրգումէ հէր նէ դա-
տար պիր էօրթիւ իլէ էօրթիւնիշ իտի իտէ տէ
Շպէնսէրաժ Պլանդայը թանըյարաք տուրտուրուա
տէտի . “ Լօթրէրի արամայա՞ մը կէլտին պու-
րայա ” :

” Ռապէնա աշզնաս, շաղլոք ինտանլարա մախսուս ,
” օլան շու մագուլէ գըսգանճլըքլարտան վաղ ,
” կէչ, տէտի Պլանդա, էյէրչի արթըդ սէնի ,
” սէվմէյէճէք օլսա ըտըմ , սէնի ալտաթմայա ,
” թէնէզզիւլ պիլէ իթմէյէրէք տօղուսընը ,
” աչըգտան աչըգա սէօյլէր իտիմ . սէնին իչին ,
” տու’ա իթմէյէ կէլիյօրըմ . շիմաի պիւթիւն ,
” մագսութը էմէլ վէ արդիւլէրիմ եալընրզ սէն ,
” սին , պէն քէնտի ճանըմը սէնինքի ուղուրընա ,
” ունուտըյօրըմ . եա օ տըր քի թափընարդըմ ,
” Շլահա սէն տէ թափընմաղա ըաղը օլմալը ,
” ըտըն, վէ եախօտ զէհըրապէի աշզըն իլէ ,
” գալսկիմի մէսթ իթմէմէլի իտին : Պիւթիւն ,
” ֆամիլիամըն ալթիւմթ օլմանընա սէպէպ վէ ,
” զարտաշըմըն մէնֆուրու սըն . փէաէրիմ աճը ,
” վէ քէտէր իչինէ տիւշմիւշ տիր , չիւնքիւ պէ . ”

" Կի ԵՎԵՐՄԵՔ ԽՍԹԵՐԸԵՐ , ԸՆՔԻՆ ԱԼԵՆ ՀԻՉ ԱՓԻՆ Ա
 " ՈՒ ԻՇԵ ԵՎԼԵՆ ԱՅԵ Րազը ՕԼՄԱՅՈՐԸՐՄ : ԱՊՈՂԸՐ
 " ՂԸՐՄԸՆ ԿԻՒՆՈՒՆ ԿԻՒՆԵ ԱՊԾԱՎԵԼՄԱՔՄԱ ՕԼՄՈՒՂԸՐ :
 " ԱՐ ՓԱՐԳ ԷՇՄԵՋՈՐԸՐԸՐՆ . ԽՆԱԽՆԸՆ ԱՓԱԳԻԵՔ Ա
 " ՎԻՃՈՒՄԸՆԱ ՃԱՄԿԵԱՇԸ ԱԼԵ ՄԱՆԵՑ ՕԼՄԱ ՃՈւ ՄԵՆ :
 " զարա պաղ նամորԸ տիւլքէ թիւր , ԽՐԻԱՑԻՒ :
 " յանլԵՐԻՆ ՄԻՇՐԱՎԸ ԵՇԻՆԻՒՆԱԵ ԱԼԵՆԻՄ ԱԵ ՂԸՐԵ :
 " պիմի գապուլ փթմէտիյին հալոտ , աղ վաղըթ :
 " իշինաւէ օրայա մուկապէտեն բահաթլանմաղա :
 " կիտէ՛չեյիմ , դիրա չէքտիդիմ միշնէթ վէ :
 " մէշագդաթլէր ազար ազար էօմրիւմիւ չիւրիւթ :
 " մէքտէ տիրլէր , նարին էօմրիւմգալպիմի կապթ :
 " խտէն դուվվէի աշգընա չօք վաղըթ դարշ :
 " զօյամայաճագ տըր : Աէնին դուլլանտըղըն :
 " լիսան իւղըէ մէօյլԵյիմ , տիւշիւն պիր քեռքէ :
 " հէ՛յ ԶԷՆՃի , մաշալԵյի եազան աթէշ եինէ :
 " օ աթէշ տիր քի մաշալԵյի պիւթիւն պիւթիւ :
 " նէ եազըպ քիւլ էտէր : "

Պլանգա պու սօղրաքը քէլիմաթը միւթէեսսիրէ :
 սի իշԵ Ապէն - Ճամէտին դիշնինի թահթը հէօքա
 միւնէ կէշիրէրէք քիլիսէյէ կիւրտի :

Ապէնսէրածըն իշի պիխտի արթըգ , Ապէն - Ճամէտ
 մէտ արթըգ եէնիլտի . պունճա վաղըթ գալպի
 իշէ տէօյիւշիւպ օղրաշտըքտան սօղրա արթըգ
 միւդթէտի օլուուղը տինը խլամիյէյի թէրք իթ :
 մէյէ նիյէթ իտէր :

Պլանգանըն էօլէ՛չէյինի տէր խաթըր իտէրէք
 կիրիֆթար օլուուղը տէհշէթ Ապէն - Ճամէտին
 հէր պիր էֆքեարընա ղալպի կէլիր . " էլ հասըլ
 " տէր իտի խօտ պէ խօտ , իշթիմնալուրը սահիչ :
 " Ալլահ խրիսթիյանլԵրին թափընտըղը Ալլահը :
 " տըր վէ պու Ալլահ Պլանգանըն , Տօն Դար :
 " լոնըն վէ Աօթրէնին Բապի օլուուղը հալոտ , "

" տէմէք քի ալիջէնապ ինսանլէրին Ալլահը "

" տըր , "

Ապէն - Համէտ պու էֆքեաբտէ օլարաք նկյէթը սապիթէսինի Պլանդայա պիլտիրմէք , վէ է՛ք վէքէտէր իլէ կէշերտիլի էօմրիւնիւ սատատէթ վէսիրուրէ թահվիլ իթմէք իւզրէ հասրէթը տէրունէ ֆէրտոաը կիւնէ պէք էտի :

Առնթա - Ֆի Տուդանըն գօնաղընա ախշամ կիսուպիլտիյինտէն Պլանդանըն պիրատէրի իլէ պէրտապէր Ժէնէրալիֆտէ Լօթրէնին վէրտիլի զիյաֆէթինէ կիթմիշ օլտուղունը խասկէր ալտրդտա նէվ պէ նէվ շիւփհէլէրէ զահիսպ օլարաք Ժէնէրալիֆէ կիթաի Պլանդայը պուլմաղա : Լօթրէ Ապէնսէրածը կէօրտիզինտէ զայէթ մահանուալ օլտու : Տօն Գարլօ Օէնձիյէ խօշամէտի ըէսմինի սուրէթը պարիտէ իլէ իջրա էթափ իսէտէ , պու ըէսմը խօշամէտի արասընտան նշանէի չէօրմէթ կէօրիւնիւր իտի :

Լօթրէ Ժէնէրալիֆտէ Պլալիէլէրին Ալլասը տէնիւէն տիվանհանէտէ միսաֆիրլէրինէ իքրամէն Պպանիանըն վէ Աֆրիդանըն էն մշշուր վէ նէֆիս մշյվէլէրինտէն քէսրէթ իւզրէ թէտարիք իթմիշ իտի : Պիւթիւն պու սալանըն էթրաֆընտա Օէնձիլէրէ զալիսպ կէլէն Բէլասմէ , Աիտ , Կօնաշըլ տը Կօրտու վէ սայիր Տրէնս վէ շվալիէլէրին թասվիրլէրի , վէ պունլարըն աշարժսընտա Կրընաթանըն սօն փատիշահընըն զըլոճը ասըլը ըտը : Ապէն - Համէտ տաւյառուղը աՃը վէ քէտէրի տէրունի զալտինտէ հըֆս իտուտ վէ թասվիրլէրէ պագարաք արսլան կիպի եալընըզ " Պիզ բէսմչէքմէք պիլմէքիզ " տէտի : Ալիճէնապ Լօթրէ Ապէնսէրածըն կէրհէն Պօապտիլին դըլոճը իւզրինէ աթֆը նազար էթտիյինի կէօրտիյինտէ

“ Ըվալիեւ օէնձի , տէտի , պուրայտ կէլմէյէ ”
 “ թէնէզզիւլ խտէճէյինի էվլէլտէն խապէր ալմըշ ”
 “ օլսա բտըմ զիյաֆէթի պուրտա վէրմէղ խտիմ , ո
 “ հէր կիւն պիրէր զըլք զայդ օլուր , վէ էն ”
 “ շէճիյ վէ ճէրի զըալըն պիրինի կէօրտիւմ քի ”
 “ զըւռաջընը բախմիեար տիւշմէնինէ թէսլիմ ”
 “ իթմէյէ մէջպուր օլտու ” :

Օէնձի բուրդասընըն պիր էնլի թարաֆը իլէ
 եիւղինիւ զափատարաք պաղըրաը “ Ա՛Հ , Պիրին-
 ճի Ֆիրանսուա դրալ կիսկի զըլք տիւշմէնէ թէսլիմ
 օլուր ամմա , Պօապտիւլ կիսկի ” . . . . .

Ախշամ օլտուքտա դանտիլլէրի կէթիրտիլէր .
 վէ սէօհպէթ պաշզա մատէ իւզէրինէ տէօն-
 տիւքտէ՝ Տօն Գարօյա ըիճա իթտիլէր Մէքսիքօ-
 նըն նասըլ պուլունտըլընը նազլ իթսուն տէյի .
 Տօն Գաբըլ Ապահնեօլլարա թապի’աթտան վէրիլմիշ
 օլան Ճէրպէղէ վէ քէլիմաթը պէլիզա իլէ պու
 նամալիւմ օլան մէմալիքին իւզէրինէ հիքեայէյէ
 պաշրայարաք , Մօնթէզումըն ահվալը սէֆալէթինի
 Ամէրիդալըլարըն ախլագ վէ աթվարէթինի , վէ
 Գաստիլխանչէրին հիքմէթը շէճաաթէթինի ,
 մահզա հէմչէհրիլէրինին զուլը վէ վահչիյէթ-
 լէրինի նազլ խտէր , վէ սուրէթը հիքեայէսինէ
 պազարաք հէմչէհրիլէրի նէ ֆառըլ վէ նէ վասփ
 օլմաղա մուսթահազդ կէօրիւնմէղլէր խտի :

Ապէն-Համէտ պու հիքեայէլըսէն միւթէհայյիր
 օլուր , վէ թէվարիխը զարիպէ հազ դնուա օլան
 մէյլանը թապի’իսի իդթիզասընաան ուրուկնաա
 սարի օլան տէմը արապի պէյանա ըրդար ըտը :

Օէնձի աախի Գօննթանթանիյէ խարապաթը
 իւզէրինէ հէնուզ ճայկիրը իսթիքրար օլան հէօ-
 քիւմէթը (Օսմանիյէնին ըէսմը ահվալ վէ թարի-
 խինի նազլ եթտի խտէ , հէօքիւմէթը էվլէլի-

յէյի Սաւհամետիյէյի վէ օքօպէիր իլէ օքօչա
ռէի Հետնիւ , Գուվվէի Գլուպ . Գուրդունա վէ
հուպու աշդնոսան նաշի եասըր օլան ալիսը ֆաթ
Դանէմին հաքիմը էցրէ ֆը իւլմիւսէ լլիմէյն էթրա-
ֆընոտա ըէ մնագտարը իջալ օլուուքլարը հէնկեա-
մէյի մէսուսէյի տէր խաթը իթտիյինտէ թէկու-
սիւփ իտէր իտի :

Լոթբէ տախի Պիրինձի Գրանսուա գրալը
տայիրէսի զէրաֆէթինի , պարպարլդգ իշխնտէն զը-
հուր իտէն նէվ պէ նէվ հիւնէր վէ սանաթլէ-
րի , շան ու շէրէֆի վէ սէվապէնատիշլիյի , վէ եզ-
մէնէի աթիքէնին էզմէնէի միւթէմէտախինինին
էրքեան վէ ուսուլ իլէ պիրլէշմիշ օլան շըվալիյէ-
լիյինի , Երունանիսթան էպնյէլէրի սուրէթինտէ
ղիյնէթկիր օլան Կօնի (1) գուլէլէրինի , վէ
հատտ ու հիսասուա կէլլէզ տիւզէնլէրինէ Աթինա-
լըլարա մախսուս օլան շիրինլիյի իլալէ իտէրէք
տահա գլեատէ ըէվնագտար օլան էսկի Փրանսը

(1) Եէտինձի տէհրին իոլթիոտլէթինտէ հօթ իսմի իլէ
մալիւմ օլան Ալէն . Աիւէվ վէ Ալանտալ եախտան էսկի նէմյէ
միլէթլէրի էպնյէթինին սուրէթը ինչոյիշ վէ միւմարյէնի
Փրանսորդչա պու վէհնլէթ թէոմէյէ օլունուր . էվայիլտէ Խօմո-
ւըլորըն վէ Ռումլուրն թէնը միւմարյտէ շէօհրէթ վէ մէմարտէ
սէթլէրի օլուուզանսան միւքէլլիֆ սէրայէթի վէ Էսոնյէթէ
սայիլէթէրի լէտի ել հաճէ Բօմէն եսխառ Կէտ սէնիր
տիյի կիսի , ասրի էվասմըն շայանը թամաշա վէ հայրէթ
պահաք էպնյէթէրի . հիւնէրը միւմարյէթէրի ձինչթիլէ . Կօնի+
թէոմիյէ օլունուրընը . կէրշի հօթ միւթիթ 7 ինճի տէհրտէ Եւ-
րոբա թարափէթինտէ սորին օլմաշ իսկատէ , սու վազիթանն
սոլրա եագլումըշ օլան էսկիլէր տախի հօթին թէսմիյէ օլունուր
սոլրա եագլումըշ օլան էսկիլէր տախի հօթին թէսմիյէ օլունուր
սու պու եագլումըշ օլան էսկիլէր տախի հօթին թէսմիյէ օլունուր
մատտէ հագգնտա ողիր թագըմ շիւփէնլէր օլուս , բէշէքեար-
լըր տախի կէսնակին զիւնմէթէր զահիս օլմաշլար արը . Կօնի
մէշնիլէն առեթմը ինչափէ 12 ինճի տէհրէ եագըն ուաշը-
մըշ ալըր :

տիշէհլիւրինին ահվալլէրինի թափսիլէն ըէսմ
վէ հիքեսոյէ էթտի :

Լօմթրէ պու դիափէթին վէսիլէի չէթարէթի օ-
լան զէննը զիսպոյը էյէնաիրմէք իսթէտիյինտէն
կիլթարայը էլինէ ալռա , վիլյէթի տաղլարը
հալալէրինտէն պիրինէ թէվֆիդէն թէլիֆ իթմիշ
օլոուղը աթի իւզզիքը թիւրքիւի ջողորաը :

Օհքը խօշա խօշը հալի վէթանըմ ,
Ճապէ ձա եատըմա կէլմէք տէ պէնիմ .
‘Նէ հալսլէթ , օ նէ հալէթ իտի ահ ,
Ա’հ օ կիւնլէթ նէ’ ինայէթ իտի ահ :

‘Կէրտէ էյյամը Փրանսա էյ եար ,
Ճաթըրընտա՞ մը էյ հէմշիրէ նիկեար .
Պամտ էնզին եատը վաթանլէ հէր պար ,
Խտէլիմ քէսպը սէֆա լէյլ ու նիհար :

Հանը օլ է’թալիյիմիզ կէրմու իւլֆէթ ,
Գուլիպէմիզ քէօշէսինտէ ըահէթ .
Ռլուզը վալիաէմիզ զօյնունա պիզի ,
Խաթըրընտա՞ մը սէվէր իտի սիզի .
Էղ սացն էօբէր իտիք մաղրուրէն ,
Օտա օխշար ըտը պիզի մէսրուրէն :

Տօրա նէհրի սուլարը ըսլար իտի ,
Ճանը պիր եիւծէ իմարէթ վար իտի .
Քէօհնէ օէնձի գուլէսի չանը սէսի ,
Ճէր սապահ սէլպ իտէն խապի հավլէսի .
Օլ իտէն վագթը թլուի իմա ,
Էյ ճիյէր բարէսի խաթըրտա՞ մը եա :

Մէրը սիւրաթլէ օլունձա թէյրան ,

Ըմիշ բէրէնտէ օ գըրլանղըն հէման :
Ծաօդունունձա բէրուպալի տէրան ,
Ասքին իքէն կէօլ օլուր տը չիւնազան .
Ինձէ նայի տէվիբէն պատի սասպահ ,
Տիլէ էյլէր տի քիւշայիշ բէյտա :

Առւ եիւղիւնտէն հանը էյլէր տի ղրւալ ,
Հաթրընտա՞ մը տըր օլ նէյրը խուալ .

Պանա Հէլնար վէ եիւձէ թաղ վէ մէշէմ ,
Պունլարը քի՞մ վէրէճէք էնախշէմ .
Պունլարըն զիքրի իզէ լէյլ ու նիհար ,
Օլույօրըմ ղամը տէհրէ տուշար .
Հէմիշէ եատը վաթանլէ հէր պար ,
Դտէրիմ քէսպը սէֆա լէյլ ու նիհար :

Լօթրէ թիւրքիւնին սօն պէյիթինի պիթիրտի-
յինտէ վաթանը աղիղի օլան Ֆրանսանըն զիքրին-
տէն տօլայը կէօղլէրինտէն ազան եաշը էլտիվէ-
նի իլէ սիրտի : Ֆրանսըզն էնտուհ վէ տէրտը
տէրունի շիտաէթլէ Ապէն Համէտ թէ սիր էթտի :
Պու պիշարէ քէղալիք Լօթրէ կիպի վաթանընըն
էլտէն շըդմըշ օլմատընա աղլար սըզլար ըտը ,
կիթարայը շալմասընը Ապէնսէրածէ տախի թէք-
լիք վէ իսլրամ էթափիլէրինտէ , եալընըդ պիր
ոլէսթէ պիլտիյինի վէ նրիսթիանլարա փէք մազ-
պուլ օլմայաճաղընը խապէր վէրէրէք ափլ
տիլէտի :

" Ֆիթուհաթլէրիմիղտէն տօլայը ինլէյիպ ,
" Փիրեատ իտէնլէր էյէր Զէնձիլէր իսէ տէտի ,
" Տօն Գարլօ մաղրուրէն , շըղըրապիլիրսին "
" ալթ օլանլէրին կէօղ եաշը տէօքմէյէ հա " ,
" գգլէրի վար տըր "

" Եպէլթ , տէտի Պլանգա , պունուն իշխն " "
" տիր քի զաթէն Զէնձիլէրին թահթը հէօ . " "
" քիւմէթլէրինտէ եկաիր օլան բէտէրլէրիմլզ " "
" պիղէ պունձա եաս ու ֆիլան պրաքըշլար տըր . " "
Իմսի Ապէն-Հանէտ Ապէնսէրամլէր դապիլէ-
սինին պիր շա'իրինտէն էօյբէնմիշ օլտուղու շու
եսկի գասիտէյի չըզըրմաղա պաշատը : (1)

Տօն Ժուան ա'լի դրալ էսպիլէ ,
Կէղերէք տաղը շիքեար քէսպիլէ .
Կրընաթա շէնըինի պիր կիւն կէօրմիւշ ,
Կէօզիւնէ իոշ կէլիալ աթընը սիւրմիւշ .
Ո'յլ իտուա ճանը կէօնիւլտէն զայէթ ,
Շէյլէ թէրզի'Ճինէ էթտի հիմնէթ .
Կօբտու , Աէվիլի խտէրիմ սանա հիպէ ,
Պաշատը պունլարա տայիր սէպէպէ :

Տէտի Կրընաթ : Ա' դրալը աղէմ ,
Զէնձի ազաւնտայըմ էօլակմ տէօնմէմ .
Նիճէ միւլք նիճէ խաղայինլէ տիւզէն ,
Մալիքիմ Ճիւմլէսինէ շիմտի պէն .

1 Աւգէզիրո վէ Գատակը արունատա մոգոյ Ճէպէլիսման
պ'ր պէտուէտէն կէշէր իրէն օրման իշխնակ զօնաց վէրիճք պիր
մահատէ առ բառամ . Պոտ մահալուէ եալենգ իրի չօճուք վար
ըոր թափմանէն և եալընտա . պիրի օլան , տիկէրի զըլ ըար .
Վագրնատաշ վէ հէմըլըէ իրիսի պէրիք անէշէն եանընտա գա-
մրշան ուրիթ էօրդրէք պիր թիւրիւ շըպրոյուրարրար .
Օրի ըբէշն լուգրոււ Ըորընը հէրնէ զտատար անընմ արմ իսէտէ .
Հավաը սոմֆի վէ թազիի իտի : Համա դշութ քէօմիր օրու-
զունտան շ տատա պաւ մահալուէ առ բառամ . Աէնձ միհման-
տարլէրիմ թիւրինին պ'յութէրինի օլգատուր թէքրուր արրար
քի համաընը էօյրէնէրէք Ազէնսէրուժը . թիւրք աբինի շնչն
իւզէրինէ թէ իֆ էթտիմ : Պաւ իրի բիւ շիք Ազան . օլորըմն
թիւրիւսի իհթիմալորր Ապէն-Համէտ հազ զընտա ըսր .
Վէհանըլ Աբըն թանըն վէ Լէն զըրալընին միքեալէմէսի
ոյիր Ապանեալ թիւրիւսին թագլիտ օլունմու շուտար .

Տէյիլիմ բէշկէշէ հասրլը պղւհթաճ ,
Պիւնտէ վար տըր տիւրու զիգը յթէթ թաճ *

Պու նէ՛ դավլ , պու նէ՛ ահտ , պու նէ՛ եաշան ,
Պու նէ՛ օյուն , պու նէ՛ տիւզէն տիր աման .
Տուրմատըն ահտինէ է՛յ կըընաժ ա՛հ ,
Պիզէ զուլը իյլտին էյլահ էյլահ *
Իրսը Ապէնսերաժը , է՛յ մէլուն ,
Պախտ վէրտի սանա , նա՛սրանի պիւթիւն .

Հէ՛յ կէթիրմիղ տէվէլէր հիւճճաճը ,
Պատ էղին օլմայտ պունտա հաճը .
Օայիրը Վէքքէ , Վէտինէ սրատիյն ,
Կէլմէղ հավզըն տիպինէ զազըէ հէմլյն .
Իրսը Ապէնսերաժը , է՛յ մէլուն ,
Պախտ վէրտի սանա , նա՛սրանի պիւթիւն .

Ա՛հ Ալհամպրա օլ ալի ոէրա ,
Խոշ էտա եանի օ հայրէթնաք պինա .
Եէշիլ օվալար իշինտէն չայլ'ը ,
Ագարսդ կէօնլէ ֆէրահ պախշ իւլ'ը :

Եանի օլ ֆըսդ իյէլի հավուզլէրի ,
Հանը օլ չէօշմ լէրի օլ սուլէրի .
Իրսը Ապէնսերաժը , է՛յ մէլուն ,
Պախտ վէրտի սանա , նա՛սրանի պիւթիւն :

Պու դասիտէի րիզ զաթամիզին սաֆվէթը քէ-
լիմաթը խրիսթիյանլէրէ զարը լանէթի հավի
օլուուզը հալտէ տախի միւթէքէպպիր Տօն Գար-
լօնըն զալինի պիլէ թէփրէթափ : Իհթիմալ
տըր Տօն Գարլօնըն հազը թարափը օլաճագ
ըտը էկէր գէնտուսինէ տէ պիր շէյ չպղըմասընը

թէքլիֆ իթմէսէ իտիլէր . լաքին օօթրէ սիճա
վէ իպրամ էթտիյինտէն , օնա ըիայէթէն չըղըր-
մաղա մէճպուր օլուու : Ապէն չամէտ կիթարայը
Պլանգանըն դարտաշընա վէրտիյինտէ , նամտար
տէտէսի պուլունան Աիտին ահվալը գահըաման-
քեարիսի հագնտա շու մէտհիյէ պէսթէյի չըղըր-
մաղա պաշլատը :

Աֆրիգա սահիլինէ աղիմ օլուա ,
Բիւր սիլահ Աիտ էլէ կիթարըն ալուա .
Շիմն ինտինտէ շի՞ր սէօյլէր իտի ,
Օ շէրէֆլէ քի նէ սէօղլէր տէր իտի :

Տէտի Շիմն պանա քիմ օէնձիյէ կիթ ,
Շէնկ իլէ միւնչէզիմ վէ մադհուր իթ .
Թա ֆիթուհաթլէ ավտէթ իտէսին ,
Պու սէֆէր տէ հէլէ ղայրէթ իտէսին .

Տօն Պօտիկ իտէր իսէ աշգըն թէրք ,
Շէրէֆ իցուն իտուկի օլուր տէրք .
Աըտք իլէ սէվտիյի պէնի պիլիրիմ ,
Վան թա քէնտիմէ մահրէմ իտէրիմ .

Օ թէմուրտէն քիւլէհ մըզրագըմ ,
Վէրինիլ թէզ պանա միւշթագըմ .
Տօն Պօտիկ օլուուզմ պիլտիրէյիմ ,
Վար շէճամաթլէ իպրաղ իտէյիմ .
Պիր շամաթա գըլայըմ ձանըմ իչին ,
Հալդ պիլսին շէրէֆը շանըմ իչին .

Եթմէ օէնձի քի պու հալէթլէ ղըուր ,
Եա ն'օլա պէօյլէ լէթափէթլէ ղըուր .
Պու շէրափէթ իլէ ֆէթչէ տայիր ,

“Եւ՛շ իտէր նի՛ճէ գասայիտ շայիր .
Տօլա ավազի գասիտէ իլէ Ճիհան ,
“Նի՛ճէ շէնլիք իտէ Ապանեօլան :

Անտալուղ տէրէսի իսալիսի ,
Օ քիւչէնփիրլէրին հէր պիրիսի .
Հէփ հիքեայէ իտէ լէր պու հալի ,
Շու տիլիրիմ լէ օլան ահվալի .
Պէօյլէ Բօտիկ իտուղ ֆախը ու մէսար ,
Օլուպ իգպալինէ մաղրուր հէր պար .
Շիմէն ու Հագգ ու գրալիյէթինի ,
Խօմրէ թէրձիս իտէր վէ շէօհրէթինի .

Տօն Գարլօ էրքէքվարի վէ սէտալը պիր սէտ
իլէ պու պէյժլէրի չըղըրտըղընտա էօյլէ պիր
քիպը ու զըռուր կէօմտէրտի քի , զանն իտէրսին
հէմէն Աիտ քէնտուսի իտի , Լօթրէ տօտոտունըն
իշղու հէյճանը հարպիյէսինտէն պէհրէմէնտ իտի
իտէտէ , Ապէնսէրամ Աիտ իտմինի եշիթտիյինտէ
սարարըպ սօլմազա պաշատը .

” Խրիսթիյանլէրին իշինտէ Ճէնկլէրին չիչէյի ..
” տէնիլէն պու շվալիէ պիզիոր իշիմիզտէ զալըր ..
” թէսմիյէ օլունուր , սըֆաթը միւրլէթի պահա ..
” տըրլըղնա միւսավի օլսա՛ ըաը .. *

Տօն Գարլօ հիտաէթլէ Ապէն-Համէտին լա-
գըրտըսընը քէսէրէք , ” Աըֆաթը միւրլէթի ,
” պահատըրլըղնտան զիատէ իտի , վէ խանէ ..
” տանըմըզը օրթայա կէթիրմիշ վէ շըրէֆլէթմիշ ..
” օլան զահըրաման հագգնոտա Օքնճիլէրտէն ,
” մատա իֆթիրա իտէ պիլէն եօքտըր .. *

Ապէն-Համէտ իւզէրինէ նըսփէն ուղանմըշ
օլուուղը սանտալեատան ֆըրլայարաք պաղըրտը ,
” “ Աէ տէտի՞ն Աիտ սէնին էպա ու էջտատըն ..

“ տան մը տըր , :

“ Օնըն գանը թամարլէրիմն իշխառէ ճէվէ ,
“ լան իթմէքտէ տիր , թէքրարլատը Տօն Գարլօ
“ Ալահըմըն տիւշմէնլէրինէ գարշը եկրեյիմ .
“ տէ եանան աթէշը զարազտան անլարըմ քի ,
“ պու խունը շէրիֆ իրսէն պանա ոէրայէթ իթ .
“ միշ աիր , :

Ապէն—Համէտ Պիլանդայա պազարաք “ Էօյլէ ,
“ իսէ , տէտի , սիզ՝ Կըրնաթանըն ֆէթհիառէն ,
“ սօղրա ալէթպախտ Ապէնսէրաժլէրին վաթանլէ ,
“ ըինի եէտը զապիթլէրինի կէշիլէրէք , դասրը ,
“ էպասընը հըֆշ իթմէք իսթէյէն պիր քիւ ,
“ հէնբիր Ապէնսէրաժ շվալիէնին զանընա կիր .
“ միշ օլան Պիկվարլէրին ֆամիլեասընտանսընըզ ,
“ Մօր , տէտի Տօն Գարլօ աթաշը զազպլէ ,
“ ալէվլէնսէրէք , պիլիշ օլ քի հիչ պիր վա .
“ գըթ քիմսէյէ րուխատի վէրէմէմ քի պանա ”
“ պու մաքուլէ սօրիու սիվալլէր իթսուն պէօ .
“ յիւն էյէր Ապէնսէրաժլէրին պազիէի վարիէթ ”
“ վէ ղանիմէթլէրինէ մալիք օլմուշ իսէմ , փէ .
“ , տէրլէրիմին զանլարը պահասը իլէ սաթըն ,
“ , ալընմըշ տըր . վէ գըլը չլարընտան մատէ ,
“ , քիմսէյէ պօրձլու տէյիլտիրլէր , :

Ապէն—Համէտ եիւրէյէնին թէփրինթիսի կիթ .
տիքձէ արթմազտա օլտուղը հալոէ “ Պիր շէյ
տահաս սէօյլէյիմ , տէտի , սիւրկիւնտէ իքէն պիլ-
մէզ իտիք քի Պիկվարլէրէ Անմթա-Ֆէ իւնվանը
վէրիլլիշ , վէ պու սէպէպտէն եանըմըշըմ ” :

“ իվլէթ . Ճէվապ վէրտի Տօն Գառլօ .
“ Ապէնսէրաժլէրին ֆաթիչի օլան օ Պիկվար տըր ”
“ քի Ֆէրտինանտլը Գաթօլիքտէն պու իւնվանը ”
“ , ալըշտըրը ” :

Ապէն—Համէտ պաշընը կունաղը իւզէրինէ

էյէրէք, հայրէթոէ գալմըշ օլան Տօն Գյարլօ ;
 Լօթրէ վէ Պլանգանըն օրթասընտա այագ իւս-
 տիւ տուրտուղը հալտէ զուշաղընտան ասըլը օլան
 խանչէրի իւզէրինէ կէօզէրինտէն եաշ սէլլէրի ա-
 գըթ հաղա պաշատը : ” Աֆվ էտին, տէտի, էրքէք
 ” օլանա աղլամաք Ճայիղ օլմատըղընը պիլիրիմ . ,
 ” հէր նէ դատար տահա չօք աղլամաղա սէպէ . ,
 ” պիմ վար իսէտէ , պունտան պէօյլէ պէնիմ . ,
 ” կէօղ եաշլէրիմ արթըդ տըշարը ազմայաճաք . ,
 ” տըր . տինլէյին պէնի : Պլանգա սանա օլան . ,
 ” մուհապէթիմ Խրապիստան սահրալէրինտէ է . ,
 ” սէն սըճագ բուզկեարլէրին հարարէթինտէն . ,
 ” զիատէ տիր . դուվվէի զալիպէի աշտան . ,
 ” եէնիլէրէք արթըդ սէնսիղ եաշյամալ ըտըմ . ,
 ” Տիւն շու ֆրանսըզ շվալիէնին տուա իթտիյի . ,
 ” նի կէօրէրէք , վէ քիլիսէնին մէզարլըղընտա . ,
 ” սէնին քէլամլէրինի իշխտէրէք , արթըդ սէնին . ,
 ” Ալահընա թափընմաղա պաշամաք վէ սատագա . ,
 ” թը զալիմի սանա պիլտիրմէք նիյէթինի գուր . ,
 ” մուշ ըտըմ :

Պլանգա ֆէրահը զալինի վէ Տօն Գյարլօ
 Հայրէթը զիհնինի կէօսթէրիր պիրէր հարաքէթ
 իտէրէք Ապէն Համէտին լագըրտըսընը քէստի-
 լէր . Լօթրէ էլլէրի իլէ եիւզիւնիւ գափաթտը :
 Զէնձի պունըն ֆիքրինի անլայարաք թէպէսիւ-
 մը տիլուզ իլէ պաշընը սալլայըպ , տէտի ,
 ” Շվալիէ . ումուտընը քէսմէ . վէ սէնտէ Պլը ”
 ” լանգա , մուէպպէտէն աղլա’ Աօն Ապէնսէրաժ ”
 ” իշին :

Պլանգա , Տօն Գյարլօ վէ Լօթրէ էլլէրինի եօ-
 գարը գալսըրարաք պաղըրտըլար Աօն Ապէն-
 սէրաժ :

Ալանըն իշինէ տէրին պիր սիւթիւթ չէօքտիւ .

գօրգու, ուժիս, ղարէզ, մուհապակէթ, հայրէթ
վէ հասէտ հէփսինի դալզինի շալգամայա պաշլա-
տը :

Պլանդա տէր աղապ տիզ չէօքիւպ, ” Եա՛ ,
” բապպ, տիլտար օլոռուղում ատէմին քիմ օլւ ,
” տուղընը թաստիգ էթտին, կէրչի պէն դահւ ,
” բամանէրին թօրունտան պաշզա քիմսէյի սէվէւ ,
” մէղ իտիմ “ :

Տօն դարլօ հիտտէթլէնէրէք, տէտի, ” Ճէմւ ,
” շերէմ , տիւշիւն պիր քէրէ քի Նօթրէնին հըւ ,
” զուրընտա սըն :

” Տօն գարլօ, թէքրարլատը Ապէն-Ճամէտ ,
” էօֆքէնի էնտիր , սանա բահաթլըք վէրմէք պէւ ,
” նիմ էլիմտէ տիր : (Օ վաղըթ Պլանդայա տէօւ ,
” նէրէք քի դալզմըշ օթուրմուշ ըտը , Ճէ՛յ ,
” Ճուրիլէրին տիլպէրի , կիւղէլլէրին սէրմէւ ,
” բի , Ապէն-Ճամէտ սօն նէֆէսինէ դատար ,
” սէնին եսաըրըն օլաճաք տըր , լաքին պուլունւ ,
” տըղը ֆէլաքէթ կիրտապըն տէրինլիյինէ էյիւ ,
” Ճէ պաք , վաթանը ուղուրընա սէնին տէտէնին չ
” տէտը պի ամանը իլէ ֆէտայը Ճան իտէն ,
” էհթիար բէտէրինին բէտէրի իտի . իշթէ սանա ,
” պիր սըրըըմը տահա վէրէլիմ , քի շիմտիյէ ,
” դատար սէնտէն կիզլէտիր , եախօտ տահա ,
” տօղըուսը սէն ունութտուրմըշ ըուըն , :

Պլանդա, Ճէսարէթ վէ վազարէթը գալպէ զուվ-
լլէթլէնմիշ ֆաքաթ եխրէք փարալսյըշը պիր սէս
իլէ Ճէվազ վիրուպ , ” Էյ , նիյէթին նէ՝ տիր , ,
տէյու սօրտուլունտա :

” Նիյէթիմ պիր վէ եալընըդ սանա շայան տըր ,
” տէտի Ապէն-Ճամէտ , չէօյլէ քի պանա էթւ ,
” տիյին եէմինլէրի ֆէուս իթմէք , վէ Ալլահւ ,
” լէրիմիզին , վաթանլէրիմիզին վէ ֆամիլեալէ . ”

՚ ըիմիղին պիրափելեթինէ օլան դաւրագ վէ ասոա . .
 ՚ վէթէրի իդթիզառընտան իքիմիղինտէ պօրՃ . .
 ՚ լու օլտուզումըզ թարզեյէյի վէրմէք իչուն . .
 ՚ մուէպակէտէն սէնտէն այրըլմագ վէ էօլմէք . .
 ՚ տիր նկյէթիմ . էյէր պաւնտան պէօյլէ բէսմը . .
 ՚ սուրէթիմ զալոինտէն զայիլ օլուր , էյէրչի . .
 ՚ հէր պիր շէյի խարապ իտէն զամանը պի աման . .
 ՚ Ապէնսէրաժըն զիքրինի լէվշայը տէրունինտէն . .
 ՚ ըզգարըր իսէ . . . . . շու ֆրանսըզ . .
 ՚ Շվալիէ . . . պու ֆէտաքեաբլզդ գար . .
 ՚ տաշընա իթմէյէ պօրՃլուսըն . . .

՚ օթրէ իրշմ իլէ այաղա գալգըպ , վէ օէն
 ձինին զուճաղընա աթըլարաք . ՚ Ապէն-ձա . .
 ՚ , մէ՛տ , պաղըրտը , վազարէթ վէ ալիճէնապլդ . .
 ՚ , տա զանն իթմէ քի պէնի հէնէ պիլիրսին . .
 ՚ , ֆըրանսը՛զըմ պէն , Պայար պէնի շըվալիէ ի . .
 ՚ , տուպ սիլահլատը , վէ գըրալըմ ուղունա . .
 ՚ , գանըմը տէօքմիւշիմ , ԱպարըՃըմ վէ գըր . .
 ՚ , ալըմ կիպի պի ֆիթուր վէ պի սիթէմ օլա . .
 ՚ , Ճաղըմ : Հյէր պիզիմ իլէ դալըրսան , Տօն . .
 ՚ , Գարլօյա ըիճա խտէրիմ հէմշիրէսինի սանա . .
 ՚ , վէրոին տէյի , վէ շայէտ Կրընաթատան պը . .
 ՚ , բարըպ կիթտիյին հալսէ , աշզըմա տայիր աղ . .
 ՚ , զըմա հիշ պիր լազըրտը ալմայուպ մահպուպէնի . .
 ՚ , թաճիզ իթմէմ : ՚ օթրէ սէնին ըուհը բիւր . .
 ՚ , ֆիթուշընը վէ մէնագըը Ճէլիլէնի տույմազ . .
 ՚ , վէ պիլմէզ օլարաք , Հալը սէ ֆալէթինի ֆըր . .
 ՚ , սաթը ղանիմէթ սայմաղա Ճահտ իտէճէք կի . .
 ՚ , պի թէստավլուրաթը տէրտէնկիզ իլէ միւս . .
 ՚ , թէլի օլուպտէ քէօշէի հաքարէթ վէ մէն . .
 ՚ , ֆիտէ ախ ու վախ իթմէնի պիր վէջէիլէ գա . .
 ՚ , պուլ իթմէյէճէյիմ . . .

Տէլի գանը շվալիէ պունը տէյուպ օէնճիկի

Փըրանսըզ հարաբեթի վէ շիտաէթի իլէ գուճա
ղընտա սըզարըտը :

” Ըվալիէլքը , տէտի նիհայէթ Տօն Գար ,
” լո , շէօհրէթկիր սիլսիլէլքըինիղտէն կէրչի ,
” պու սըֆաթը ձէլիլէնին խիլաֆընը մէմուլ ,
” իթմէմիշ իտիմ , Ապէն-Համէտ , Աօն-Աւ ,
” պէնսէրաժ օլտուղընը նէտէ՞ն թանըյապիլիւ ,
” րիմ ” :

” Աէյրէթիմտէն , “ Ճէլազ վէրտի Ապէնսէ ,
” բաժ , ” :

” Մէյրէթինէ հայրան օլուրում , , , տէտի ,
” Սպանեօլ , լաքին էֆքեարըմը պէյան իթմէք ,
” տէն էվլէլ սիլսիլէնին պիր նըշանէսինի ,
” կէօսթէր պանա , :

Ապէն-Համէտ ալթուն զէնձիր իլէ տայիմա
իւսթիւնտէ թաշըտըզ Ապէնսէրաժլէրին խաթէ-
մը իրսիյէսինի կէօքսիւնտէն չէքիալ մէյտանա
շոդարտը :

Տօն Գարլո պու նըշանը կէօրտիյինտէ , Էլինի
սիահ բախթ Ապէնսէրաժա ուզառարագ “ Անը շը-
,, վալիյէ , տէտի , միւթէպէր վէ աոըլզատէ պիր
,, զաթ օլտուղընը շիմտի անլատըմ , ֆամիլեամ
,, հագգընտա դուրառուղըն նիյէթլէրտէն իֆթի-
,, խար իտէրիմ , իմտի կիզլէիճէ արահայա կէլտիյին
,, Ճէնկլէշնէյի զապուլ իտէրիմ . Էյէր եէնիլիր
,, սէմ , զաթէն սիզին օլան պիւթիւն վարիէթիմ
,, հագգանիյէթլէ եինէ սիզէ թէոլիմ օլունուր
,, տէօյիւշմէք նիյէթինսէն սարֆը նազար էթտի-
,, յին հալոէ թէքլիֆիմ գապուլ էթ , խրիս
,, թիան օլ , վէ Լօթրէնին տէտիյի կիսի հէմշի-
,, րէմ իլէ էվլէնմէյէ բազը օ'լ , :

Տօն Գարլօնըն պու քէլիմաթը թէշվիդիէսի-
նին հէօքմիւ պէօյիւք իտի իսէ տէ , Ապէն-Հա-

մէտին գուվվէթի մաֆէվգինստէ տէյիլ իտի : Կէրա
չի մուհապպէթ հէր նէ գատար պիթիւն գուվ-
վէթինի զահիրէ չգարարագ Զէնձինին զալպինի
խրբալամագտա ըտը , լաքին տիկէր թարաֆտան
տախի զալիմլէրին դանընը մազլումլէրին դանընա
գարըշարմագ թէֆէքքիրի խաթրընա կէլտիքձէ
խէլէճանը գալպլէ թիթրէր , վէ աէտէսինին
կէօլիկսի մէղարընտան չգարագ ատէմը իհթիրամը
մուճիա օլան պու սըհըիյէթ իշին քէնտուսինի
թէքտիր խակյօր զանն իտէր իտի : Խմափ տայա-
նըլմաղ պիր աճը վէ քէտէրլէ տիլրիշ օլարագ
պաղըրտը : Ան . Պայըպըմըն Ճէսամէթինի տահա-
էլէմսազ պիր սուրէթլէ անլամագ իշին պունճա-
սիֆաթը Ճէլելէյէ , պունճա վագարէթ սահիպլէ-
րինէ թէսատիփ իթմէք իգթիզամը ըտը :

Պլանգա էմը էթսուն էօյլէ իսէ , պանա օլան
մէյլանը զալպ վէ մուհապպէթինէ լայրգ օլառու-
ղըմը իտպաթ իթմէք իշին իՃըրայը էմրինէ հազը-
րըմ : Պլանգա շիտութը քէտէր վէ շիֆթէկի ի-
լէ , “ վար չէօլլէրէ տէօն , պաղըրարագ եէրէ
տիւշիւպ պայըրտը :

Ապէն - Համէտ տիղ չէօքիւպ , Ալլահա սէճտէ
զըլար կիպի տահա զիհատէ հէօրմէթլէ Պլանկայա
սէճտէ զլարագ սիւքիւթ իլէ տըշարը ըգտը :
Մալակայա կիթմէք իւզրէ օ կիճէ եօլա ոէվան
օլսու , վէ օրատան պիր կէմլյէ պինէթէք Օրանա
կիթտի : Ճէր իւչ ոէնէտէ պիր տէֆու Մէքքէյէ
կիտէճէք հիւճճաճ քէրվանլէրինէ պիրլէշմէք
իւզրէ Մարօգտան ըգըրպ Աֆրիկատան կէչէրէք
Մըսըրա վէ օրատան Եշէմնէ կիտէն քէրվան Օ-
րան Ճիվարընտա գօննուշ օլտուղունտան Ապէն -
Համէտ կիրուհը զիւլվարէ տախիլ օլսու :
Պլանգանըն էօմրիւ էվվէլա մուխաթարատա

կեօրիւնտիւ իսէտէ նիհայէթ քէսպը իֆազաթ
էթտի : Նօթրէ Ապէնսէրաժա վէրտիյի սէօզիւն-
տէ սապիթ զատէմ օլարաք Կոընաթատան
կիթտի : Աշդ եախօտքէտէրը տէրունինէ տայիր առ-
յա աղզընա լազըրտը ալուպ տէ Աանթա Ֆէ տու-
գանըն գըզընը հալը մէրաքընտա թաճիղ իթմէտի
Պլանդա հէր սէնէ մուհիպոլինին Վֆրիգատան ավ-
տէթ իթմէյէ ատէթ իթմիշ օլտուզու էսնաընտա
Մալակայա կիտուպ տաղլաբատ սէրաէրի կէզէր ,
գայալարըն իւսթիւնէ օթուրուր . տէնիղէ վէ եր-
րադտա օլան կէմիլէրէ պադար վէ պատէհու Աը-
ընաթայա տէօնէր , վէ պադիէի էօմրիւնիւ Աւ-
համարանըն խարապաթը իչինտէ կէչերիր իտի :

Ասլա թէշքքիւ իթմէղ , ասլա աղլամաղ վէ
ասլա Ապէն Համետ իւղէրինէ լազըրտը իթմէզ
իտի : Պիր էջնէպի մէրգումէյի կէօրմիւշ օլսա
հալինտէն խօշնուտ վէ մութլուլու զանն իտէ պի-
լիր իտի :

Պիւթիւն Փամիշասընտան պէր հայաթ գալան
եալընըզ քէնտուսի իտի :

Բէտէրի քէտէրը տէրունինտէն վէֆաթ էթտի
Գարընտաշը տախի պիր տուէլլոտա , Նօթրէ
իքինձիսի օլտուզու հալուէ . էօլտիւ :

Ապէն Համէտին հալի նէրէյէ վարտըզ
պիլինմէտի :

Յուռնուսըն Գարթաթ երգընթըլսընըն եա-
նընա չրգարան զարըսընտան տըշարը չրգըլտըդ-
տա պիր մէզարլք կէօրիւնիւր , պունուն պիր
քէօշէսինտէ պիր խուրմա աղաճընըն ալթընտա
պանա պիր մէզար կէօստէրտիլէր քի „ Աօն Ապէն-
սէրաժըն մէզարը տէնիլիր . շայանը տիզդաթ
պիր հալի օլմայուպ , մէզարըն թաշը եէքփարէ
տիր : Զէնձիլէրին ատէթի իդթիզաընձա պու-

թաշըն օրթասընտա տէմիր քալէմլէ պիր չուքուր
օյուլմուշ օլուալ եաղմուրըն սուցու պու մէզար
զատէհինին իչինէ պիրիգիր , վէ շիտտէթը հա-
րարէթ վէ եխտուսէթի տէրքեար օլան պէօյլէ
պիր իդլիմ իչինտէ կէօյիւն գուշը հարարէթը
տէրունինի պու սու իլէ տէֆ իսեր .

Խ Ի Թ Յ Ա Մ

Ա Ե Հ Վ Ի Ռ Թ

————— Տաս —————

Ամէիփէ :	Ամթլր :	Եանթշ :	Տօղրու :
1.	1.	Պէման	Պէման
17	23	Ճանուպալիսինէ	Ճիւնիւպիսինէ
40	20	Հընչկըրըտ	Հընչկըրըտ
45	29	Պը ռՃնը	Պը ռՃնը
47	6	Բօտի՛լ	Բօտը՛լ
61	15	Էնզին	Էզին
62	6	Պըւպ	Պըւպ
63	18	Ապէն - Համետ	Ապէն - Համետ
69	22	բէտէրինին	բէտէրիմին

İBB Atatürk Kitaplığı

* 1 3 8 4 4 8 *

